

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
175. (1495.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,2457 ▲
1 amerikai dollár	3,0177 ▲
100 magyar forint	1,5400 ▲

Aktuális

2

Fogást találtak Gyurcsányon

Gyurcsány Ferenc az ügyészség szerint a Sukoró-ügyben azzal lépte túl a hatáskörét, hogy meghatározta a telek értékesítésének módját – derül ki a mentelmi bizottság javaslatából a volt kormányfő mentelmi jogával kapcsolatban.

Aktuális

3

Jövő héten születik ítélet az EMNP bejegyzéséről

Egy héten belül jogerős ítéletet hirdet a Bukaresti Táblabíróság a Tőkés László vezette Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) által kezdeményezett Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) bejegyzése tárgyában.

Kultúra

6

Mustármag szórványban

Wass Albert írásaiból összeállított egyéni műsort mutat be a szórványvidéken Kulcsár-Székely Attila, a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház társulatának tagja. „A csodát nem várni kell, hanem a csodát meg kell cselekedni” – összegezte lapunknak a *Mustármag* című produkció mondanivalóját a színművész.

Vezércikk

3

Schengeni füttyszó

Az államfői „hetyke fütyörészés” azért is érthetetlen, mert Románia schengeni felzárkózását – egyelőre – olyan uniós nagyhatalmak ellenzik, mint Németország és Franciaország. Amelyek nem

egykönnyen adják fel fenntartásukat azzal az országgal szemben, ahol – minden hatósági ígéret ellenére – mindmáig szabadon járnak-kelnek, sőt: utazgatnak nagykorrupcióval vádolt személyek. ▶

Bogdán Tibor

Megtört érdekvédelem

*Elmaradnak a korábbi években megszokott őszi szakszervezeti tiltakozások***„Ha mi meghalunk, ti is meghaltok” – ez a felhívás mára már süket fülekre talál az alkalmazottak körében**

Fotó: Tofán Levente

Az előző évektől eltérően idén „langyos” őszi vár a kormányra: nem hallani sztrájkokról, nagy tömegeket megmozgató utcai tüntetésekről, és a tanárok sem helyezték kilátásba a közelgő tanév bojkottját. A lapunk által kérdezett szakszervezeti vezetők szerint nem az alkalmazottak életkörülményei javultak, a tiltakozó akciókhoz való hozzáállásuk változott meg. A FSLI tanügyi szakszervezet elnöke, Simion Hăncescu úgy véli, a pedagógusok „beletörődtek a sorsukba”, az Alfa Kartell vezetője, Bogdan Hossu pedig elismerte: csökkent a szakszervezetekbe vetett bizalom, mert megszorították a vezetőkkel szembeni korrupciós vádak. **7. oldal ▶**

Egyházi iskola – kényszerrel?

F. I.

▶ A szülők egy részének döbnetére egyházi iskolában kezd az új tanévet hétfőn a nagyváradi Partenie Cosma Kereskedelmi Szakközépiskola három magyar osztálya. „Mindenféle előzetes értesítés nélkül tegnap (szerdán – szerk. megj.) tájékoztattak, hogy a szakközépiskola magyar tagozatát átvette a Szent László Római Katolikus Gimnázium, a diákok pedig hétfő reggel fehér ingben és fekete nadrágban jelenjenek meg a székesegyházban a reggeli ájtatosságon” – panaszkodott az *ÚMSZ*-nek az egyik anyuka, aki tegnap este „kupaktanácsot tartott” az érintett szülőkkel a tiltakozásuk esetleges formájáról. **Folytatása a 7. oldalon ▶**

Markó: infantilis az ellenzék

▶ Infantilisnek nevezte Markó Béla miniszterelnök-helyettes a Szociál-Liberális Párt (USL) vezetőinek azon fenyegetését, hogy ha az RMDSZ nem áll át most az ellenzék oldalára, akkor készüljön fel arra, hogy

hosszú ideig nem kerül kormánypozícióba. A volt szövetségi elnök így válaszolt Victor Ponta PSD-elnöknek, aki a héten úgy fogalmazott, hogy az RMDSZ elszalasztotta az átállás lehetőségét. **3. oldal ▶**

Markó Béla szerint az RMDSZ nem ragaszkodik a hatalomhoz Fotó: Tofán Levente

Riadókészültség szeptember 11-re

▶ Nagy a készültség az Egyesült Államokban a szeptember 11-ei tragédiáról való megemlékezésre. A Ground Zero helyén vasárnap megnyitják az emlékhelyet, és tisztelegnek a mintegy háromezer áldozat emléke előtt. A *The New York Times* közvélemény-kutatása szerint a New York-iak kétharmada, az ország lakosságának 38 százaléka újabb támadástól tart. Az évforduló közeledtével Európa is riadókészültségben van: feltételezések szerint készülő terrortámadást hiúsított meg a berlini rendőrség. **2. és 4. oldal ▶**

Mai mellékletünk:**úmsz színekép**

Röviden

Marosvásárhelyen a TEKT és a PKT

2011. szeptember 16-án, pénteken 17 órától Marosvásárhelyen, a Bernády Házban kerül sor a Területi Elnökök Konzultatív Tanácsának (TEKT) ülésére. Napirenden aktuális politikai kérdések megbeszélése, az SZKT másnapi ülésének előkészítése illetve szervezési kérdések szerepelnek. Ugyanazon a napon a TEKT előtt sor kerül a Platformok Konzultatív Tanácsának (PKT) ülésére is.

Indul a Kogălniceanu Program

Ma reggeltől lehet feliratkozni a Kogălniceanu Programra. Az RMDSZ által kezdeményezett Kogălniceanu kormányprogram a romániai mikro-, kis- és középvállalkozások fejlesztését hivatott ösztönözni, állami támogatású hitelkonstrukción keresztül. A jelentkezés elektronikus formában történik a www.aippimm.ro honlapon.

Ma eldől a PDL sorsa

Sever Voinescu, a Demokrata Liberális Párt (PDL) szóvivője nem tart attól, hogy a fővárosi törvényszék ma elfogadja az alakulata ellen benyújtott keresetet, és feloszlatja a nagyobbik kormánypartot. Szerinte a májusi alapszabályzat-módosítások bejegyztetése a törvényszéken nem kötelező jellegű, csupán „kihirdetési” fontossággal bír. Eredetileg a bírának tegnap kellett volna ítélniük a kérdésben, de mivel mindkét fél további dokumentumokat nyújtott be igaza bizonyítására, a döntést mára halasztották.

Sulfina Barbu is vaslady lenne

Sulfina Barbu nem hajlandó harc nélkül lemondani a Demokrata Liberális Párt (PDL) nőszervezetének elnöki tisztségéről, tegnap bejelentette, hogy ismét megpályázza a funkciót. Mint ismeretes, egy nappal korábban, Andreea Paul Vass, a miniszterelnök gazdasági tanácsadója is jelezte, hogy érdekli a tisztség. A nagyobbik kormánypart nőszervezetében október 15-én tartanak tisztújítást.

Gyorshajtó román autós

Visszatartották egy gyorshajtó román autós járművét csütörtökön a Csongrád megyei rendőrök, mert a férfi nem tudta kifizetni a helyszínen kiszabott közigazgatási bírságot. A megengedett 90 helyett 130 kilométeres óránkénti sebességgel hajtott egy román autós Kiszombor külterületén tegnap, a rendőrök bemérték, és 45 ezer forintos közigazgatási bírságot szabtak ki rá. A román állampolgár nem tudta kifizetni a büntetést, ezért forgalmi engedélyét visszatartják.

Új magyar kormányzóvivő

Giró-Szász András az új kormányzóvivő (képvivő) – jelentette be Sziijártó Péter, a magyar miniszterelnök szóvivője tegnap Hajdúszoboszlón. A Fidesz-KDNP kihelelyezett frakcióülésének otthont adó Hotel Béke előtt tartott tájékoztatóján Sziijártó Péter elmondta azt is, hogy munkaügyi és foglalkoztatáspolitikai kérdésekben Czomba Sándor államtitkár kap szerepet a kormányzati kommunikációban. Sziijártó Péter tájékoztatása szerint felkérték Garamvölgyi László korábbi rendőrségi szóvivőt, hogy a jövőben a közbiztonsági kérdések területén vegyen részt a kormányzati kommunikációban.

Riadókészültség 9/11-re

Németországban merényletre készült két feltételezett terrorista

Gy. Z.

Feltételezések szerint készülő terrortámadást hiúsított meg a berlini rendőrség. A német hatóságok tegnapi bejelentése szerint két feltételezett terroristát – úgy tudni, hogy egy 28 éves gázait és egy 24 éves libanoni származású németet – őrizetbe vettek. A berlini államügyészség „súlyos terrorcselekmény” előkészítésének gyanújával vizsgálatot indított a két férfi ellen. A hatóságok átkutatták az érintettek lakását, ahol robbanóanyag előállítására alkalmas hűtőelemekre, illetve vegyszerekre bukkantak. A feltételezett merénylőkre a *Berliner Morgenpost* című lap tegnap reggeli értesülése szerint a hatóságok már hónapokkal ezelőtt felügyeltek. A készenléti rendőrség a hajnali órákban Berlin Wedding városnegyedében egy mecsetet kutatót át, majd két másik városnegyedben a már említett lakást is. A két férfit ezt követően őrizetbe vették. A lap úgy tudja, hogy először azok a berlini, illetve baden-württembergi cégek fogtak gyanút, amelyektől a két férfi az említett hűtőelemeket, illetve vegyszereket megrendelte. A rendőrséget az érintett cégek értesítették. A hatóságok gyanúja szerint a feltételezett terroristák az Egyesült Államok elleni terrortámadások tízedik évfordulója alkalmából tervezték merény-

Megdöbbszűnt a világ. Tíz éve háromezer ember veszett oda New Yorkban

letet. Nem zárható ki ugyanakkor az sem, hogy a feltételezett terrorcselekményt XVI. Benedek pápa szeptember második felében esedékes berlini tartózkodásához időzítették.

Közben az Egyesült Államokban nagy a készültség a szeptember 11-ei tragédiáról való megemlékezésre. A Ground Zero helyén vasárnap megnyitják az emlékhelyet, és tisztelegnek a mintegy három ezer áldozat emléke előtt. A *The New York Times* közvéleménykutatásából kiderül azonban, hogy a New York-iak kétharmada, az ország lakosságának 38 százaléka újabb támadástól tart. Janet Napolitano amerikai belbiztonsági miniszter azt mondta, nincsenek olyan információk a hírszerzés birtokában, hogy a muszlim szélsőségesek támadásra készüljenek. „Miközben a fenyegetés továbbra is fennáll, nemzetünk erősebb, mint szeptember 11-én volt, és jobban felkészült a kialakulóban lévő veszélyek elhárítására és ellenállóbb, mint bármikor ezelőtt” – jelentette ki a politikus. Oszama bin Laden májusi likvidálása azonban nem nyugtatja meg teljesen a közvéleményt, sokan bosszúra számítanak. Izlámábád kiadja az Egyesült Államoknak az al-Kaida egyik magas rangú vezetőjét és két társát, akiket a minap fogtak el Pakisztánban amerikai segítséggel – jelentette be a pakisztáni hadsereg szóvivője. ◀

Szökésben van Líbia volt ura

ÚMSZ

A Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC) tegnap közölte, hogy nemzetközi körözés kiadását kezdeményezte az Interpolnál Moammer el-Kadhafi líbiai vezető, valamint egyik fia, Szeif al-Iszlám és sógora, egyben „jobbkeze”, a líbiai titkosszolgálatokat vezető Abdullah asz-Szenússzi ellen. A líbiai felkelők katonai győzelme óta mindhárman szökésben vannak. Az ICC június 27-én adott ki elfogatóparancsot hármójuk ellen, azzal vádolva őket, hogy február második felében, a líbiai rendszer elleni tiltakozások első napjaiban a rendfenntartó erők az ő utasításai nyomán öltek meg, illetve vetettek börtönbe és kínoztak meg több száz civilt. A szervezetnek azonban nincs rendőri ereje, hogy elfogja gyanúsítottjait. Luis Moreno-Ocampo, az ENSZ-tagállamok kezdeményezésére 2003-ban alakult, hágai székhelyű ICC főügyésze közleményében azt írta: „Kadhafi letartóztatása csak idő kérdése”. A Nemzetközi Büntetőbíróság létrehozását megálla- polozó 1998-as római megállapodás szerint az ICC olyan esetekben járhat el, amikor egy adott ország nem tudja vagy nem akarja felelősségre vonni azokat az állampolgárait, akik háborús és emberiség elleni bűnöket követtek el. Az ICC csak a 2002. július 1-je után elkövetett bűnökkel foglalkozhat. ◀

Fogást találtak Gyurcsányon

MTI

Gyurcsány Ferenc az ügyészség szerint a Sukoró-ügyben azzal lépte túl a hatáskörét, hogy meghatározta a telek értékesítésének módját – derül ki a mentelmi bizottságnak a magyar parlament honlapjára felkerült, a volt kormányfő mentelmi jogának felfüggesztését javasoló határozati javaslatából, amely idézi a legfőbb ügyészi indítványt. A szakbizottság határozati javaslata idézi a legfőbb ügyészi indítványát, amely szerint a King's City beruházás ügyében a befektetők kezdeményezésére kormányzati szervezésben 2008. május 21-én történt egyeztetés az Országház Nándorfehérvári Termében. A találkozón a beruházók egyik konkrét kérése az volt, hogy a beruházásra kizemelt, a Velencei partján lévő állami tulajdonban lévő ingatlanegyüttes tulajdonjogát megszerezhesék ingatlanlancserével.

A legfőbb ügyész azt írta: a volt kormányfő csak annyiban ellenőrizte a befektetők telekcserevel történő ingatlanlancserési kérelmének teljesíthetőségét, hogy megkérdezte a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő (MNV) jelen lévő akkori vezérigazgatóját, Tátrai Miklóst, hogy ez törvényesen lehetséges-e. Amikor Tátrai erre igennel válaszolt, Gyurcsány közölte, hogy támogatja a cserével történő ingatlanlancserést. „Gyurcsány Ferenc ezzel a magatartásával kizárólag a cserét határozta meg az értékesítés lehetséges módjaként” –

idézi a legfőbb ügyész indítványát a határozati javaslat.

A mentelmi bizottság határozati javaslata kiter arra is, hogy Gyurcsány a testület szeptember 6-ai ülésén – bár meghívták – nem jelent meg, egy nappal korábbi, a bizottság elnökének címzett levelében fejtette ki álláspontját, miután előzőleg megtekintette mentelmi ügyének iratanyagát. Levelében azt írta, nincs egyetlen tanú sem, aki azt mondaná, hogy szóbeli összefoglalóját döntésként értelmezte volna. Közvéleményben állítja: nem határozta meg a mentelmi bizottságnak

szinte töretlen gyakorlata, hogy az igazságszolgáltatási szervekre bízta annak tisztázását, hogy a gyanú megalapozott-e, vagy sem – jelzi az előterjesztés, amely emlékeztet arra, hogy a testület a két szocialista tag ellenszavazatával fogadta el a mentelmi jog felfüggesztését javasoló indítványt.

Gyurcsány Ferenc szerint semmi sem támasztja alá az ügyesség álláspontját, hogy a sukorói kaszinóberuházás ügyében az értékesítés módjának meghatározásával túllépte hatáskörét. A volt miniszterelnök állítja: nem határozta meg a telekcsereéről. ◀

Gyurcsány és a szocialisták „nagy öregje”, Vitézy Iván. Kiadja a parlament?

„Infantilis az ellenzék”

M. Á. Zs.

► Infantilisnek nevezte Markó Béla miniszterelnök-helyettes a Szociál-Liberális Párt (USL) vezetőinek azt a fenyegetését: ha az RMDSZ nem áll át most az ellenzék oldalára, akkor készüljön fel arra, hogy hosszú ideig nem kerül kormánypozícióba. Az *Agerpres* hírügynökségnek adott interjújában a volt szövetségi elnök elmondta, az RMDSZ az idők folyamán bebizonyította, hogy képes különböző ideológiájú alakulatokkal is együtt dolgozni, és mindig az volt a legfontosabb, hogy a koalíciós kormányzás mind a magyar közösség, mind pedig az ország egészének érdekét szolgálja.

„Óriási tévedést követnek el az ellenzéki pártvezetők, ha azt hiszik, hogy az RMDSZ foggal-kö-

römmel ragaszkodik a hatalomhoz, retteg az ellenzéki státustól és mindent elkövet annak érdekében, hogy kormányon maradjon” – fogalmazott Markó. A kormányfő-helyettes arra is felhívta a figyelmet, hogy az USL társelnökei, Victor Ponta és Crin Antonescu több alkalommal is csupán a fenyegetésekre szorítottak, egyáltalán nem beszéltek azokról az esetleges kormányzati tervekről, amelyeket az RMDSZ-szel közösen szeretnének megvalósítani.

Az RMDSZ volt elnöke saját kollégáit is óvta attól, hogy ultimátumszerűen követeljék a kisebbségi törvény mihamarabbi elfogadását. „Tapszlatom szerint az ilyenszerű fenyegetések nem érik el céljukat, és irritálják a partnereket. Mi magunk sem fo-

Felelősségvállalás a választások összevonásáért?

Roberta Anastase, a képviselőház demokrata liberális elnöke nem zárta ki tegnap, hogy a kormány felelősséget vállaljon a jövő évi helyhatósági és parlamenti választások összevonásáért előíró jogszabályért. A közrádióknak adott interjújában elmondta, hogy több forgatókönyv is létezik, az egyidejű voksolás bevezetését illetően egyetértés van a koalícióban. Ugyanakkor reményét fejezte ki, hogy a választási rendszer többi, PDL által szorgalmazott módosítását is sikerül napirendre tűzni. Mint ismeretes, a nagyobbik kormánypárt országos visszaosztás nélküli többségi választási rendszert szeretne életbe léptetni, amivel nem ért egyet az RMDSZ.

gadjuk el, ha így közelítenek felénk” – nyilatkozta Markó, hozzátéve, hogy egy koalíciónak közös érdekeken kell alapulnia, és ha az egyes tagpartok célkitűzései nem valósulnak meg, akkor az együttműködésnek nincs létalapa. „Jelenleg nekünk azon kell dolgoznunk, hogy a célkitűzéseinket dűlőre vigyük. A kisebbségi

törvény fontos projekt az RMDSZ számára, és minél hamarabb el kell fogadtatni a parlamentben” – fogalmazott a volt szövetségi elnök. Arra az újságírói kérdésre, hogy a szövetség milyen álláspontra helyezkedik majd, ha a nagyobbik kormánypárt a választások összevonásával és az ország területi-adminisztratív átszervezésével „kapcsolná össze” a kisebbségi törvény parlamenti elfogadását, Markó leszögezte, hogy a PDL által szorgalmazott ügyeket sem a kormányprogram, sem pedig a koalíciós szerződés nem tartalmazza, ellenben a kisebbségi törvény elfogadása benne van mindkettőben. A választások összevonásával az RMDSZ egyetért, mert pénzt lehet megtakarítani és az országot gúzsba kötő kampányidőszakot le lehet csökkenteni, viszont a megyék újrászervezése kapcsán a szövetség nem tudja elfogadni sem a nyolc, sem a magyar szempontból kissé jobb nyolc plusz kettős megoldást. „Ha eltekintünk a magyar kisebbség érdekeitől sem hiszem, hogy a nyolc mamutmegye működőképes lenne, szerintem a mostani megyék túl kicsik, a nyolc nagy pedig túl nagy lenne. A megoldást valahol középen kell keresnünk” – mondta Markó Béla. ◀

Victor Ponta már a februári RMDSZ-kongresszuson is fenyegetően kérte a szövetség átalálását

Fotó: Tofán Levente

Népszámlálás-konzultáció

ÚMSZ

► A népszámlálás előkészítéséről tanácskoztak tegnap Kolozsvárott Kelemen Hunor szövetségi elnök vezetésével az RMDSZ megyei tanácselnökei és alelnökei, a magyar prefektusok és alprefektusok valamint az RMDSZ megyei szervezeteinek képviselői. A megbeszélésen elhangzott: a népszámlálás eredményei átfogó képet adnak a népesség számáról, összetételéről, életkörülményeiről, illetve az utóbbi évtizedben bekövetkezett változásokról. Másrészt ezek az adatok határozzák meg a következő tíz évben a területfejlesztéssel, a szociális helyzettel, vagy a munkanélküliséggel kapcsolatos döntéseket.

„Nekünk, magyaroknak, sokkal fontosabb ez az összeírás, mint másoknak. Mindannyiunkat érdekel, hogy hány magyar él Erdélyben, Csökkent vagy nőtt a számunk, változott-e az arányunk? Számos, eddig elért jöngünk függ attól, hogy hányan élünk ebben az országban. Mi, magyarok, az idej népszámlálás adatai alapján kérhetjük kisebbségi jogaink érvényesítését. A népszámlálás az elkövetkező tíz évben a magyar nyelv használatát, iskoláink, egyetemeink, egyházaink, kulturális intézményeink sorsát is meghatározza. Ezért is fon-

tos, hogy mindenki büszkén és bátran vállalja magyarságát!” – fogalmazott Kelemen Hunor szövetségi elnök.

Kovács Péter, a Szövetség főtítokára elmondta, az RMDSZ tájékoztató és tudatosító kampánya szeptember 15-én indul, Minden magyar számít! szlogennel. Ennek két fontos része lesz: „egy részt biztatjuk a magyarokat, hogy vállalják bátran nemzeti identitásuk, anyanyelvük, vallási hovatartozásuk, másrészt pedig fontos technikai tájékoztatást nyújtunk az összeírás folyamatáról, gyakorlatilag arról, hogy mire figyeljenek oda a válaszadók” – ismertette a tájékoztató kampány céljait a főtítokár.

Az RMDSZ által támogatott, és szakértők által működtetett honlap (www.nepszamlalas.ro) minden népszámlálással kapcsolatos kérdésre választ ad, segít az összeíróknak, a szervezőknek és a válaszadóknak egyaránt. A tanácskozáson elhangzott továbbá, nagyon fontos, hogy az eddig jelentkezett magyar kérdezőbiztosok regisztráljanak a www.nepszamlalas.ro honlapon, amely révén hasznos, technikai jellegű információkhoz jutnak. Ezek részletes ismertetését Székely István, a Szövetség társadalomszervezésért felelős főtítokár-helyettese és Barna Gergő szociológus vállalta a tegnapi tanácskozáson. ◀

Jövő héten születik ítélet az EMNP bejegyzéséről

ÚMSZ

► Egy héten belül jogerős ítéletet hirdet a Bukaresti Táblabíróság a Tőkés László vezette Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) által kezdeményezett Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) bejegyzése tárgyában. Toró T. Tibor, az EMNT ügyvezető elnöke a *Krónika* című napilap internetes kiadásának elmondta, a tegnapi tárgyaláson a bíróság érdemben foglalkozott a pártalapítás ügyével, és elutasította Viorel Ringhilescu, a Demokrata Párt elnökének halasztási kérelmét. Mint ismeretes, a román alakulat az EMNP nevében szereplő Erdély szót, valamint a párt programjába iktatott szubszidiaritás és társadalmi szolidaritás elvét kifogásolva óvta meg a magyar párt bejegyzését, amely szerinte veszélyeztetné Románia területi épségét, nemzetbiztonságát. Toró közölte, ismertették a bírósággal, hogy téves értelmezésen, a leendő párt programjából kiragadott szövegrészen alapszik a Bukaresti Törvényszék júliusi határozata, amely elutasította az EMNP bejegyzését. A törvényszék azzal indokolta döntését, hogy az EMNP nem a „nemzeti érdekek” képviselőjét vállalja, hanem egy közösség – a

magyar – érdekeire összpontosít. Hasonlóképpen megalapozatlannak nevezték az EMNP képviselői a román Néppárt kizárólagosságára törekvő követelését is, miszerint az új magyar párt nevében ne szerepeljen a nép szó. Különböző az ügyész – osztva a törvényszék elutasító ítéletét – továbbra is az EMNP bejegyzése ellen érvelt, emellett a köztársaság szerint a néppárti elnevezés összezavarná a választópolgárokat.

Az *Új Magyar Szó* és a *Jurnalul Național* közös tényfeltáró akciója nyomán fény derült arra, hogy az EMNP bejegyzését támogató aláírási ívek ezrével tartalmaznak hamis aláírásokat. A lapunk által felkért írásszakértők megvizsgálták az aláírási íveket, és megerősítették az anketot lefolytató újságírók gyanúját. Az aláírások hitelességét kétségbe vonó hírekkel kapcsolatban Toró korábban az MTI-nek azt felelte: az első foku tárgyaláson semmiféle probléma nem merült fel az aláírások hitelességét illetően, az ítéletábra pedig csakis az onnan érkező anyag alapján fog dönteni. Hangsúlyozta: nincs oka kételkedni az aláírásgyűjtők becsületességében és munkájuk alaposságában, de szükség esetén „állnak elébe” mindenfajta vizsgálatnak. ◀

Schengeni füttyszó

Bogdán Tibor

A bukaresti hatóságok, ha bajban vannak, gyakran úgy viselkednek, mint a sötét rengetegben eltévedt kisfiú, aki úgy próbál lelket önteni magába, hogy hetykén füttörészni kezd.

Most például az ősz beálltával, amikor Románia még mindig nem kapott nem csak időpontot, de vállveregetős biztatást sem schengeni tagságára vonatkozóan, fennhangon hangoztatják, hogy az ország még idén csatlakozhat a hón vágyott övezethez. Traian Basescu államfő külföldön akkreditált román diplomaták előtt jelentette ki, hogy Románia már idén tagja lesz a schengeni térségnek – legfeljebb az övezet Románia iránti nyitásának mértéke marad kérdéses.

Értsen ebből mindenki azt, amit akar. Az államfői „hetyke füttörészés” azért is érthetetlen, mert Románia schengeni felzárkózását – egyelőre – olyan uniós nagyhatalmak ellenzik, mint Németország és Franciaország, amelyek nem egykönnyen adják fel fenntartásukat azzal az országgal szemben, ahol – minden hatósági ígéret ellenére – mindmáig szabadon járnak-kelnek, sőt: utazgatnak nagykorruptióval vádolt személyek, mint Cătălin Voicu, vagy Nuțu Cămătaru, aki, fityiszt mutatva az igazságot ritkán szolgáltató román igazságszolgáltatásnak, éjjekete lovon, diadalmenetben távozott börtönéből, ahonnan egyébként zavartalanul irányíthatta bűnszövetkezetét.

A német belügyminiszter, mintegy válaszként az államfő derűlátására félreérthetetlenül leszögezte: Bukarest továbbra sincs felkészülve a schengeni tagságra, a tekintélyes *New York Times* pedig a napokban a romániai határőrzetekben emelkedő pompázatos villákat korántsem a (nem létező) jólét jeleként, hanem a vámtisztviselők korrupcióját tükröző elrettenítő példaként említette.

Brüsszel nem hatódott meg az év eleji „határ-rajtaütésektől sem”; az intézkedés egy-két évvel ezelőtt még nyomhatott volna valamit a latban, mára azonban már a román igazságszolgáltatás teljes mértékben hitelét veszítette.

A Románia schengeni tagságát ellenzők nem is annyira technikai okok, hanem az aggasztó méreteket öltő korrupció és a szervezett bűnözés miatt tartják alkalmatlannak a csatlakozásra Romániát. Amint azt egy holland diplomata megjegyezte, derék dolog, hogy a román határokon már a kamionok rakterének szén-dioxid tartalmát mérő speciális műszerekkel kapják el a rakomány mögött megbújó bevándorlókat – de mit érnek az okos műszerek, ha a könnyen lefizethető határőrök rájuk sem pillantanak.

A narancsvörös hatalom illetékesei azonban hetykén füttörésznek – néha nevelésesen hamisan. Mint az a demokrata liberális honatya, aki azért háborgott, hogy becsapják a schengeni ajtót egy olyan ország előtt, amely már Ștefan cel Mare idején is a schengeni területet védte. Vagy azok a kormánypártiak, aki szerint nem Romániának kellene Brüsszelben kilincselnie, hanem az EU-nak kellene Bukarestben kuncsorognia azért, hogy Románia elfogadja a schengeni tagságot.

Román lapszemle

Keves ingatlanfejlesztő él a fejlesztési minisztérium azon ajánlatával, hogy a nyakukon maradt tömbházakat „adják be” az ANL-programba. (EVZ) ► Megállt a romániai szász lakosság fogyása, jelenleg mintegy 25 ezer főre tehető az egykor 800 ezret számláló közösség száma. (EVZ) ► Tizenegy milliárdot ér Kína leggazdagabb embere: Lian Vengen építőanyaggyártással foglalkozó cégből gazdagodott meg. (Románia liberá)

Bin Laden készült az évfordulóra

Nagyot fordult a világ 2001. szeptember 11-én: az Egyesült Államokat olyan terrortámadás érte, amely alapjaiban rengette meg a demokratikus társadalmakat. Ráadásul a világ tévéállomásai élőben közvetítették az eseményeket. Azóta már semmi nem olyan, mint annak előtte volt.

Gy. Z.

Magasabb szintre emelték a biztonsági készültséget az amerikai hadsereg támaszpontjain, tekintettel a szeptember 11-i terrortámadások közelgő tizedik évfordulójára – jelentette be szerdán a védelmi tárca.

George Little, a Pentagon szóvivője szerint nem konkrét fenyegetésre adott válaszlépésről, hanem elővigyázatossági intézkedésről van szó. A támaszpontok többsége amerikai földön található. Egyúttal emlékeztetett arra, hogy az al-Kaida terrorszervezet a múltban előszeretettel lépett akcióbá szimbolikus jelentőségű napokon. Szeptember 11. és a hozzá kapcsolódó megemlékezések pedig szerepeltek az Oszama bin Laden megölésekor lefoglalt dokumentumokban. A Pentagon közlése szerint a külföldön lévő amerikai támaszpontokon már korábban szigorították a biztonsági előírásokat.

Hatékony küzdelem

A 2001. szeptember 11-i terrortámadások óta eltelt évtized terrorizmus elleni harcából a szempontból sikeresnek tekinthető a szakértők szerint, hogy az Egyesült Államokban és Európában az

elmúlt években a terrorszervezetek nem követték el nagyobb merényletet, a terrorizmus teljes felszámolása azonban nem lehetséges. Egyes területeken, elsősorban Irakban, Afganisztánban és Pakisztánban nőtt a terrorcselekmények és az áldozatok száma. Ennek oka részben az, hogy Afganisztánban és Irakban a korábbi rendszereket felszámolta a „nemzetközi beavatkozás”, de a megdöntött hatalmak helyére képtelen volt stabil államhatalmat állítani. A terrorizmus viszonylag kevés országban, jól körülhatárolható térségekben – főként a Közel-Keleten és Dél-Ázsiában – jelent állandósult biztonságpolitikai problémát. Az iszlamista terrorizmus a közvélekedéssel ellentétben az elmúlt évtizedben is helyi jellegű maradt.

A terrorizmus elleni küzdelem annyiban hatékony, hogy az amerikai, a madridi és a londoni merényletek óta nem történt nagyobb terrorcselekmény a nyugati világban. Ez a szigorúbb biztonsági előírásoknak is köszönhető. Az Egyesült Államok célja a szeptember 11-i merényletek után az al-Kaida terrorszervezet jelentette fenyegettség megszüntetése volt, és erőfeszítései abból a szempontból eredményesnek tekinthetők, hogy az elmúlt

években elfogták vagy megölték Oszama bin Ladent és a szervezet több magas rangú vezetőjét, a szervezetet sikerült szétzilálni.

Megroppant az al-Kaida

Az al-Kaida kifejezetten átalakult, világszerte új híveket szerzett, és ma már nemcsak fizikai értelemben folyik a toborzás és a kiképzés, hanem különböző online fórumokon, internetes közössé-

gekben is. A terrorizmus elleni küzdelem továbbra is prioritás a nyugati országok együttműködésében. Az al-Kaida magszervezetének, vagyis annak, ami megmaradt belőle, ma jóval nehezebb bármely akciót háborítatlanul előkészítenie. Nincsenek olyan biztonságos kiképzőtáborok, mint amilyenek valaha Afganisztánban voltak. Fontos vezetőiket veszítették el 2001 óta, nehezebben tudnak üzeneteket váltani egymással, és ezzel párhuzamosan a műveleteik megvalósításához szükséges pénzforszákat is nehezebben mozgathatják. Éberségre azonban továbbra is szükség van, mert egy támadás minden óvintézkedés ellenére sikeres lehet.

Szakértők szerint „óriási

teljesítmény”, hogy nem volt nagyméretű terrorcselekmény az elmúlt években, ami a hatékony terrorizmus elleni küzdelemnek köszönhető. A katonaságtól a pénzügyi intézményekig mindenki együttműködött ennek érdekében, és sok helyen a közvélemény is egyetértett ezzel a céllal. Mivel azonban a terrorizmus világjelenség, nem is lehet teljesen visszaszorítani, hiszen okait rendkívül nehéz kezelni. A terrorizmus támogatottsága csökkent azokban a térségekben, ahol ez korábban elfogadottabb volt, hiszen az emberek belátták, hogy a terrorizmus kontraproduktív, mert erősíti a már meglévő előítéleteket, amelyekről ők maguk is szenvednek.

A tiszteletadás fénye

Az Egyesült Államok elsődleges célja a terrorizmus elleni harcban az, hogy saját terrorfenyegetettségét csökkentse, és ebben az értelemben igen sikeres volt az elmúlt tíz évben. A merénylet, azaz 2001. szeptember 11. óta az Egyesült Államok területén, légtérben és vizein nyilvánvaló kísérletek ellenére nem történt a korábbiakhoz hasonló támadás, így Washington ebből a szempontból elérte célját. Mindez nem csak az amerikai külpolitika eredménye, Washington a szövetségesei is segítettek. A hírszerző szerek közötti együttműködés és koordináció javulásának eredményeként jelenleg az Egyesült Államok és az uniós tagállamok felkészültebbek egy esetleges terrortámadás ellen.

Tíz esztendeje, 2001. szeptember 11-én New Yorkban két eltérített repülőgép csapódott a Világkereskedelmi Központ ikertornyába, azok egy órával később leomlottak, egy harmadik gép Washingtonban az amerikai védelmi minisztériumra zuhant, egy negyedik pedig Pittsburgh közelében zuhant le. A merényletek csaknem három ezer emberéletet követeltek. A tiszteletadás fényének nevezik azt a díszvilágítást, amellyel a World Trade Center tornyai helyén állított emlékhelyen, New Yorkban szeptember 11. éjjelén emlékeznek meg a terrortámadás áldozatairól. ◀

Ground Zero – az Ikertornyok helye. A tíz évvel ezelőtti pusztítás után lendületesen folyik az újjáépítés

Szeptember 11 – a statisztikában

A 2001. évi, szeptember 11-i terrortámadás még most is szedi emberáldozatait, akiknek száma tavaly év elején eggyel növekedett és elérte a 2753-at.

Bogdán Tibor

Az al-Kaida terrorszervezet Egyesült Államok elleni támadásának tizedik évfordulója alkalmából érdekes „kollaterális” adatok láttak napvilágot.

„Kollaterális” következmények

Így a véres akciónak komoly kihatásai voltak a túlélőkre is. Statisztikai adatok szerint például a terrortámadást követő héten Manhattanban, az előző év hasonló időszakához képest 25 százalékkal emelkedett az alkoholfogyasztás, 10 százalékkal több dohánytermék fogyott, 3,2 százalékkal több marijuanát forgalmaztak, a templomok és zsinagógák látogatottsága pedig 20 százalékkal nőtt.

New Yorkban a terrortámadás utáni. 9. hónapban 20 százalékkal több gyermek

született, mint az előző években. A statisztikák több, mint 3000-re teszik azoknak a gyermekeknek a számát, akiknek egyik szülőjüket elvesztették a tragédiában.

A terrorakciót követő héten a Google-böngészőbe a leggyakrabban a Nostradamus, CNN, World Trade Center és Osama bin Laden szavakat ütötték be.

A 2001. évi, szeptember 11-i terrortámadás még most is szedi emberáldozatait, akiknek száma tavaly év elején eggyel növekedett és elérte a 2753-at. Orvosok ugyanis megállapították, hogy a New York-i színhész, Jerry Borg 2010. januárjában voltaképpen az ikertornyok összeomlása alkalmával belélegezett hatalmas pormennyiség okozta tüdőbetegség következtében hunyt el.

Csaknem kereken tíz évig tartó keresgélés után bukkantak rá törvényszéki orvo-

sok az ikertornyok elleni támadás mostanáig eltűntnek nyilvánított egyik áldozatára: a most felfedezett földi maradványok alapján az elmúlt héten azonosították az északi torony IT-szakértőjét, Ernest James-t, aki az épület 88. emeletén dolgozott.

A World Trade Center épületgyűttesének helyén mindössze 291 holttestet találtak viszonylagos épségben; viszont összesen 21 ezer emberi maradványt gyűjtöttek össze, ezek alapján eddig az eltűntnek nyilvánított személyek mintegy ötven százalékát sikerült azonosítani. Több mint 1100 személyt mindmáig eltűntként tartanak számon.

Az életmentők egyik hőse Roselle kutya volt: a labrador a 86. emeletről vezette le 78 esztendő vak gazdáját, egyenesen egyik barátjának lakására.

Elpusztult és megszületett műtárgyak

A romeltakarítókna több mint egy millió romot kell elszállítaniuk a helyszínről; előzőleg a romokat életmen-

tők fésülték át, akik összesen 65 ezer személyes tárgyat találtak, köztük 437 karórát és 144 jeggyűrűt.

Az épületek fémtraverzeiből többszáz emlékművet készítettek, közöttük van az United Airways al Kaida terroristái által úgyszintén eltérített, de az utasok fellépése nyomán lezuhant 93. számú járatán közlekedő repülőgépnek emléket állító shnakville-i kereszt is.

Az ikertornyok összeomlásával több, mint 100 millió dollár értékű műtárgy is elpusztult. Megsemmisült egyebek között Joan Miro munkája, a World Trade Center Tapestry, Pablo Picasso és David Hockney számos műalkotása, Alexander Calder WTV Stabile című monumentális szobra.

A Pentagon épülete már szerencsésebb helyzetben volt. Azt a szárnyát, amelybe a 77. járat repülőgépe becsapódott nem sokkal azelőtt újították fel, 258 millió dolláros költséggel. A megérintett épületszárny ezért viszonylag jól bírta ki a támadást, falai, de még ablaküvegei is sokhelyütt épek maradtak.

Kérdések – válasz nélkül

Akar a sors iróniájának is nevezhető az a tény, hogy éppen a kombinált terrortámadás napjára időzítették az Észak-Amerikai Légvédelmi Parancsnokság (NORAD) illetékesei terrorellenes szimulációjukat: a forgatókönyv értelmében terroristák négy repülőgépet térítették el. A légiőrök kezdeti zavarát a hatóságok éppen azal magyarázzák, hogy nem volt világos számukra, hadgyakorlatról van-e szó, vagy „élesben” történnek az események.

Különösnek mondható John Patrick O’Neill sorsa is: a World Trade Center elleni, 1993. évi támadást kivizsgáló FBI-ügynök politikai okokból távozott a szövetségi nyomozóirodától és a World Trade Center biztonsági szolgálatának főnöke lett röviddel a támadás előtt, amelyben életét is veszítette.

Jóllehet a Pentagon épületébe vezetett 77. járat repülőjének fekete dobozait a katasztrófa utáni második napon megtalálták, az azokban rögzített információk teljes-

séggel használhatatlannak bizonyultak. Így 40 év óta ez volt az első eset, amikor a fekete dobozokból semmit sem sikerült megtudni a pilótafülkében történekről.

Most utólag nehéz eldönteni, hogy a sors különös finitora vagy a terroristák vakmerő szemtelensége volt-e az, hogy a terroristák közül öten is a támadást megelőző napokban az Amerikai Nemzetbiztonsági Ügynökség székházának közelében béreltek maguknak szállást.

Arra sem könnyű magyarázatot találni, hogy miként szállhatott fel a repülőgépre a terrorakció vezetője, Mohamed Atta, jóllehet a bostoni repülőter biztonsági rendszerre figyelmeztető jelzést adott le akkor, amikor a terrorista jegykezelésre jelentkezett, így csomagjai a röptéren maradtak.

Alighanem arra sem találok majd választ, hogy csupán a véletlen műve volt-e avagy tényleg „tudott valamit” a Princetoni Egyetem „eseménygenerátora”, amely alig három órával a terrortámadás előtt rendkívüli esemény bekövetkeztére figyelmeztetett. ◀

Lap-top

A nap címe. Ponta: Nincs már értelme felkérni az RMDSZ-t a kormányzásra, tisztelni fogjuk őket, amikor ellenzékben lesznek, *România liberă*

Magyarázat. Véleményünk szerint elegáns – és pengeéles. Semmi zsarolás, semmi fenyegetőzés. „Ti rendesek voltatok velünk, amikor hatalmon voltatok, leültetek tárgyalni velünk; nos, amikor ellenzékben lesztek, mi is leülünk tárgyalni veletek”. Ennyi... Mitől van mégis, hogy fenyegetést érzünk az udvariasság mögött?

Csak semmi politika! Megható képeket közöl honlapján a *Gândul*: a Románia büszkeségének számító futballarénában, a francia válogatott elleni mérkőzés szünetében, a rendezők közül néhányan megpróbálták visszaileszteni a jókora gypedarabokat, amelyek az izmos focistalábak nyomása hatására kiváltak természetes, puha közegükből. Amikor lementek a pályáról, tapsot kaptak, a gyp három percig úgy nézett ki, mintha új lett volna.

Bútorcsere. Ami bent készül, kiviszik, ami kint készül, behozzák – mi az? Nos, a bútor. Romániában az év első felében a bútorgyártás közel négy százalékkal (majdnem 790 millió euró értékre), a kivitel pedig 18 százalékkal (közel 573 millió euróra) növekedett. Közben azonban a bútorbehozatal több mint nyolc százalékkal nőtt, és a belső eladás több mint 12 százalékkal csökkent. Mindezt a *Curierul național*-ból tudtuk meg.

Hazafias. Daniel Funeriu oktatásügyi miniszter „komolyan fontolgatja”, hogy az ország himnusza „minden héten” elhangozzék az iskolákban, olvassuk az *Adevărul*-ban. Egyelőre a Neveléstudományi Intézetől kért jelentést a himnusz bevezetésének „előnyeiről és hátrányairól”. Az ötlet jó: előnye, hogy ha keveset is, de elvesz az óraidőből, hátránya, hogy miután már nem Traian lesz az elnök, a nevét ki kell majd cserélni az új elnökére.

A nap álhíre. Megoldódott a Nemzeti Aréna gypének kérdése: valahányszor a nyavalyás izé feljön, gypvisszarakó gyerekek sietnek be a pályára, gyöngéden visszanyomkodják – s mehet tovább a játék.

Minden napra egy mondat

„A cinikus embernek annyira torz a látása, hogy a dolgokat olyannak látja, amilyenek, és nem olyannak, amilyennek lenniük kellene.”

Ambrose Gwinnett Bierce

Kormányprogramok kora

Horváth István

Menekülés

A politikai gondolkodás nem tud a Szellemről, vagy ha tud is valamicskét, csak a politikával párosítva képes felfogni. A nyugatiaknak fogalmuk sincs arról, milyen is ama helyzet, midőn egy nagy alkotó nem politikailag, hanem szellemileg ellenzéki, maguk az ilyen helyzetet immár sok-sok évtizede nem tapasztalván. (...)

Kertész Imrét és remekművét soha nem féltettem semmitől, amióta őt személyesen ismerem; 1976 óta volt időm megtanulni, hogy rendíthetetlenül önmaga, és a *Sorstalanság*ot időnként újraolvassa azt is tudom, hogy azon sem fog az idő. Nem számít, hogy valakik ezt a mélyesen magyar művet ki akarják zárni a magyarság fogalmának köréből – ugyan kérem! (...) Féltem azonban azt a magyar szellemet, amely egykor megvolt – hiszen sok nagy alkotó hitt benne akkoriban, Kertész Imrével egyetemben –, s amelyből mára nem maradt voltaképpen semmi: az új nemzedékek nem azért nem olvasnak immár, mert szubjektíve érdektelenek, hanem mert objektíve nem tanították meg őket olvasni az általános iskolákban.

Féltem ezt az országot, az országomat, attól, hogy a világkapitalizmus diktátumának engedve a lumpenproletár-diktatúrát, amely az összes médiumból agresszíven támad, hagyja magán végképp elhatalmasodni. Ha ez ünneprontás, legyen az. Nem arra szerződtem, hogy kellemetes hazugságokat döngicséljek a sükketté tett páriák fölébe.

Kertész Imre nagyon is megérdemelt, felemelő Nobel-díja ne homályosítsa el a látásunkat: nagyon nagy a baj. (...) A mai Magyarországból a Szellem észvesztve menekül.

Spiró György: *A Szellem*, 2002

SZELLEMIKÉRDÉS

Farhám és a biztonság

A polgári lét a biztonságnál kezdődik. A lét biztonsága, az otthoné és a munkáé. Na persze, amiről szégyenlősen beszélünk, hiszen bennünk még az előző félszázad kommunisztikus görcse, a magántulajdoné. Egy afféle kis hazában, mint amelyet nekünk szánt a sors és Párizs melléke, nem magától őrződik a magán- és köztulajdon, hanem törvényekkel, rendszabályokkal, rendtartással, szankciókkal és emberi erőfeszítéssel. Ezt másként úgy nevezik egyesek, hogy rendőrség (a primitívebb néprétegek szóhasználatával élve: miliciják).

Ma már nincsenek miliciják, csak milliomosok és milli-tejek, milliméterek és milliárdos károk. Persze a rendőrök száma is erősen megfogyatkozott (ezes nagyságrenddel), sőt még további fogyozást ígér Traján Farhám, a belügyér. Nem mintha az utóbbi években nőtt volna az általános közbiztonság, még a relatív sem növekedett jelentősen, inkább azt mondhatnók, romlott. Példának okáért a minap arról értesít bennünket, az Áramszolgáltató és Karbantartó cég (legalább 20 cm betűszó), hogy Románia déli megyéiben, a Napnak nevezett műcsapásra (autostrada Soarelui) dőltek a magasfeszültségű vezetékek tartóoszlopai egyenként 30 tonna súllyal, mert a tehetségben töbözödő és szorgalmas fémgyűjtő népesség innen is értékes fémmennyiséget szerzett a tartó pányvák és támrudak elvágásával, kimozdításával és elhurcolásával. Már ebből is kitetszik: nagy felkészültségű szakemberekkel lenne dolga a nem létező rendvédelmi szerveknek, akik tehetetlenek, mert sehol sem lehetnek jelen, nem csaphatnak le időben, ugyanis Traján Farhám, a főzsernyák a Nemzetközi Valuta-alap ajánlására elbocsátja az állomány harmadát. Ha nem többet.

Mondok mást: egy nyaralóközösség elhatározta, hogy önerőből szervezi meg a hétvégi házak őrzését. Össze is adták kevés pénzüket a polgárok, beszereztek két-három éjjellátó távcsövet, farkaskutyákat tanítottak be. Nos ők járőröznek bottal a kezükben (egyébre nem ad lehetőséget a törvény), aminek egyelőre van némi foganatja, főleg mióta kevés anyagi természetű serkentővel sikerült rávenni a mobilhálózati szolgáltatót, hogy növelje az üdülőkörzetben a tézerőt.

A lopások és betörések száma csökkent vagy elővigyázatosabbá tette a betyárokat. A telepvédelem mobiltelefonon értesíti a rendőrséget, a polgárőrséget, akik azonban továbbra sem tudnak időben kiérkezni, ui. megfogyatkozott számú és népességű őrséik le vannak terhelve: a Székelyföld felirató táblák után kell kutatniuk és eltávolítaniuk. Lemázolni csak azért nem tudják, mert momentán az a festék az éjjeli bevetésekhez szükséges arcpakolás gyanánt.

Sebestyén Mihály

Csak romantikusan

Eljöttek kicsinyke kertemben a szüreti idők. Gyümölcs nem sok terem: van egy monília fertőzésből visszahozott meggyfám, az elmajszolt szemeken túl évente nyolc befőttesüvegnyi dzsemet tudok elrakni róla (de természetesen biót). Régi családi recept általam megújított változata szerint: minden egyes szem megőrzi benne az alakját. Amúgy a kertben a szőlő dominál; meghálálja, hogy izületes kezemmel évközben nem bántom. Pedig tizenöt esztendeje még „fiatalító” metszést is alkalmaztam, mert az előző tulajdonos alatt jócskán előregedett (jóllehet gazdaelődöm folyton a kertben matatott).

Persze, kedvezett az időjárás is: akkor esett az eső, amikor épp szükség volt rá, s augusztusban úgy sütött a nap, hogy sárgászölddé és mézédessé nevelje a fürtöket. Csemegezőlő; van közte kecskecsócsú, aprószemű, otelló és kései érésű is. Asztalra, nem pedig bornak való, de a legelső években, amikor még a fiaimat is fűtötte a lelkesedés, beszerezvén

Gyulay Zoltán

a préstől és a darálótól a csömöszőlőfán és a kádon át a hordóig minden szükséges készségeket, bort is készítettünk a természetből. Abból sem sokat, úgy tíz-tizenöt litert – mennyire más íze is van a saját bornak, mint a boltinak. (Nem is beszélve arról, hogy az ember tudja, mi kerül bele, bizonyítékául annak, hogy szőlőből is lehet bort csinálni.) Soha nem tanultam a szőlészetet-borászatot; kezdetben úgy vettem kezelésbe, hogy az egyik kezemen volt a szakkönyv, a másikban az olló, s az összes többi folyamat hasonló módszert követett. Akkor még permeteztünk is. Először a permetezés maradt el, majd a metszés is, és lám, az idei termés minden szakkönyvben leírt rácafolat. Az első menetben leszüretelt fürtök közül lemértem egy közepes nagyságút: nyolcvan dekát nyomott. Nem kényszerérett, mint a multiknál akciósan árusított marokkói, meg ki tudja, honnan érkezett, elvégre azt korábban kell beládanizni ahhoz, hogy még épségben a rendeltetési helyére érkezzen. Szépnek szép, sőt,

„Zuviel Ordnung im Garten schadet nur”, „A túl sok rend csak károsítja a kertet”. Az évek során ez lett az életfilozófiám.

egyenesen gyönyörű, de akár teába is lehetne csavarni citrom helyett. Az én termésem pedig külalakjára nézvést vetekszik vele, ám a zamata, az verhetetlen. Már harmadszor szüreteltem, és még legalább négy menet hátravan. Tegem hozzá: elkerülnek a kártevők, az idén nincsenek darazsak sem, egyszóval a meggyhez hasonlóan – mint már mondtam – ez is bio. Igaz, a kertben is kötésig ér a csalán és sok egyéb gaz – állítólag a szőlő körül olyan növény-szimbiózis alakul ki, amely fölöslegessé teheti a vegyi beavatkozást. Nem tudom, ehhez nem (ehhez sem) értek. Mindenesetre egy 1998. április 15-én kiadott német internetes hírt még akkor kinyomtattam, azóta kitéve lóg a házi falijútságon: „Zuviel Ordnung im Garten schadet nur”, azaz: „A túl sok rend csak károsítja a kertet”. Az évek során ez lett az életfilozófiám. Amikor néhány esztendeje német (pontosabban: szász) barátom édesanyja nálam járt, és belépett a kertkapun, körülnézett, majd annyit mondott csupán: „Du lebst

hier wirklich sehr romantisch” – „Valóban rendkívül romantikusan laksz itt”. Ragyogó humora volt Christinenek, szarkasztikus megjegyzéséből persze kiéreztem az enyhe bírálatot, neheztelést is. És bár a német internetes hír szerint a schleswig-holsteini mezőgazdasági miniszter is elismeri, hogy minden nem saját kezűleg ültetett növény gyom (pardon, el is felejtettem: mit kezdjek a hirtelen csak kinőtt ringlófámmal, amelynek magját valószínűleg egy arra szálló madár hullajthatta el, és micsoda édes bogycsókák!), de azt is hozzátette: egy szuperrendes kert igencsak unalmas tud lenni.

Egy szó mint száz: a kert elkezdett önálló életet élni. Tél végén előbújik az uniós védelemmel élvező hóvirág, ezt követi a krókusz, tavasszal tucajtájjal virítanak előbb a törpe, majd a „rendes” tulipánok, a nárciszok, illatoznak a jácintok, a fura mód vándorló ibolyatövek, és évente többször is virágoznak a sárgás-rózsaszíntől a mélybordóig a különböző színű rózsák. No jó, őket – engedvén az elveimből – megmetszem. Pontosabban: csokorba kötve szívemnek kedves hölgyeknek (0–99) ajándékozom.

Röviden

Petőfi esküvőjére emlékeztek

Petőfi és Júlia 1847. szeptember 8-án a várkapolnában, az apa tilalma miatt sietve megkötött házasságra emlékeztek tegnap Erdődön, a helyi Petőfi Kör szervezésében. A 164 éve történeteket Szakács Imre alpolgármester, a Kör elnöke, Kónya László és Gál Gyöngyi tanárok elevenítették fel, majd a helyi iskolások Petőfi-verseket szavaltak és énekeltek a népes közönségnek. Az erdődiek minden évben megemlékeznek a szeptemberi frigré.

Dobos a Duna vezére

Dobos Menyhértet (képünkön), a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) eddigi tartalom-előállítási vezérigazgató-helyettesét választotta a Duna Televízió vezérigazgatójává a Közszolgálati Közalapítvány kuratóriuma szerdán – tájékoztatta a grémium elnöke az MTI-t. Balogh László közölte: Dobos Menyhért szeptember 21-étől tölti be a vezérigazgatói posztot.

„Cselekedni a csodát”

F. I.

► *Mustármag* címmel Wass Albert írásaiból összeállított egyéni műsort mutat be az idei évadban is Kulcsár-Székely Attila, a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház társulatának tagja.

A színművész lapunknak elmondta, a Csurulya Csongor által rendezett produkció célja, hogy „egy-egy előadást a szórványmagyar vidékekre is eljuttasson, valamint olyan magyarlakta településekre, ahol egy nagyszínpadi produkciót technikai okokból nem lehet bemutatni” – a helyszín pedig minden esetben az adott település katólikus vagy református temploma.

Nem szavalóest

A *Mustármag* bemutatójára a Fehér megyei Túrben került sor a 2010/2011-es évadban, majd egy magyarországi turné után Kulcsár-Székely Attila Szlovénia fővárosában, Ljubljánában, a magyar nagykövetségen is előadta egyszemélyes produkcióját.

Holnap és holnapután a Maros megyei Mikházán mutatja be a színművész az egyszemélyes produkcióját, szeptember 18-án Jobbágytelkén, október 7-én pedig Marosvásárhelyen, a vártemplomban lesz egy előadás.

Kulcsár-Székely Attila főként a szórványvidékekre akarja elvinni *Mustármag* című produkcióját

„Itt nem szavalóestről van szó, hanem egy kerek előadásról” – magyarázza Kulcsár-Székely, aki kérdésként elmondja, azért templomban adja elő a *Mustármagot*, mert „a szórványvidéknek, az isten háta mögötti magyarságnak készült, ahová színház nem juthat el”.

Mint mondja, az előadást úgy építették fel, hogy minimális díszletre legyen szükségük. Felvetésünkre, hogy miért *Mustármag* a produkció címe, a színművész elmondta: „az előadás zárómondatai közé tartozik a jézusi mondat, »ha csak egy mustármagnyi hitetek is lenne... « és nagyon összhangba van a templommal, mint helyszínnel és az előadás vallásos jellegével”.

A közönségnek tetszik

„A túri ősbemutatón, amikor az előadás közepétől láttam, ahogy az öreg nének és bácsik sírva hallgatják, amit mondok, vagy ahogyan odajöttek hozzám előadás után azzal, hogy nekik még ilyen élményben nem volt részük, ők nem gondolták már, hogy Túrben valaha még ilyen magyar nyelvet, beszédet fognak hallani. Ugyanilyen nagy élményben volt részem Máján, de említhetném az Udvarhelyi előadást, amit direkt június 4-re időzítettük a Trianon emléknappra, ahol percekre keresztül tapsolt felállva a közönség” – mesélt érdeklődésünkre a közönség reakcióiról a színművész.

Egy „másik” Wass Albert

Amikor egyik barátom megtudta, hogy egy Wass Albert előadásra gondolkodom, azt mondta, hogy nem hiszi el, hogy én ezzel a búsongó, buba forduló, nacionalista, román gyűlölő szerzővel dolgozok” – mesélte az előadás születésének körülményeit Kulcsár-Székely. Elmondása szerint az előadásban nyoma sincs a többség által ismert Wass Albertnek, a megbocsátáson, az együttélése, a pozitív jövőképen van a hangsúly. „A csodát nem várni kell, hanem a csodát meg kell cselekedni” – összegezte a *Mustármag* mondanivalóját Kulcsár-Székely Attila. ◀

Antológia a Grádicstól

Antal Erika

► Rendhagyó könyvbemutatót tartott szerdán este Marosvásárhelyen a Súrlott Grádic irodalmi kör, amely öt éves tevékenységéből *Az eltérített felvonó* címmel jelentetett meg kötetet a Kritérium Könyvkiadó. A rendezvény házigazdája, Nagy Miklós Kund újságíró kösöntőjét követően Bögözi Attila, az antológia szerkesztője árulta el, hogy „miért súrolnak grádicstól”. Mint fogalmazott, „a hajdanvolt kiskocsmá neve halatán, amely a Klastrom utca elején, szemben a Kálváriával állott, hamarabb jut eszébe az embernek a zaftos zónapörkölt marhavelő pirítóssal, jóízű flekken meg vargabéles, mint karakteres irodalmi ingyencsék svédasztala – legyen míves próza vagy veretes vers. Pedig a Súrlott Grádic kötődése az irodalomhoz legalább annyira nagy múltú, mint amilyen legendás híru maga a hely, ahol Ady Endrétől Móricz Zsigmondig a magyar irodalom sok jeles alakja megfordult”. A Súrlott Grádic ugyanis a maga sajátos kisvárosi mikrokozmoszával helyszínként is megjelent több irodalmi alkotásban, Molter Károly *Örökmozgó* című színdarabjától a Vári Attila-novelláig. Az antológiát H. Szabó Gyula, a Kritérium kiadó igazgatója és Nagy Pál irodalomtörténész méltatta, majd Nagy István színművész a kötet írásaiból olvasott fel. ◀

Elismerések az erdélyieknek

ÚMSZ

► „Olyan ismert személyiségek jelentek meg ma itt, akik sokat tettek a magyar nemzet szolgálatáért, az összmagyar kultúra értékeinek előmozdításáért és megtartásáért, illetve a magyar és román nép barátságának elősegítéséért, kultúrájának kölcsönös megismeréséért. A konfliktusokat és nehézségeket fölállalva, hittel és reménnyel, emberi odaadással vállalták a sokszor nem könnyű, nemes feladatot” – kösöntötte a Magyar Köztársaság kitüntetettjeit szerda este Zsigmond Barna, a csikszeredai főkonzulátuson. A diplomata azoknak az erdélyi magyar értelmiségieknek nyújtotta át a kitüntéseket, akiknek munkásságát augusztus 20-án ismerte el Schmitt Pál köztársasági elnök. „Az önöknek megítélt kitüntetések és díjak is mutatják, hogy Erdélyben, Romániában magas szinten él a magyar kultúra” – fogalmazott Zsigmond.

A csikszeredai díjátadót a csikszeredai Kódex régizeneegyüttes fellépése tette bensőségesebbé. Bíró Gábor székelyudvarhelyi festőművésznek, restaurátornak képző-

Zsigmond Barna főkonzul (balra) Boros Károlynak (jobbra) adja át a Magyar Köztársaság kitüntetését

művészeti és oktatási tevékenységéért nyújtották át a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét. Boros Károly csiktaplocai plébános közösségépítő munkásságát a Magyar Köztársasági Érdemrend Arany Érdemkeresztjével jutalmazták.

A segesvári Farkas Miklós tanárnak a szórványban élő magyar gyermekek oktatásának a megszervezéséért és a város magyar művelődési életének a fellendítéséért a Magyar Köztársasági Ér-

demrend Arany érdemkeresztjét adományozták. A kovásznai irodalom- és műkritikus, esszéíró és pedagógus Gazda Józsefnek a nemzeti kultúra és az oktatás terén kifejtett tevékenységéért ismerte el a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét. A szentgyörgyi Haáz Sándor zenetanárt három évtizedes zenepedagógiai és hagyományörző munkásságáért részesítették elismerésben. Monica Ionița, a Magyar Köztársasági Ér-

demrend Ezüst Érdemkeresztjének a kitüntetettje, a Lészpedi Általános Iskola volt igazgatója a csángóföldi magyar oktatás támogatásában szerzett elévülhetetlen érdemeket. Vargha Mihály szobrászművésznek, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum igazgatójának alkotói és közéleti munkásságáért a Magyar Köztársaság Nemzeti Erőforrás minisztere adományozott Pro Cultura Hungarica emléklapok. ◀

Prózai előadással indít a szentgyörgyi M Stúdió

Kovács Zsolt

► Prózai darabbal indítja holnap este 7 órától idei, hetedik évadát az ország egyetlen mozgásszínházi társulata, a sepsiszentgyörgyi M Stúdió – a kultúrpalota Lajtha László termében *Az Isten szeme* című előadás bemutatójára kerül sor. A színpadi mű alapjait Uray Péter, a társulat művészeti vezetője szerint Tar Sándor A mi utcánk és más művei illetően, viszont mégsem a hatalmi rendszerek által be-szűgásra kényszerített emberek sorsproblémájára fókuszál, hanem a megváltás reményében az elnyomó hatalomtól nem vezérelt közösségi hallgatást próbálja meg szóra bírni. A társulat szándéka szorgalmazni azt a társadalmi párbeszédet, amely

a közös múlt felvállalásának lehetőségét, a bűnök beismerése mellett, a megértés és a megbocsátás eseményeként is átélhetővé teszi az emberek számára, magyarázta Rácz Attila.

Uray Péter a társulat művészeti vezetője arról tájékoztatta lapunkat, hogy a társulat továbbra is elsősorban mozgásszínházi előadásokat mutat be, de fontosnak tartja eszköztára állandó bővítését. „Ebből a megfontolásból kértem fel Rácz Attilát, a budapesti Hólyagcirkusz Társulat alapítóját, hogy prózai előadást rendezzen nálunk. Így a színeszink megismerkedjenek a rendező sajátos színházi és pedagógiai munkamódszerével” – fogalmazott Uray. Elmondása szerint a próbafolyamat során a társulat szervesen részt vett a dramaturgiai munkában, és a rendezővel közösen hozta létre az előadás szövegváltó könyvét. „Így született egy játéktípus, amelyben a színeszink nem pusztán szerepet játszanak, hanem személyesebb módon találkozhatnak az adott drámai szituációkkal” – magyarázta Uray. ◀

Megtört érdekvédelem

Cs. P. T.

„Az emberek fásultak: beletörődtek a sorsukba, passzívakká váltak. És nem csak a pedagógusokra érvényes” – jelentette ki tegnap lapunknak a legnagyobb hazai tanügyi szakszervezeti szövetség, a FSLI elnöke. Simion Hăncescu annak kapcsán kérte, hogy az előző évektől eltérően idén „langyos” ősz vár a kormányra: nem hallani beharangozott sztrájkokról, nagy tömegeket megmozgató utcai tüntetésekről. Kereken egy évvel ezelőtt a tanárok még azzal fenyegetőztek, hogy nem tartják meg az óráikat, bojkottálják a tanévet, ha a kormány nem emeli meg a 25 százalékkal lefaragott, „vérlázítóan alacsony” béreiket. Idén azonban a tanévkézdés előtt a FSLI már nem helyezett kilátásba tiltakozó akciókat.

Félnak és csalódtak

„Tavaly szeptember óta a tanárok visszakapták a lefaragott bérük egy részét. Am nem azért hallgatnak, mert ettől megjavultak volna az életkörülményeik. Úgy tudom, félnak is, egyes iskolákban az igazgatók nyomást gyakorolnak rájuk, nem mennek tiltakozni” – magyarázta

Letették a fegyvert. A szakszervezetek tagsága nem bíz a tiltakozó akciók sikerében. Fotó: Tofán Levente

a pedagógusok passzivitását Simion Hăncescu. Tájékoztatása szerint többek között ez lehetett az oka annak is, hogy kudarcba fulladt az idei képességvizsga beharangozott bojkottja. „A szakszervezet vezetősége meghirdette, hogy a tanárok nem bojkottálják le a képességvizsgákat, mégis mindenütt megtartották. Ezt nem tudtuk hová tenni” – mondta a FSLI elnöke. Hozzátette, a szakszervezeti vezetőknek meg van kötve a keze. „Ha a tagság nem háborog, nem kapunk olyan visszajelzéseket, hogy tennünk kell már végre értük valamit, nem tehetünk sem-

mit. Saját nevünkben nem hirdethetünk tiltakozó akciókat” – Hăncescu. A FSLI elnöke kérdésünkre elismerte: a tanárok csalódtak a szakszervezeteikben. „Az eddigi nagyobb tiltakozó akcióink ugyanis nem vezettek eredményre” – magyarázta.

Bogdan Hossu: nincs sztrájkkulturánk

A második legnagyobb országos szakszervezeti szövetség, az Alfa Kartell háza táján szintén nagy a csönd. Elnöke, Bogdan Hossu részben ugyanancsak a tagság passzivitásában látja a tiltakozó ak-

ció elmaradásának okát. „Nincs sztrájkkulturánk. Ha a szakszervezeti vezetők országos munkabeszüntetések-

re és utcai megmozdulásokra szólítanak fel, az emberek úgy járnak el, mint a forradalom idején: inkább a televízióban nézik az eseményeket. Nem fogják fel, hogy a nagy társadalmi megmozdulások sok-sok egyén hozzájárulásával teljeseznek ki. Nem szívesen vállalják a véleményüket” – jelentette ki Bogdan Hossu.

A szakszervezeti vezető kérdésünkre elismerte: a lakosság bizalma a szakszervezetekben a mélypontjára süllyedt, s ehhez hozzájárult az is, hogy az utóbbi időben megsaporodtak a szakszervezeti vezetőkkel szembeni korrupciós vádak. „A bizalomvesztés kétségkívül érzékelhető, és ezen el kellene gondolkodniuk a szakszervezeti vezetőknek” – fogalmazott. ◀

Nem sztrájkolnak, perelnek

A háromszéki egészségügyi alkalmazottakat képviselő Sanitas szakszervezet tiltakozások szervezése helyett a bíróságon követeli a tagság jogait – mondta el Vasile Neagovici. Az egészségügyi szakszervezet vezetője arról számolt be, hogy az elmúlt időszakban öt végleges és visszavonhatatlan bírósági ítélet született, amely arra kötelezi az alkalmazókat, hogy 165 költségvetési dolgozó számára visszafizesse a tavaly nyáron levágott béreiket. Leszögezte, nem elégednek meg a végleges bírósági ítéletekkel, hanem mihamarabb végre is hajtják azokat, ennek érdekében felkérték az érintett intézmények vezetőit, hogy kezdjenek fizetni, ellenkező esetben bírósági végrehajtóval zároltatják az intézmény számláit. (K. Zs.)

Röviden

Szerződtek az ösztöndíjasokkal

Szerződést kötött tegnap a dr. Verestóy Attila Alapítvány A jövő magad vagy! elnevezésű oktatási támogatás nyerteseivel. A pályázat révén idén 24 középiskolás, 11 egyetemista kap 10 hónapon keresztül kap anyagi támogatást jó tanulmányi eredményeiért, előbbiek havi 250 lejes, utóbbiak 400 lejes ösztöndíjban részesülnek. Ezenkívül ebben az évben nem egy, hanem három kutatói ösztöndíjra lehetett pályázni. Az alapítvány idén sem feledekezik meg az iskolakezdési csomagokról: több mint 60 diák kap 300 lejes támogatást, ennek összértéke húszezer lej.

Pusztulnak az erdők

A Consilva szövetség szerint az elmúlt években mintegy 300 ezer hektár erdőt vágtak ki az országban illegálisan, mivel a magántulajdonban levő területeket a legtöbb helyen nem őrzik. Marian Stoicescu, a szövetség elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy a 2008-ban elfogadott erdészeti törvény előírta, az erdőtulajdonosok 10 eurós támogatást kapjanak évente egy hektár erdő őrzésére, azonban a támogatásokat azóta sem osztották ki.

Egyházi iskola – kényszerrel?

Folytatása az 1. oldalról

A panaszos szülő szerint a Szent László Nagyvárad egyik leggyengébb iskolája, ahol a nyári érettségien egy egész osztály megbukott, és nincsenek olyan pedagógusai, akik a kereskedelmi iskola magyar diákjainak a szaktantárgyakat oktathatnák. Elmondta: a magyar osztályok „átmentésének” ötlete nem új keletű. „Szó volt már erről egy évvel ezelőtt is, de akkor csak szóbeszéd volt, senki nem erősítette meg” – jelentette ki. Elmondása szerint a szülők legutóbb három nappal ezelőtt érdeklődtek a magyar osztályok sorsa felől, viszont arról biztosították őket, hogy „minden marad a régi”. Az anyuka szerint az egész ügy hátterében valószínűleg az áll, hogy a katolikus gimnázium „egy új szakot kap anélkül, hogy belebonyolódna annak bürokratikus vonatkozásaiba”.

Zalder Éva, a Szent László Római Katolikus Gimnázium igazgatója tudomása szerint az érintett szülők „jó ideje” értesültek arról, hogy gyerekek az egyházi iskolában kezdik majd az új tanévet. Lapunknak az ügy hátteréről elmondta: az egyház visszakapta azt az épületet, amelyben a Partenie Cosma Kereskedelmi Szakközépiskola működött. A román is-

kola ennek következtében kiköltözött, s a tanfelügyelőség ajánlotta fel, hogy a három magyar osztály maradjon az épületben, s tagolódjon be az egyházi tanintézménybe. „Mi nem repesztünk az örömtől, ám a román szakközépiskola vezetősége igen, mert szabadulni akart a magyar osztályoktól. Ráadásul az új épületben nem volt hely, a magyar gyerekeknek több váltásban kellett volna tanulniuk” – magyarázta az igazgatónő. Zalder úgy tudja, a magyar szülők idejekorán tudomásul vehették, hogy három opciójuk van: román osztályba íratják a gyerekeiket, átíratják valamelyik másik magyar iskolába, vagy beleegyeznek abba, hogy az egyházi gimnáziumban kezdjék a tanévet.

Zalder szerint a három kereskedelmi magyar osztályt csak úgy vehette át az egyházi iskola, ha idéntől kereskedelmi szakoktatást is indít. Ez is meg is történt, megkapták a minisztériumi engedélyt, idéntől meghirdették a kilencedik osztályt, így az átvett három osztályllyal együtt négy évfolyam tanul hétfőtől kereskedelmi szakon. Az igazgató hangsúlyozta, azt a három szaktanárt is átvették Partenie Cosmából, akik a magyar gyerekek szakképzését biztosítják. Emlékeztetett arra is, hogy miközben idén a ro-

mán szakközépiskolába már ötössel be lehetett jutni, a Szent László kereskedelmi szakának kilencedik osztályába hetes volt az utolsó bejutó mediája.

Az intézményvezető szerint a gyerekeknek és szülőknek nincs mitől tartaniuk: a Szent László Gimnáziumban ugyanolyan a házi- rend, mint más iskolában. Emellett hetente egyszer fél óras szentmisén kell részt venniük, s viselniük kell az egyenruhát. „Nem áll szándékunkban katolikus nevelni belőlük. A reformátusok saját vallásukat tanulhatják a vallásórán” – magyarázta.

Szabó József, a nagyvárad-i önkormányzat tanügyi bizottságának tagja szerint „csak hangulatkeltés” egyes szülők elégedetlenségére. Lapunknak elmondta: több szülői értekezletet is tartottak már idén ebben a témában. Biro Rozália alpolgármester, illetve a tanfelügyelőség képviselőinek részvételével, így tudhatták, mi vár rájuk. „A Partenie Cosma vezetésével nem volt könnyű tárgyalni, szabadulni akartak a magyar osztályoktól” – magyarázta. Elismerte ugyanakkor, hogy a hivatalos döntés csak ezen a héten szerdán született meg a gyerekek sorsáról. „Meg kellett még kapni valamelyik engedélyt a minisztériumtól és tanfelügyelő-ségtől” – tette hozzá. ◀

HIRDETÉS

Ideje felfrissíteni beteljesült kívánságainak listáját!

13,93%*
éves változó kamat
a lej alapú hitelekre
THM: 14,85%

Ön tudja, miről álmodik, mi pedig segítünk a megvalósításban, ráadásul igen előnyös feltételekkel:

- maximálisan igényelhető összeg: 42.000 lej;
- előleg és kezes nélkül;
- ingyenes életbiztosítás a kölcsön teljes futamidejére;
- 0% kezelési költség;
- 0% előtörlesztési díj;
- ingyenes számlanyitás és számlavezetés.

* 10.000 lej értékű személyi kölcsön 7 éves futamidőre, THM: 14,85%, teljes visszafizetendő összeg: 15.708,84 lej.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

személyi kölcsön

otpbank
Megbízunk egymásban

SZOMBAT
2011. szeptember 10.

A nap filmjei

Antena 1, 20.20
A Minden6ó

Bruce Nolan népszerű tévébemondó a Channel 7 esti híradójában. Barátjáné, Grace rajong érte. Mindezek ellenére a férfi örökké elégedetlenkedik sorsával. Egy új műsorhoz keresnek vezetőt, de végül is nem őt választják. Elszabadul a pokol: kirúgatja magát, verekedik és egy nap alatt tönkremegy magánélete is. Istent kezdi el hibáztatni mindezt.

RTL Klub, 22.05
Kegyenc fegyenc

Stan Mintont a kisfilv szélhámos csaláért elítélik. Agyafúrt ügyvédje segítségével azonban Stannek sikerül némi időt nyernie, így van némi esélye túlélni a börtön kegyetlenségét. Stan úgy dönt, hogy kiképezeti magát. A titokzatos Mester segítségét kéri, faragjon belőle rettenetes harcművészt, hogy képes legyen állni a sarat, mire eljön az idő.

TV2, 22.30
A United 93-as

Ez a lebilincselő, provokatív dráma az utasokról, a személyzetről és a légiirányítóról szól, akik egyre fokozódó rettenettel figyeltek, amint a United Airlines 93-as járata a negyedik eltérített repülővé vált a legszörnyűbb terrortámadás napján, 2001 szeptember 11-én. Abban az alig 90 percen belül, amit a gép a levegőben töltött, a világ az erőszak új korszakába lépett.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó
15.10 Hétfégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély! / Híradás, Telefonsajáték, Nyelvőr, Világjárók
10.05 Térerő
14.00 Híradás, Aranyszalagár, Alternatívzene
16.00 Híradó/ Aranyemberek, Versműsor, Komolyzene, Gramofon, Bóvilt nem tartunk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Híradó, műsorism., sport
8.15 Hangoló
9.15 Cifra palota
9.55 Hírek, műsorism.
15.00 Slágerlista
16.00 Hírek, műsorism.
16.10 Lemeztovarda
16.40 Térerő
17.30 Sorsok az operaszínpadon
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.50 Arcélek (ism.)
8.05 Kíváncsi Fáncsi
8.15 A kék egér
8.25 Hol volt, hol nem volt... (ism.)
8.45 Cimbora Retro
9.10 Kíváncsi Fáncsi
9.20 Az Ótestamentum
9.45 Kalózsziget (ifj. sor.)
10.40 Nyelvőrző (ism.)
11.00 Az állatok nyelve
11.30 Divathét
12.00 Carlo és vendégei
12.45 Híradó
13.05 Isten kezében
13.35 EtnoKlub
14. 05 Török kezdőknek (sor.)
15.45 A gyógyító növények világa
16.15 A tézsa útja (ism. sor.)
17.15 Napok, évek, századok
18.05 A világörökség kincsei
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.30 Napozz Holddal - A Kispálfilm
22.00 Éjfél a jó és a rossz kertjében (am. krimi, 1996)
0.35 Dunasport
0.50 Az emlékek útján (auszt. road movie, 2005)
1.55 Felelet az életnek
2.25 Madár-legenda

TVR 1

7.10 Az ember és az idő
8.35 Rajzfilmek
9.30 Babamágia
9.55 George Enescu nemzetközi Fesztivál
10.10 Percy, Buffalo Bill és én (svéd kalandf.)
11.45 Nemzetközi cirkusz előadás
12.00 Pro Patria
12.30 Az én Európám
13.00 Travelling circular
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.30 Hannah Montana (am. sor.)
15.00 Geoagiú Nemzetközi Folklor Fesztivál
16.00 Ileana Rus Nemzetközi Folklor Fesztivál
17.05 A klastrom titka (angol romantikus vígj., 2007)
18.45 TeleEnciclopedia
19.45 Sport
20.00 Hírek
21.10 Esküdni mernék (amerikai romantikus vígjáték, 2003)
23.10 Úrbázis végveszélyben (am. akcióf., 2001)
0.50 Sugababes koncert
1.50 Nemzetközi cirkusz előadás (ism.)
2.05 Sport (ism.)
2.20 Hírek (ism.)

VIASAT 3

10.35 10 évvel fiatalabb
11.40 Zsirégetők **12.35** Topmodell leszek! **13.30** Romantikus kaland (sorozat) **14.00** Luxusdoki (sorozat) **14.55** Szívek szállodája (sorozat) **16.40** Vérmes négyes (sorozat) **17.10** Mike és Molly (sorozat) **17.40** Két pasi (sorozat) **18.10** Beugró Plusz **19.15** Extralarge (olasz-am. krimi) **21.05** Columbo: Jobb ma egy veréb (am. krimi) **22.55** Fűrész VI. (horror)

m1

6.56 Ma Reggel
10.00 Mozdulj!
10.30 Marco és Gina
11.15 A kis Amadeus
11.40 Lülü, a teknőc
12.05 Hajrá, Becky! (kan. ifj. sor.)
12.30 Most a Buday!
13.01 Hírek
13.05 Sztársáv
13.55 Divatos tengerpartok a '60-as években
14.45 Magyarország
15.15 Szülő ellen nincs orvosság (am. vígj., 1998)
16.50 Magyarország története
17.20 A cunami túlélői (dokumentumf.)
18.25 Hogy volt!?
19.20 Sándor Mátyás (magyar-francia-olasz sorozat)
20.30 Híradó
20.55 Sportheitek
21.05 SzerencseSzombat Luxor, Ötösötlött és Joker sorsolása
22.00 A színészkirály - Latinovits Zoltán
22.10 Egy magyar nábob (magyar filmdráma, 1966)
23.45 Polyák Lilla és Homonnay Zsolt koncertje
0.40 Montalbano felügyelő (olasz krimisor.)

TVR 2

6.00 Hírek (ism.)
7.00 Teleshopping
8.00 Építész (dokumentum sor.)
8.30 Szentek és mesterségek
9.00 Balkáni szokások
10.00 Ki vagy, doki? (angol kaland sor.)
11.00 Normandok
12.00 IT Zon@
12.30 Jamie 30 perces ebédje
13.00 Tenisz: Ropharma - Challenger Turné Brassó
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Cirque Du Soleil
18.00 FIFA Beach Soccer World Cup - Ravenna 2011 (live)
19.00 A világ palotái (dok. sor.)
19.30 EFIE díjak
20.10 Igazán (kan.-német rom. dráma, 2000)
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 FIFA Beach Soccer World Cup - Ravenna 2011
23.55 Mile High (angol vígjáték sorozat)
0.45 Jamie 30 perces ebédje (ism.)
1.15 Normandok (ism.)
2.10 Igazán (kan.-német rom. dráma, 2000) (ism.)

SPORT.RO

9.00 Hírek **10.00** Sport.ro Hírek **11.00** Pontos sportidő **13.00** Sport.ro Hírek **14.00** Örüljünk a focinak: Steaua - TSKA, TSKA - Steaua **15.00** Sport.ro Hírek **15.05** Fogadás a félelemmel **16.00** Mitica ligája (live) **18.00** Sport.ro Hírek (live) **19.00** Mitica ligája (live) **20.15** Ne kezd ki Seagallal **21.00** Sport.ro Hírek **22.00** Wrestling **23.00** Fogadás a félelemmel

m2

6.56 Ma Reggel
10.00 Fötér
10.45 Tunézia
11.15 A folyó
11.45 Másfélmillió lépés Magyarországon
12.15 Nemzeti értékeink
12.25 Benyovszky Móric és a malgasok földje
13.30 Hagyományok Háza
13.25 Fejezetek a cirkuszlexikonból
13.55 Aranyfeszt
14.25 A Szent Mihály-kápolna
14.35 Út a zenéhez
15.20 Roy és Ádám koncert
15.25 ISKOLAtárs
16.10 A Tihanyi Bencés Apátság
16.30 "Esély a lángok között"
17.20 Rózsa Sándor (sor.)
18.15 Voyager
18.45 Európa egészsége
19.30 Esti mese
19.55 Montalbano felügyelő (sor.)
21.00 Híradó
21.30 McLeod lányai (sor.)
22.15 Halhatatlanok Társulata
23.05 Elmeállapot (angol thrill.)
0.50 Újpest FC-Pécsi MFC labdarúgó mérkőzés
2.30 Szülő ellen nincs orvosság (am. vígj.)

PRO TV

6.30 Star Wars: A klónok háborúja (amerikai anim. sor.)
7.00 Pro Tv hírek, sport
10.00 Alice csodaországban (am. családi kalandf., 1985), 3. rész
11.00 A skacok meg a kukacok (amerikai vígjáték, 2006) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport
13.05 Rendőrákadémia (amerikai vígjáték sorozat)
15.00 A hetedik tekerics (amerikai-olasz kalandfilm, 1999). 2. rész
17.00 Visszatérés a kék lagúnába (amerikai kalandfilm, 1991)
19.00 Pro Tv hírek, sport
20.30 Indiana Jones és a kristálykoponya királysága (amerikai kalandfilm, 2008)
23.15 Box: Vitali Klitschko - Tomasz Adamek (live) WBC világcím, nehézkategória
1.00 Indiana Jones és a kristálykoponya királysága (ism.)
3.30 Alice csodaországban (ism.)

ACASĂ

8.15 Analia másik arca (amerikai sorozat) **9.45** Dona Barbara (sorozat) **12.30** Lázadó szerelem (sorozat) **14.30** Clase 406 (sorozat) **15.30** Amor real (sorozat) **16.30** Igaz történetek **17.30** Vad szív (mexikói sor.) **18.30** Szerelme-könyvek (román sorozat) **19.30** Az örökösök (sorozat) **20.30** A szerelem győzelme (mex. sorozat) **22.00** Auróra (amerikai sorozat) **23.30** Clase 406 (mexikói sorozat)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Björn mackó kalandjai, Éliás, a kis mentőhajó, Yakari, Rupert maci, Kengyelfutó gyalogkakukk
11.00 Tini titánok (am. anim. sor.)
11.25 Asztro Show
12.00 RTL Klub Híradó
13.10 Autómánia
13.45 Tuti gimí (amerikai sor.)
14.40 Forma-1 (élő) - Olasz Nagydíj Circuit Monza, Monza
16.25 Míg a halál el nem választ (amerikai vígjáték sorozat)
16.50 Robin Hood (angol kaland sor.)
17.45 Hócsapda (am. filmdráma, 2007)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Fókusz Plusz
20.30 X-Faktor (2011) - A válogatás Tehetségkutató show-műsor
22.05 Kegyenc fegyenc (am. vígj., 2008)
0.25 9/11 - A terrorizmus útja (am. filmdráma, 1. rész, 2006)
3.15 Fókusz Plusz (ism.)

ANTENA 1

5.00 Közvetlen hozzáférés (ism.)
5.40 101 kiskutyája
7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
10.00 Cat Ballou legendája (amerikai western-vígjáték, 1965)
12.00 Szindbád kalandjai (kanadai kaland sorozat)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Fergegetes forgatás (amerikai vígjáték, 1999)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 A Da Vinci-rejtély (amerikai akcióthriller, 2006)
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.20 A Minden6ó (amerikai vígjáték, 2003)
22.20 A Szem (amerikai thriller, 2008)
0.20 Fergegetes forgatás (amerikai vígjáték, 1999) (ism.)
2.15 A Da Vinci-rejtély (amerikai akcióthriller, 2006) (ism.)
3.45 Cat Ballou legendája (amerikai western-vígjáték, 1965) (ism.)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás **11.10** 001 - Az első bevétel (német-amerikai-angol akciófilm) **12.50** Lassie (amerikai-francia-ír kalandfilm) **14.35** Az arany markában (amerikai-kan. akciófilm) **16.35** Hullajó hullajelölt (fr. vígjáték) **18.15** Defektes derbi (am. vígjáték) **20.00** Daredevil, a fenegyerek (am. kalandfilm) **22.00** Kémjátszma (ang.-am. krimi) **0.20** A bizalom ára (am.-fr.-ang. akciófilm)

TV2

7.00 Az idő örvényében
7.25 Tv2 matiné
Benne: 414-es küldetés, Fifi virágoskertje, Roary, a versenyautó
11.25 Egy tini naplója (német vígj. sor.)
11.55 Bajnokok Ligája magazin
12.25 Két Testőr (ism.)
12.50 Babavilág
13.25 Mindig nyár (am. sor.)
14.15 Walker, texasi kopó (am. sor.)
15.15 Autóguru
15.45 Az Ügynökség (kan.-am. sor.)
16.40 Capri - Az álmok szigete (olasz sor.)
17.35 Crusoe (am.-angol-kan. sor.)
18.35 Bűbájós boszorkák (am. sor.)
19.30 Tények
20.00 Magellán
20.35 A Sherwoodi erdő titka (kan. film, 2009)
22.30 A United 93-as (angol-amerikai filmdráma, 2006)
Közben: Kenőrsorolás
0.40 A küklöpsz szövetsége (amerikai sci-fi, 2008)
2.20 EZO.TV
3.20 Kalandjártat (ism.)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán
7.00 Fején a nagyvilág
7.30 Teleshopping
8.00 Apák és kicsik (ism.)
8.30 Ízek, három szakács
9.00 Eladó lányok (román sor.)
10.00 Teleshopping
10.30 Autóforúm
11.00 Stílusitkok - life style magazin
11.30 Sport, diéta és egy sztár
12.00 Az 5 csillagos otthon
12.30 Ízek, három szakács
13.00 Focus monden
13.30 Mondenii - szórakoztató műsor (ism.)
14.00 Huckleberry Finn kalandjai (amerikai kalandf.) (ism.)
16.00 Tökös csaj (am. vígjáték, 2002) (ism.)
18.00 Hírek
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán - reality show (ism.)
20.30 Mulan (am. rajzf., 1998)
22.30 Az éj színe (am. erotikus-thriller, 1994)
0.30 Hírek (ism.)
1.30 A cseresznye a tortán (ism.)

KANAL D

9.30 Reaper - Démonirtók (sorozat) **10.30** Jack és Sarah (angol-francia vígjáték) **12.30** Kanal-D Hírek **13.30** Vacanța Mare Reloaded (ismétlés) **14.30** D-Paparazzi (ismétlés) **15.15** Ezel (sorozat) **16.45** Akarsz milliomos lenni? **18.45** A nap híre **19.00** Kanal-D Hírek **19.45** Ez Románia! **20.30** Esküvő meglepetésekkel **22.30** A szerelem átka **0.00** Bogárinvázó (Mutánsok) (am. horror)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Befutó
Az utánpótlás magazinja
9.30 Iskolapédia (ism.)
10.05 Felfedező
10.30 BBC Click
A BBC informatikai magazinja
11.05 Ikon (ism.)
11.30 Ősök tere (ism.)
12.05 Tíz perc
12.30 Stopper (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Panaszkönyv (ism.)
14.30 GyógyHír
Egészségügyi magazin
15.05 Garázs
15.30 Ingatlanpiac
16.00 Híradó
16.30 Európai híradó (ism.)
17.05 Ázsia
17.30 Globál (ism.)
18.00 Híradó
18.30 BBC Reporters (ism.)
19.05 BBC Hard Talk (ism.)
19.30 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
20.00 Híradó
20.30 Retrográd (ism.)
21.05 Civil kaszinó (ism.)
22.00 Híradó 21
22.30 Riasztás (ism.)
23.05 Vetítő (ism.)
23.06 A koronatanú (ism.)
0.05 BBC Click (ism.)

DISCOVERY

6.30 Szétepitők - Vízvezeték
7.00 Hogyan készült? Pisztolymáslat, ívedző, használt-olaj kemence
8.00 Autókereskedők úton - TVR S2
9.00 Hogyan csinálják? **10.00** Állítólag...
- Önvédelmi fegyver
- A borneói dzsungel
14.00 Édesvízi szörnyek
16.00 Állítólag...
17.00 Aranyláz Alaszkában
18.00 A fegyverkovács - Fedélzeti vadászfegyver
19.00 Mocsári macskák - Texasban minden nagyobb
20.00 Fúrás - engedély megadva!
21.00 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban
23.00 Kíváncsiság - Van-e teremő?
0.00 Óriásrögös: Az óra, amely megrázta Japánt
1.00 Egy idióta külföldön - Kína
2.00 Ez csak üzlet - A vakmerő
3.00 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban

ETV

8.00 Reggeli Terefere
ism. **8.30** Zene **8.45** Zéltító ism. **9.00** Reggeli Terefere ism. **9.30** Hitélet ism. **10.00** Néptánc **16.00** Hitélet ism. **16.30** Piacról ism. **17.00** Kultúrcsepp ism. **17.30** Többszemközt ism. **18.00** Hitélet ism. **18.30** Híradó **19.00** Metszet, ism. **19.30** Híradó **20.00** Piacról ism. **20.30** Híradó **21.00** Többszemközt ism. **21.30** Híradó **22.00** Kultúrcsepp, ism.

VASÁRNASZEPTEMBER

2011. szeptember 11.

A nap filmjei

RTL Klub, 20.00

Menneyi Királyság

Balian, a hitét veszített patkólovkóvász származása ellenére a Szentföldre utazik, ahol akaratlanul is a háború középpontjába kerül. Am Jeruzsálem hamis csillogása, a lovagok, Tiberias és Guy de Lusignan ármánykodása közepette beleszeret a szépséges hercegnőbe, majd vezéralakja lesz az eseményeknek. Végül minden bátorságát összeszedve megpróbálja megvédeni a várost Szaladin seregével szemben.

m1, 21.05

Szeptember 11: A katasztrófa után

A szeptember 11-ei terrortámadás, melynek nyomán összeomlottak a World Trade Center ikertornyai, az egész civilizációt sokkolta és döntő hatással volt a világpolitika fejlődésére. A műsor azokról szól, akiket a borzalmas események személyesen érintettek. A mentőalakulatok tagjai arról mesélnek, hogyan próbáltak tájékozódni az apokaliptikus teremben, miközben túlélők után kutattak.

DUNA TV, 23.10

London River

2005-ben csak a New Yorki terrortámadáshoz hasonlítható sokk rázta meg a nyugati világot: iszlám szélsőségesek robbantottak Londonban egy metróvonalon, sokszáz angol, amerikai és az országban tartózkodó turista halált okozva. Történetünk a tragédia idején játszódik, amikor egy brit anya és egy afrikai apa keresi a robbantásokban eltűnt gyermekét a káoszban.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás

11.00 Híradás, Gyermekekműsor

12.00 Híradás

12.05 Igéihirdetés, Délkör

13.00 Híradás

13.05 Szól a nóta

14.00 Itthon, Erdélyben – faluműsor

15.00 Zenés üzenetek

16.00 Híradó

16.10 Zenés üzenetek

17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

14.00 Hírek

14.10 Dalposta

15.30 Vidékről vidékre

16.00 Hírek

16.05 Vidékről vidékre

16.30 Aranyhangok

17.00 Operett

17.25 Rádióistentisztelet evangélikus egyház

17.55 Hírek, adászárás

DUNA TV

8.05 Cimborák Retro

9.00 Az Ótestamentum

9.30 Csak az a foci 2 (német családi vígj.)

11.00 Kisboldogasszony-napi nagymise Szentkúttról

12.05 Izórkák:

Felsőnyék

12.45 Híradó

13.05 Élő egyház

13.35 Élő népzene

14.05 Csellengők

14.30 Fotó Háber (magyar krimi, 1963)

16.10 Múltidéző

16.40 Dunáról fúj a szél

16.50 Vannak vidékek

17.50 Talpalatnyi zöld

18.25 Kirakat

- Gellért Alpár műsora

19.00 Híradó

19.35 Mese

20.05 Szerelmes földrajz

20.45 Heti Hírmondó

21.25 Klubszoba

22.25 Lélek Boulevard

22.50 Dunasport

23.10 London River (angol-francia-algériai film-dráma, 2009)

0.35 Gyógyító hangok

1.50 "...filléres emlékeim..." (ism.)

2.35 Heti Hírmondó (ism.)

3.15 Klubszoba (ism.)

4.10 Csellengők (ism.)

m1

6.56 Ma Reggel

10.05 Engedjétek hozzám

10.15 Katolikus krónika

10.40 Tanúságtevők

11.05 Cigány pasztoráció

11.20 A sokszínű vallás

11.30 Metodista magazin

11.55 Ortodox ifjúsági műsor

12.05 János, Bors és Zénó

12.30 "Csodát termő hit"

13.01 Hírek

13.05 Zegzugos történetek

13.35 Az Alma együttes koncertje

14.30 Üvöltő szelek (olasz f. dráma, 1. rész)

16.05 Hortobágyi kalandozások

16.20 Út Londonba

16.50 OTP Bank Liga MVM Paks-DVTK bajnoki labdarúgó-mérkőzés

19.00 Anno

19.30 A király kalóza (sor.)

20.30 Híradó este

21.05 Szeptember 11: A katasztrófa után

21.55 Kárpáthy Zoltán (magyar f., 1966)

23.20 Gyilkosság a villában (am.-angol film-dráma, 2000)

1.20 Koncertek az A38 hajón

m2

6.56 Ma Reggel

10.00 Mesék

11.55 A Moira Orfei Cirkusz (cirkuszfilm)

13.01 Engedjétek hozzám

13.15 Katolikus krónika

13.40 Tanúságtevők

14.05 Cigány pasztoráció

14.20 A sokszínű vallás

14.30 Metodista magazin

14.55 Ortodox ifjúsági műsor

15.05 János, Bors és Zénó

15.30 "Csodát termő hit"

16.00 Elrejtett tájak

16.20 Don Matteo (sor.)

17.20 Rózsa Sándor (sor.)

18.15 Voyager

18.50 Európa egészsége

19.35 Mese

20.00 Montalbano felügyelő (krimisorozat)

21.00 Híradó este

21.25 Sporthírek

21.30 McLeod lányai (sor.)

22.15 Koncz Zsuzsa, Aréna koncert

23.35 Üvöltő szelek (olasz film-dráma, 1. rész, 2004)

1.10 OTP Bank Liga MVM Paks-DVTK bajnoki labdarúgó mérkőzés

2.55 Rózsa Sándor (magyar sor.)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub

Benne: Björn mackó kalandjai, Éliás, a kis mentőhajó, Yakari, Rupert maci, Kengyelfutó gyalogkakukk, Hupikék törpikék, Frédi és Béli, avagy a két kőkorszaki szak

11.00 Trendmánia

11.40 Teleshop

12.35 Törzsutas

13.00 RTL Klub Híradó

13.15 Merlin kalandjai (angol sor.)

14.20 Magyar autósport-magazin

14.35 Forma-1 (élő)

- Olasz Nagydíj, Circuit Monza

16.50 Míg a halál el nem választ (am. vígj. sor.)

Közben: 17.00 Hatoslottó-sorsolás

17.30 Aranyeső Yuccában (olasz western-vígj., 1981)

19.30 RTL Klub Híradó

20.00 Menneyi Királyság (am.-angol-sp. kalandf., 2005)

22.45 Heti hetes

0.05 9/11

- A terrorizmus útja (am. film-dráma, 2. rész, 2006)

1.45 Portré

TV2 TV 2

6.45 Reggeli gondolatok

7.15 Az idő örvényében

7.45 Tv2 matiné

Benne: 414-es küldetés, Roary, a versenyautó, Eperke legújabb kalandjai

11.25 Max Steel (am. sor.)

12.25 Stahl konyhája

12.55 Kalandjárát

13.30 Borkultusz (ism.)

14.00 90210 (am. sor.)

14.50 A kiválasztott - Az amerikai látnok (am. sor.)

15.45 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.)

16.45 Bűbájós boszorkák (am. sor.)

17.40 Fogd a nőt és ne ereszd! (am. rom. vígj., 1991)

19.30 Tények

20.00 Napló

20.35 Napló Extra

21.05 Görögbe fogadva (am.-sp. vígj., 2009)

23.00 Frizbi Hajdú Péterrel (talk show)

0.00 Knight Rider (am. sor.)

0.55 Sivatagi álom (francia-koreai film-dráma, 2007)

3.10 EZO.TV

3.45 Napló (ism.)

4.10 Napló Extra (ism.)

HÍR TV

8.00 Híradó

8.30 Soroló

A vidék magazinja

9.05 Ingatlanpiac (ism.)

9.30 Európai híradó (ism.)

10.05 Péntek 8 (ism.)

11.05 Célpont (ism.)

Oknyomozó riportműsor

11.30 Napról napra

Belpolitikai összefoglaló

12.05 Civil kaszinó

13.00 Déli híradó

13.40 Közvetlen ajánlat

14.05 Sportré

14.30 Ősök tere (ism.)

15.05 Tíz perc (ism.)

15.30 Kommentár nélkül

16.00 Híradó

16.30 Befutó London (ism.)

17.05 Garázs (ism.)

17.30 GyógyHír

18.00 Híradó

18.30 Hírvilág

19.05 Bruttó (ism.)

19.30 Keresztmetszet Riportmagazin

20.00 Híradó

20.30 Napról napra (ism.)

21.05 Kontraszt

22.00 Híradó 21

22.30 Versus

23.05 Vetítő

Válogatás magyar dokumentumfilmekből

23.06 Búcsú (magyar dokumentumf.)

0.05 Kontraszt (ism.)

TVR 1

7.00 A hit világa - 1. rész (live)

7.50 Záródkohelyek

8.00 A hit világa - 2. rész (live)

9.00 Ahogy elő van írva

9.30 Rajzfilmek

10.25 Népi hagyaték

11.10 A falu élete

11.55 Mezőgazdasági percek

12.00 A falu élete

13.00 Utolsó kiadás

14.00 Hírek

14.30 Megemlékezés a 2011 szeptember 11 áldozataira

16.50 George Enescu nemzetközi Fesztivál 2011

17.00 Dánutz S.R.L. (szórakoztató műsor) - 1-2. rész

19.00 Jóker, Lottó 5 /40, Lottó 6/49 és Noroc sorolás

19.40 Sport

20.00 Hírek, időjárásjelentés

21.10 T4xi (francia akció-vígjáték, 2007)

22.45 Indiai illusztrációk

23.00 Grey anatómiája (amerikai sorozat)

0.40 Dánutz S.R.L. - 1-2. rész

2.30 TVR 55 (ism.)

2.35 Ahogy elő van írva (ism.)

TVR 2

8.00 Ma a holnapról

8.30 A világ palotái

9.00 Boldogulj egyedül!

9.30 Minden pénzt megér

10.00 Ki vagy, doki? (angol kaland sorozat)

11.00 Csavargó halász

11.30 Motomágia

12.00 UEFA Magazin

12.30 Jamie 30 perce ebédje

13.00 Tenisz: Ropharma - Challenger Turné Brassó

15.10 Ellopott elefánt (amerikai kalandfilm, 1994)

16.50 Világutazó

17.00 Hírek

17.30 Balkáni szokások

18.30 Vívás Nemzeti Bajnokság döntő, férfiak

HÉTFŐ
2011. szeptember 12.

A nap filmjei

Pro Tv, 14.00
A hős 93-as járat

Mark Bingham jegyet váltott a United Airlines 93-as számú, New Yorkból San Franciscóba tartó járatára. 2001. szeptember 11-e volt, sejtelve sem volt arról, mi vár rá. A felszállás után azonban néhány terrorista átvette a hatalmat a gépen. Az utasok mobiltelefonon tudomást szereztek arról, hogy repülőgépek csapódtak a World Trade Center ikertornyaiába.

m1, 21.05
Gyula vitéz télen-nyáron

A gunyoros közéleti és médiakritika középpontjában egy tévésorozat áll. A végvári csaták idején játszódó film amatőr főszereplője, a sörgyári melós, Prohászka Feri lángra lobbantja a magyar nők szívét. A sorozat kirobbanó sikert arat, hevíti a magyar öntudatot. Az elharapódzó törökellenes kampány azonban közbelépésre serkenti Bodó főszerkesztőt: Gyula vitézt hűtlenség miatt meg kell ölni.

DUNA TV, 22.00
A kétarcú nő

Larry Blake, a laptulajdonos téli vakációja közben beleszeret a sioktatójába, Karinba, és feleségül veszi. Amikor azonban vissza akar térni New Yorkba, asszonya nem hajlandó vele tartani. Karin végül mégis követi újdonsült férjét a nagyvárosba, ahol meglepetésére Larryt régi barátjáné, Griselda társaságában találja. Karin nagyvilági nőnek adja ki magát.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra
13.05 Zenés üzenetek
14.00 Délutáni váltás
Zenedoboz, Kalendárium
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapok igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.35 Építész XXI (ism.)
8.05 Magyear első
8.30 Híradó
8.40 Család-barát (ism.)
9.35 Teleki Sámuel útján (ism. sor.)
10.05 Az utolsó mohikán
10.35 Korea, Kína és Japán kultúrájának története
11.25 Derrick (német krimisor.)
12.30 Kíváncságosár
15.00 Híradó
15.15 Heuréka! Megtaláltam!
15.45 Afrika színei (ism. sor.)
16.45 Kézművek
17.00 Utazás a Marsra
17.50 Duna anizs
18.10 MacGyver (am.-kan. sor.)
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.15 Robog az úthenger (magyar sor.)
21.00 Híradó
21.10 Sport hírek
21.20 Közbeszéd
22.00 A kétarcú nő (am. rom. vígj., 1941)
23.30 Sportaréna
0.10 Liftmesék (auszt. vígj., 2006)
1.30 Liszt Ferenc kamarazenekar játszik
2.15 Közbeszéd (ism.)
2.45 Sportaréna (ism.)

m1

6.56 Ma Reggel
10.00 Kalandozó
11.00 Házaspárjaj (olasz sor.)
11.55 Vizánta (dokumentumf.)
12.30 Napirend előtt
13.01 Híradó délben
13.30 Kárpát Expressz
13.50 Roma Magazin
14.20 Domovina
14.50 Szent István Vándorlás
15.20 Vizsgálat, lépj be!
15.50 Bűvölet (sor.)
16.50 Liszt Ferenc (magyar-német-olasz sor.)
15.20 Kisváros (magyar sor.)
18.00 Robbie, a foka (német sor.)
18.50 Angyali érintés (am. sor.)
19.40 Szerelmehajó (am. sor.)
20.30 Híradó este
20.55 Sport hírek
21.05 Gyula vitéz télen-nyáron (magyar vígj., 1970)
22.25 Mosoly a javából
23.25 Az Este
0.00 A főnökök főnöke (olasz sor.)
0.55 A varázsló kertje
1.25 Sport hírek
1.35 Ma Reggel (ism.)
Közéleti műsor
Benne: Híradó, sport hírek

m2

6.56 Ma Reggel
10.00 A rejtélyes XX. század
10.25 Barangolások öt kontinensen
10.50 Emberek a természetben
11.10 Nyitott stúdió
11.15 Együtt
12.05 Kutyafül-Macska-nyelv
12.30 Az én Budapestem
13.01 Híradó délben
13.20 Kárpát Expressz
13.45 Záróra
14.10 Retrock: P. Mobil
14.20 Iskolapélda
15.10 Vigyázz, kész, rajt!
15.40 Élet-Víz
16.05 Rocca parancsnok (sor.)
16.55 Elit gimi (drámasor.)
17.45 A hangszerkészítés mesterei
18.10 Magyar rock
19.10 Szabadlábban Erdélyben
19.35 Zorro legendája
20.00 Két zsaru egy pár (krimisor.)
21.00 Híradó este
21.30 McLeod lányai (sor.)
22.15 24 (sor.)
23.00 Záróra
23.25 Angyali érintés (sor.)
0.15 Szerelmehajó (sor.)
1.00 Gyula vitéz télen-nyáron (magyar vígj.)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Fókusz Plusz Magazin (ism.)
7.25 Fókusz Reggel
7.55 Reggeli
Reggeli magazinműsor
12.05 Rubi, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói sor.)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó - Déli kiadás
13.15 Asztro Show
14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
15.15 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
17.20 A szív útjai (török sor.)
18.20 Ezel - Bosszú mindhalálig (török sor.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.05 A Széf
Ki vihethet el a milliárdokat?
21.10 Fókusz Köszölgélati magazin
21.45 Barátok közt (magyar sor.)
22.20 Dr. Csont (amerikai krimisor.)
23.15 Valóvilág - Beszavazás show (élő) - Aréna
23.55 Hazudj, ha tudsz! (am. krimisor.)
1.00 102 perc, ami megrengette a világot
3.00 Reflektor

TV2 TV 2

7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Mokka habbal
10.50 Stahl konyhája (ism.)
10.50 Babapercek
11.00 Teleshop
12.45 Készen áll, Mr. McGill? (angol f. dráma, 2003)
14.30 EZO.TV
15.30 Seherezáde (török drámasor.)
16.30 Psych - Dilis detektívek (am. krimisor.)
17.30 Második élet (am.-kol.-mex. sor.)
18.25 Update Konyha
18.30 Seherezáde (török drámasor.)
19.30 Tények
20.20 Aktív
21.15 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.25 NCIS (amerikai krimisor.)
23.25 NCIS: Los Angeles (amerikai krimisor.)
Közben: Kenósorsolás
0.20 Aktív
0.25 Különleges ügyosztály - Párizs (francia krimisor.)
1.25 Tények Este
1.55 EZO.TV
2.30 Szőkevényvonat (am.-izr. akcióf., 1985)
4.15 Magellán (ism.)
4.40 Animációs filmek

HÍR TV

7.00 Befutó (ism.)
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Napról napra (ism.)
10.30 BBC Hard Talk (ism.)
11.00 Híradó
11.30 Európai híradó (ism.)
12.05 Ingatlanpiac (ism.)
12.30 Bruttó (ism.)
13.00 Híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Ázsia (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Civil kaszinó (ism.)
Hűsbavagó kérdések, civil válaszok
16.00 Híradó (ism.)
Friss napi információk
16.30 Keresztmetszet (ism.)
Riportmagazin
17.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
17.30 Híradó
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág (ism.)
19.20 Stopper
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá
Vitaműsor újságírókkal
23.00 Híradó
23.30 BBC Reporters (ism.)
0.05 Rájátszás (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
8.00 Nyár, lányok és sztárok (live)
9.50 George Enescu Nemzetközi Fesztivál - 2011
10.10 Lee Sun: Vihar a palotában (koreai sorozat)
11.25 Visszajátszás
12.45 A palota legendái: Lim Sang (dél-koreai sor.)
14.00 Hírek
14.45 Kurier TV
15.15 Teleshopping
15.30 Krónika - magyar nyelvű műsor
17.00 Egyiptom
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.25 A palota legendái: Lim Sang (dél-koreai sor.)
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.00 Prim Plan (talk show)
22.00 Mad Men - Reklámőrültek (amerikai filmsorozat)
22.50 Indiai illusztrációk
23.00 Dr. House (amerikai sorozat)
0.40 Lionel Richie koncert
1.40 Kurier TV (ism.)
2.05 Egyiptom (ism.)
3.00 Sport (ism.)
3.15 Hírek (ism.)

TVR 2

7.00 Teleshopping
8.00 A Simpson család (anim. sor.)
8.35 Familie Dr. Kleist (német sor.)
9.30 Jamie Amerikában
10.00 Mesék a vadonból
10.30 Nagy lábon
11.00 Vallomások (ism.)
12.00 Hírek, időjárásjelentés
12.30 Biznisz óra
13.30 Miért ABC
14.00 Ragadós történetek
14.35 Együtt Európában
15.30 Boldogulj egyedül!
16.00 Familie Dr. Kleist (német sor.)
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.25 Remix
18.30 Jamie Amerikában
18.55 Adio
19.00 Mesék a vadonból
19.35 Három királyság (kínai sor.)
20.30 Biznisz óra
21.30 Aeroshow
22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 Csillagközi romboló (amerikai-angol akció sorozat)
23.55 Három királyság (kínai sor.)
0.50 Tomboló öklök (amerikai kalandfilm-sorozat)
1.45 Zoom (ism.)

PRO TV

5.15 Rendőrákadémia (am. vígjáték sorozat) (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, Könyvbemutató
10.00 Nicsak, ki beszél még! (amerikai vígjáték, 1989) (ism.)
12.00 Fiala és nyugtalan (amerikai sorozat)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
14.00 A hős 93-as járat (amerikai filmdráma, 2006)
16.00 Fiala és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Fogadok a félelemmel (román sorozat)
22.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 Odaát (amerikai akciófilm-sor.)
0.00 Pro Motor (ism.)
1.00 Pro Tv hírek, időjárásjelentés (ism.)
2.30 Odaát (amerikai akció sor.) (ism.)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
8.00 Reggeli matiné - Răzvan és Dani műsora (live)
10.00 Sajtószemle
Mircea Badeavval
10.50 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
12.00 Szindbád kalandjai (kanadai kaland sorozat)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.20 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
22.00 Nárcisz: Törvénytelen szerelmek (sor.)
23.15 Híradó, Sport, időjárásjelentés
23.50 Egy bűnös show - Dan Capatos szórakoztató műsora (live)
1.15 Túszvonat (am. thriller, 1999)
3.00 A simlis és a szende (amerikai sorozat)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán - reality show (ism.)
7.00 Magas sarok, alvilág (angol-amerikai akció-vígjáték, 2001) (ism.)
9.00 Teleshopping
9.30 Szívek találkozása (indiai sor.)
10.30 A Pixar sztori (amerikai dokumentumfilm)
12.30 Teleshopping
13.00 Timon és Pumbaa
13.30 Teleshopping
14.00 Szívek találkozása (indiai sor.)
15.00 Családban (román sorozat) (ism.)
16.00 A cseresznye a tortán - reality show
17.00 Lököttek (román sorozat)
18.00 Hírek
19.00 Sport
19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
20.30 Horia akadémiaja - kulináris műsor
22.15 Lököttek (román sorozat)
23.15 Mondenii (szórakoztató műsor)
23.45 NCIS (amerikai krimisorozat)
1.00 Hírek (ism.)
2.30 Timon és Pumbaa (ism.)

DISCOVERY

7.00 Hogyan készült? Síszeműveg, toronydar, porcelán figura, dízelmotor
8.00 Autókereskedők - BMW M3
9.00 Hogyan csinálják?
10.00 Hogyan készült? - Csavarhúzó, Mozgólépcsők
11.00 A túlélés törvényei - Panama
12.00 Amcsi motorok
13.00 Autókereskedők
15.00 Az ürrepülőgép utolsó útja (dokumentumf.)
16.00 Hogyan készült?
17.00 Amcsi motorok - Military motor
18.00 Autókereskedők - Jaguar E-Type
19.00 A túlélés törvényei - A borneói dzsungel
20.00 Állítólag... - Tudsz úszni szódában?
21.00 Hogyan készült? - Motorkerékpár-motorok
22.00 Kíváncsiság - Van-e teremtő?
23.00 Ez csak üzlet - A vig özvegy
0.00 Autókereskedők - BMW 840, Jaguar E-Type
2.00 A túlélés törvényei - A borneói dzsungel

VIASAT 3

9.50 Nyomtalanul (sorozat) 10.45 18 évvel később (francia vígjáték)
12.30 Zabagépek 13.50 Feleségcsere 14.50 Órangyal (am. sorozat) 15.50 Doktor House (am. sorozat) 16.45 Nyomtalanul (sorozat) 17.40 Gyilkos számok (ismétlés) 19.30 Jóbarátok (ismétlés) 20.25 Két pasi (sorozat) 21.25 Doktor House (sor.) 22.25 Aranypart 22.55 Bordertown - Átkelő a halálba (am.-angol thriller)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek 10.00 Pontos sportidő 12.00 Sport.ro Hírek 13.10 Külön kiadás 14.00 Sport.ro Hírek 15.00 Sport.ro Hírek 15.10 Pontos sportidő 16.00 Sport.ro Hírek 16.30 Pontos sportidő 18.00 Sport.ro Hírek 19.00 Pontos sportidő 19.05 Információk 20.05 Információk 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 Local Kom-bat Superstars: Remy Bonjasky 23.00 Sport.ro Hírek

ACASĂ

8.15 Analia másik arca (sorozat) 9.45 Dona Barbara (sorozat) 12.45 Láza-dó szerelem (sorozat) 14.30 Clase 406 (sorozat) 15.30 Amor real (sorozat) 16.30 Igaz történetek 17.30 Vad szív (mex. sorozat) 18.30 A lángoló ég alatt (sorozat) 19.30 A csábítás földjén (sorozat) 20.30 A szerelem győzelmé (sorozat) 22.00 Éjszakai történetek 22.30 Aurora (sorozat) 23.30 Szerelmekönnyek (sorozat)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás 11.10 80 nap alatt a Föld körül (angol-amerikai-olasz kalandfilm, 1. rész) 12.55 Briliáns terv (amerikai-kanadai krimi) 14.40 Egy élet ára (kanadai thriller) 16.35 A mágnus (cseh-amerikai filmdráma) 18.40 Mérgező égbolt (amerikai-kanadai thriller) 20.25 Tüzes jég (am. akciófilm) 22.10 Hirtelen halál (amerikai akciófilm) 0.15 War (amerikai akcióthriller)

KANAL D

7.30 Családi történet (sorozat) 9.30 Teleshopping 10.00 Kedves barátom 12.30 Kanal-D Hírek 13.15 Légy az enyém 15.15 A szív úrnője (sorozat) 16.45 Célpontban 18.45 A nap híre 19.00 Kanal-D Hírek 20.00 A szívnek parancsolni nem lehet (drámasorozat) 22.00 Szemek az árnyékban 23.30 Kanal-D Hírek 0.30 A vörös hegedű (kanadai-olasz-angol romant. dráma)

ETV

9.00 Kultúrcsepp ism. 16.00 Híradó 16.15 Kultúrcsepp, ismétlés 16.35 Kárpát Expressz 17.00 Átjáró 17.30 Híradó 17.40 Izelítő 17.50 Egészséges percek 17.55 Könyvajánló 18.00 Reggeli terefere 18.30 Híradó 19.00 Piac-tér 19.30 Híradó 20.00 Neve és hivatása... 20.30 Vékás Péter: Veress Ferenc, dokf. 21.00 Piac-tér, ismétlés 21.30 Híradó 22.00 Átjáró, ismétlés 22.30 Híradó

Szeptember 9., péntek

Az év 35. hete és 252. napja, hátravan 113 nap

Ma az **Ádám** nevének ünnepe. Az Ádám bibliai férfinév, az első emberpár férfitagjának neve. A név héber eredetű, az eredeti jelentése: ember (az emberi faj neve vált személynévvé). Szombaton **Hunor** és **Nikolett** napja lesz. Vasárnap a **Teodórák** ünnepe.

Évforduló

- I. e. 490 – A marathóni csata kezdete a megszálló perzsa haderő és a görög városállamok hadseregei között. A maratoni futás mint sportág, innen származik.
  - 1776 – Amerikában e naptól kezdve hivatalos az „Egyesült Államok”, név az „Egyesült Kolóniák” helyett.
  - 1911 – A légitársaságok kezdeteként (British Post Office).
- Szombat, szeptember 10.**
- 1846 – Elias Howe szabadalmaztatta a varrógépet.
- Vasárnap, szeptember 11.**
- 1609 – Henry Hudson e

napon fedezi fel Manhattant. • 1896 – Megindul a vezetékes ivóvízszolgáltatás Kolozsváron.

Vicc

A székely sapka nélkül áll a hidegben az utcán. Arra megy komája, megkérdezi: – Hallja kend, mit áll itt hajadonfő az utcán? – Hát a házban jól rácba szedtem az asszonyt, de most kellene valaki, aki be-megy a sapkámért.

Recept

Sztrapacska

Hozzávalók: 800 g burgonya, 1 tojás, 30 g zsír, 300-350 g liszt, 150 g juhtúró, 100 g füstölt szalonna.
Elkészítése: A burgonyát meghámozzuk és lereszeljük. Hozzákeverjük a zsírt, tojást, és annyi lisztet, hogy galuska keménységű tésztát kapjunk. Fővő, sós vízbe galuskát szaggatunk belőle, és 10 percig főzzük. A kisütött szalonna zsírjára szedjük, te-tejére morzsoljuk a juhtúrót, rárajuk a tepertőt, és forró sütőbe rakjuk.

A hatos lottó nyerőszámai:
11, 9, 26, 10, 30, 6.

Gondolatjel

Visky István rovata

Élni jó, a halál pedig nyugalmas. A gondot az egyikből a másikba való átlépés okozza. Van egy rövid pillanat, amit meghalásnak nevezünk és amivel sehogy sem tudunk kibékülni. Talán azért nem, mert életünkben minden a változásról és a dolgok folyamatos egymás után következéséről szól. A meghalás viszont olyan pontnak tűnik,

ahonnan nincs tovább semerre. Az ember ösztönösen nem tud és nem akar kibékülni ezzel. De hát miért is kellene elfogadja ezt, amikor körülöttünk valóban arról szól minden, hogy minden után következik még valami és valaminek a vége valami másnak a kezdete is ugyanakkor. Mint ahogy a tölgyfa élete is a kivágás után kezd szép és érdekes lenni.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Jók a kilátásai, kellemes napokra számíthat. Menjen többet társaságba, szórakozzon! Élvezze a természet minden örömeit.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Rugalmas, könnyen alkalmazkodik a körülményekhez. Viselkedését tekintve képes mindig a realitások talaján maradni.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Nagy sikerrel áll helyt feladatai elvégzésében, könnyű szerrel sajátítja el új technikákat is. Ügyel az apró részletekre.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Kellően motivált, és kitartóan igyekszik megkaparintani egy vágyott munkakört. Sikere számíthat, mert ön jó szervező.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Lehet, hogy egy közeli ismerőse jobban kedveli, mint gondolná. Nincs tisztában az érzelmeivel.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Felhívja egy ismerőse, akivel igazán élvezetes lesz beszélgetni. Megbízhat benne, mert nagylelkű és kedves.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Egyedül érzi magát, és aggódik a keresete miatt. Ha nem fél a jövőtől, akkor rájöhetsz, hogy nincs az a válság, amelyből ne lehetne kilábalni.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Nem ijed meg a nehézségektől. Mivel realista, ritkán vesztegeti az idejét álmodozásokkal. Kész lesz szorgalmasan dolgozni.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Előfordulhat, hogy vonzódik egy régi ismerősehez. Humorérzéke segíteni fogja abban, hogy reálisan lássa a helyzetét.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Szinte habzsolja most az életet. Sokat tartózkodik a szabadban, ami feltölti szervezetét friss levegővel, D-vitaminnal.

VÍZBŐRŐ (I. 21.–II. 19.)

Ha nem várna vendégeket, akkor talán fél sem kelne, annyira vonzza az ágy. Egész nap csak rejtvényt fejtene, olvasna.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Mozgalmas napja lesz. Olyan dolgokra kerít sort, amelyekre máskor sohasem marad ideje, s csak halmozódnak a tennivalók.

Ma

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Hullámzó frontrendszer teszi változatosabbá a mai nap időjárását. Főként az északi és nyugati területeken alakulhat ki kisebb eső, zápor. Másutt a változó felhőzet mellett napsütésre is számíthatunk.

A következő napok időjárása

Szombat	24°C / 30°C	Délnyugat felől meleg, száraz levegő érkezik. Napsütéses, meleg idő lesz csapadék nélkül.
Vasárnap	27°C / 32°C	Kellemes idő lesz. A napsütést szinte felhők sem zavarják. A hőmérséklet a nyarat idézi.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Hojnap hajnali hőmérséklet
Arad	23°C	12°C
Brassó	22°C	9°C
Bukarest	27°C	14°C
Csiksztereda	16°C	9°C
Kolozsvár	23°C	8°C
Marosvásárhely	23°C	9°C
Nagyvárád	23°C	11°C
Szatmárnémeti	22°C	8°C
Temesvár	23°C	12°C

Incidens

Horváth István

***	NÉPSZERŰ, MINDENKI TUD RÓLA	KENYÉR-KARÉJ	ILLATOS TEANÓVENY	***	TÚLRA NYÚLIK	SZATELLIT (RÓV.)	ODA-VISSZA: FERFINÉV	CSIRKE LAKHELYE	MÉRGES CSIPESŰ POKFAJTA
ISMÉT (RÓV.)				KÜT JELZŐJE LEHET ... ŰT; MEGEGYEZIK					
A PÁPA									
KIS RAGADOZÓ EMLŐS							ABRAHÁM VÁROSA TANÁR VAN ILYEN		
LEKANYARODIK						OROSZ FOLYÓ			
MADRIDI SPORTKLUB					ELŐDEINK CERUZÁJA				
LATIN KÖTŐSZÓ			VULKÁNI KÖZET		ÉSZAKI MADÁR				
THAIFÖLD AUTOJELE		IZABELLA BECÉZVE	BIBIÁNA BECÉZVE					UTÁN (RÓV.)	
ENIKŐ BECÉZVE		BELSŐ VONZÁS!						FÉL TÍZ	
VARJÚ NAGYSÁGÚ KÖLTŐZŐ MADÁR				ELBORUL A FA					
				RÓMAI 50					

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
Bukarest, 3. kerület, Lipszani u. 29-31. sz., I. emelet. Telefon/fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Postacím:
Redacția „Új Magyar Szó” OP 15, CP 40, sector 5, București

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Hátér)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Kultúra, Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószervező:
Osváth Annamária, Toth Réka

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739
Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos:
Czedly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ

és a Szabad Sajtó Alapítvány

MÉDIAPARTNEREK

naponta 03-08 és 12-15, csütörtökön 19-23 óra között a világhálón: www.agnusradio.ro

Fűlön csíp.

www.radiocluj.ro

Jaroslavl katasztrófa: a hoki legsötétebb napja

Jéghorog

Hírösszefoglaló

A sportág legsötétebb napjának nevezte 2011. szeptember 7-ét René Fasel, a Nemzetközi Jéghorog Szövetség (IIHF) elnöke az orosz Lokomotiv Jaroslavl csapatát ért szerdai repülőgép-szerencsétlenség miatt. A szörnyű balesetben az orosz nyílt profiligában (KHL) érdekelt Lokomotiv Jaroslavl egész csapata odaveszett, olimpiai és világbajnokok, Stanley Kupa-győztesek, junior világbajnokok. Nem élte túl a zuhanást egyetlen külföldi világsztár, a svéd Stefan Liv, a szlovák Pavol Demitra, a cseh Karel Rachunek, Jan Marek és Josef Vasicek, a lett Karlis Skrastins és a fehérorosz Ruszlan Szalej sem. Szörnyet halt a sportág legendás alakjának számító edző, Brad McCrimmon is, a Detroit Red Wings és a Philadelphia Flyers egykori háttvédje. A 43 halott mellett a játékosok közül egyedül Alekszandr Galimov élte túl a balesetet, az ő testfelületének 80 százaléka megégett, és az orvosok küzdenek az életéért.

Negyvenhárman haltak meg, a játékosok közül egyedül Alekszandr Galimov élte túl a balesetet

A másik túlélő a repülőgép személyzetéhez tartozott.

A Jaroslavl szerdán Minszkbe indult, ahol tegnap kezdte volna meg a 2011/12-es idényt. A bajnoki rajt szerdán volt, a Szalavat Julajev és az Atlant meccse azonban félbeszakadt, amikor a résztvevők hírt kaptak a szörnyű tragédiáról.

A Magyar Jéghorog Szövetség (MJSZ) részvétlívát küldött a KHL vezetői-

nek, s osztozik a gyászban az IIHF is. René Fasel IIHF-elnök azt nyilatkozta, hogy a légi közlekedés alapvetően fontos a profi hokicsapatok számára, és az ilyen tragikus balesetek egészen mostanáig elkerülték a sportágat. Vlagyiszlav Tretyak, olimpiai és világbajnok kapus, az orosz szövetség elnöke bíz benne, hogy a mostani szörnyű csapás után a hoki nem hal meg Jaroslavlban, és

azok miatt folytatják a sportot, akik most a gépen ültek.

Az észak-amerikai profi jéghorogliga (NHL) sztárjai is részvétüket fejezték ki a jaroslavl hokisok hozzátartozóinak, családtagjainak. A lezuhant gépen több volt NHL-es is utazott.

A KHL-ben érdekelt klubok vezetői közösen fogják eldönteni, hogy miként folytatódjon a bajnokság miután a Lokomotiv csapatából

egyetlen játékos élte túl a katasztrófát. A KHL illetékesei szerint most a gyászolóknak megsegítése a legfontosabb, és - ha majd lehet - hideg fejvel kell döntéseket hozni a hogyan továbbról. Tegnapra volt kiírva a Dinamo Minszk-Jaroslavl találkozót (éppen a fehérorosz fővárosba tartott a Lokomotiv), és a másik három, e napra tervezett találkozót sem tartják meg. Viktor Tyihonov, a sportág legendás edzőalakja azt javasolja, hogy a másik 23 klub adjon egy-egy játékost a Jaroslavl-nak, és ők így alkossanak egy csapatot, amely végigjátssza az idényt. De elképzelhető az is, hogy a Lokomotiv nélkül rendezik meg a szezont.

A jaroslavliéhoz hasonló katasztrófák a XX. század közepén következtek be. 1949-ben 31 személy, köztük az AC Torino 18 labdarúgója vesztette életét a supergai repülőgép-szerencsétlenségben, kilenc évvel később pedig a Manchester United labdarúgócsapat keretét tizedelte meg a Belgrád fele repülő „British European Airways” gép végzetes balesete. Akkor 21-en vesztették életüket a repülőgépen levő 44 személy közül. ◀

Röviden

Halasztott a Steaua

Az UEFA engedélyezte, hogy a Steaua–Schalke 04 Európa Liga csoportmérkőzést szeptember 15-e helyett 21-én rendezzék meg a bukarestiek. Remélhetőleg addig a helyén lesz az új, hollandiai eredetű gyepszőnyeg amellyel Gigi Becali helyettesíteni akarja a National Arena játéktérének mostani borítását.

Vaslui–Dinamo a sláger

A 6. forduló mérkőzéseivel folytatódik a labdarúgó Liga-1 őszi idénye. A műsor: ma: Marosvásárhely–Astra (19 óra, *DigiSport*), Otetul–Kv. CFR 1907 (21.30 óra, *DigiSport*); szombaton: Rapid–Brassó (19 óra, *DigiSport*), Gaz Metan–Steaua (21.30 óra, *DigiSport*); vasárnap: Sportul Studențesc–Szeben (17 óra, *DigiSport*), Kolozsvári U–Concordia Chiajna (19 óra, *DigiSport*), Vaslui–Dinamo (21.30 óra, *DigiSport*); hétfőn: Petrolul–Ceahlăul (19 óra, *DolceSport* és *TVR 1*), Pandurii–Mioveni (21 óra, *GSP Tv*).

Gólzápor a Ligakupában

A magyar labdarúgó Liga-kupa legutóbbi eredményei: A csoport: Zalaegerszeg–Pápa 0-8, Győri ETO–Haladás 2-2. B csoport: Ferencváros–Pécsi MFC 1-4, Kaposvár–Siófok 2-0. C csoport: Videoton–Gyirmót (NB II) 4-2, Honvéd–MTK (NB II) 0-2. D csoport: Kecskemét–Újpest 4-3, Paks–Szolnoki MÁV (NB II) 10-1. E csoport: Diósgyőri VTK–Mezőkövesd (NB II) 4-0, Vasas–Debreceni VSC 3-3.

Mezey György 70 éves

Hetvenedik születésnapja alkalmából szerdán a Magyar Labdarúgó Szövetség székéjében köszöntötték Mezey Györgyöt, korábbi szövetségi kapitányt, a magyar edzőképzés egyik vezető alakját. Az ünnepség során Vági Márton főtákar elmondta, hogy az 1941-es év rendkívül gazdag volt a magyar futball történetében, hiszen abban az esztendőben született, és idén ünnepelte 70. születésnapját többek között Ihsz Kálmán, Verebes József, Mészöly Kálmán és Mezey is.

Overdose kihagyja Párizst

Kéthetes augusztusi leállása miatt nem indul a vasárnap esedékes párizsi Group III-as, 1000 méteres viadalon Overdose. A magyar versenyló lábsérülés miatt volt kénytelen időlegesen leállni az edzésekkel, mostanra pedig nyilvánvalóvá vált, hogy nem futhat a hétvégi versenyen. „Dózi” az őszi szezon legrangosabb rövidtávú európai versenyén, az október eleji Group I-es Prix de l'Abbaye-n indulna.

Eb: veretlen franciák

Kosárlabda

Turós-Jakab László

Érdekes mérkőzésekkel rajtolt szerdán a Litvániaiban zajló 37. férfi kosárlabda Európa-bajnokság második szakasza. Az E középdöntő-csoportban a címvédő spanyolok, elsősorban a Gasol-fivérek, Pau és Marc 43 pontjának köszönhetően gyűrték le a németeket (77-68), akik már csak valami csoda folytán kerülhetnek a legjobb nyolc közé.

Ennél is izgalmasabban alakult a végig kiegyensúlyozott francia-török összecsapás, amelynek hajrájában Tony Parker hidegvérrel billentette el a mérleg nyelvét a gall kakasosok javára. A francia válogatott maradt az Eb egyetlen veretlen alakulata.

A nap utolsó mérkőzésén, tízezer néző előtt, a hibázni képtelen litvánok 100-90-re verték a szerbeket, akik mindent elkövettek a győzelem érdekében. A találkozót 18 triplájából 11-et az Eb házigazdái szereztek, Mantas Kalnietis egymaga ötször talált be 6,75 méterről – hét kísérletből. A baltikumiai 25-11-re nyerték a gólpaszszok rendkívül fontos párbaját is.

Tegnap megkezdődött a küzdelem az F csoportban is. Az első mérkőzésen a macedónok 65-63-ra verték a grú-

Mantas Kalnietis

zokat, majd az oroszok 79-60-ra a finneket. A szlovén-görög összecsapásra lapzártá után került sor.

Ma Spanyolország–Szerbia (15.30 óra), Németország–Törökország (18 óra) és Litvánia–Franciaország (21 óra) találkozókát rendeznek az E csoportban. Ezeket megelőzően a sorrend: 1. Franciaország 6 pont (241-225), 2. Spanyolország 5 (225-212), 3. Litvánia 5 (254-249), 4. Szerbia 4 (261-261), 5. Törökország 4 (197-200), 6. Németország 3 (197-228)

A *Sport 1* ma a litván-francia csúcsrangadót közvetíti élőben, míg szombaton a Grúzia–Finnország (17 óra), vasárnap pedig a Spanyolország–Franciaország (18 óra) mérkőzés követhető figyelemmel a képernyőn. ◀

Bravúrok a Liga-3-ban

Labdarúgás

T. J. L.

Huszonnyolc másod- és harmadosztályú csapat lépett pályára a labdarúgó Román Kupa 2011/12-es idényének ötödik fordulójában keretében.

A nyolc Liga-3-as csapat közül négynek sikerült továbbjutnia, az Oltchim Râmnicu Vâlcea, a Jádi Voința, a CS Vișina Nouă és a Kolozsvári Sănătatea élvonalbeli együttest is kaphat ellenfélül.

Eredmények: Bukaresti Juventus (Liga-2)-Bukaresti Dinamo II (Liga-2) 4-1, Oltchim Râmnicu Vâlcea (L3)-FC Argea Pitești (L2) 3-1, Bákói ASC (L3)-Galaci FCM Dunărea (L2) 1-2, Gloria Buzău (L2)-CS Otopeni (L2) 1-2, SCM Petrotub Roman (L3)-Bákói FCM (L2) 1-2, Nagyváradi Luceafărul (L2)-UTA (L2) 4-2, Jádi Voința (L3)-Nagybányai Máramaros FC (L2) 3-2, Callatis Mangalia (L2)-Konstancai Viitorul (L2) 2-3, CS Vișina Nouă (L3)-ALRO

Slatina (L2) 1-0, CF Brăila (L2)-AFC Săgeata Năvodari (L2) 2-0, FC Chindia Târgoviște (L2)-Astra II Giurgiu (L2) 0-1, Pandurii II Tg. Jiu (L3)-Gaz Metan Severin (L2) 2-3, Borossebesi Național (L3)-Temesvári Polii (L2) 0-1, Kolozsvári Sănătatea (L3)-Tordai Arieșul (L2) 5-1.

Ma délután kisorsolják a tizenhatodöntők párosítását, a küzdelemben a 18 élvonalbeli csapat is bekapcsolódik. Az mérkőzésekre szeptember 20. és 22. között kerül sor. ◀

Rajtol a Brassó és a Steaua

Jéghorog

Vásárhelyi-Nyemec Réka

A MOL-liga idei első meglepetését szolgáltató Székesfehérvár otthonában kezd a bajnokságot a Brassói Fenestela jéghorogcsapata. A magyarországiaknak, mint ismert, sikerült legyőzniük a címvédő csíkiakat a szezonnyitón, így a mai meccsen elméletileg ők számítanak favoritnak. De ahogyan Kóger István tanítványai képesek voltak meglepetésre, úgy a Brassónak is lehet egy két adu a tarsolyában. Bár Vitalij Kiricsenko, Szócs Szabolcs és Antal Zsombor is távozott a keretből, az újonnan érkezett

játékosok betölthetik az úrt: Péter Zsolt a Progytmól, Boros Attila és János Imre a Ferencvároستól, Fodor Csanád a Vasastól, Varga Milan pedig a Dunaújvárostól igazolt Brassóba. Miklós Ervin klubelnök visszafogottan nyilatkozott a rajt előtt, de az biztos, hogy nem fogják könnyen megadni magukat a fehérváriaknak. Noha a csapat még fiatal, amióta elkészült a jégcsarnok egyre népszerűbbé válik a jéghorog Brassóban. „Kialakult egy háromszáz-négyszáz főből álló főszerű gárda és van vagy kétszáz gyermek aki hokizik. Az U16-os bajnokságba is beneveztünk, megvan az első utánpótlás-generáció” – mondta lapunknak

Miklós. A csapat költségvetésének 70-80 százalékát a helyi önkormányzat biztosítja, s a klubelnök reméli, hogy a magánszféra is felfigyel rájuk.

A nagymúltú Steaua is ma kezd a szezont a MOL-ligában, ám a bukarestiek nincsenek egyszerű helyzetben. Bár Jevgenyij Piszarenko visszatért a csapathoz, fiataljaik taval nem hozták a várt eredményeket. A mai szezonnyitón a liga-győzelemre hajtó Dunaújváros otthonában lépnek pályára, így egy steauás győzelem igazi bravurnak számítana. A játéknap harmadik mérkőzését Miskolcon rendezik, ahol a helyi Jegesmedvék a Ferencvároست látják vendégül. ◀

Betű- és számvetés között

Beszélgetés a hatvanadik születésnapjához érkezett Markó Bélával

Időutazásra invitáltuk beszélgetőtársunkat, életútja és pályája eddigi jelentős stációit érintve. Óhatatlanul is onnan indultunk, ahol a költő és politikus Markó Bélával készülő interjúk többsége „megfordul”: alkotás és közéleti szerepvállalás mindig kihívást jelentő mezsgyéjéről. „Évtizedes” léptékű kor-sétánk során nemcsak múltat és jelent szemlélünk, miközben valamilyen módon a gyökerekhez való visszatérésről esik szó, hanem a közeljövőbe is előrenézünk ... egy keveset, amennyire interjúalanyunk enged az ilyenfajta „kísértésnek”.

Ágoston Hugó

► **Markó Béla hatvan éves. Mít tudsz felhozni a mentésedre? Készülsz számvetéssel? Hát betűvetéssel?**

– Általában nem ragaszkodom az ilyen konvenciókhoz, hogy ha az ember elrúgja az ötvenet vagy a hatvanat, ha kerek évfordulója van, akkor annak van valami jelentősége. Biológiaiilag nem pontosan szeptember 8-án öregszem én sem, hanem azelőtt is és azután is, és folyamatosan, mint mindannyian. De az emberi konvencióknak mégis van jelentőségük, mert megteremtik a számvetés kényszerét, és én az utóbbi időben – szintén nem éppen szeptember 8-án vagy ezekben a napokban, hanem ezekben az években – folyamatosan készítem a magam számvetését. Ennek része volt az is, hogy úgy döntöttem, politikai pályámat fokozatosan lezárom, és ott próbálom folytatni, ahol abbahagytam, vagyis az irodalomban. Ez viszont tagadhatatlanul kötődik az életkorhoz, mert most még úgy érzem, van még egy életem, vagy lehet még egy életem, vagyis esetleg még képes vagyok kiteljesíteni egy hivatást. Ez válasz arra is, hogy készülök-e betűvetéssel. Igen, természetesen. Most abban a szerencsésnek mondható lelkiállapotban vagyok, hogy több a megírnivalóm, legalábbis én így gondolom, mint amennyit nap mint nap meg tudok írni, különösen úgy, hogy azért más felelősségem is van. Itt nem csak versírásról van szó, hanem arról, hogy azt is meg kell írnom, ami az én tudásom és tapasztalatom szerint az elmúlt húsz évben velünk történt.

► **Vegyük sorra felnőtt életed stációit! 1971 szeptemberében: Markó Béla húsz éves, a kolozsvári Gaál Gábor**

Irodalmi Kör elnöke. Gyönyörű életkor, de a rendszer kezd bekomorolni...

– Talán nem a húsz éves kor volt ilyen szempontból számomra emlékezetes, hanem a tizenhét, tizennyolc éves kortól el egészen húsz, huszonegy, huszonkét éves koromig, ugyanis hogyha valaki belenéz, ha nem másba, akkor a történelemkönyvekbe, akkor látni fogja, hogy ez az időszak volt, általában Európában is, tehát nem csak a szocialista világban, hanem Nyugat-Európában is, egy radikális nyitás pillanata: a párizsi diáklázadások, mozgalmak, minden ami ide kapcsolódik, el egészen a zenéig, a Beatlesig – az valamivel hamarabb robbant be. Romániában is ez a kor a kommunista diktatúrán belül mégiscsak a nyitás kora volt. Tehát én kamaszként és aztán fiatalon is, húsz évesen, úgy érezhettem, hogy van remény, hogy a világ minálunk is megnyílhat, hogy a dolgok elindulhatnak jó irányba. Ugye, köztudott, hogy a hatvanas évek végén új magyar intézmények jöttek létre Romániában, akkor történt a közigazgatási átszervezés, ez megpezdítette a különböző erdélyi régiókat, beleértve a Székelyföldet is. Az más kérdés, hogy ez utólag mind illúzióknak bizonyult, és aztán a hetvenes évek elején, valamikor 1972–1973 körül tényleg, ahogy mondd, kezd a rendszer bekomorolni, de nekem azelőtt módomban volt a legérzékenyebb életkorban azt is megtapasztalni, hogy nyílhat is a rendszer.

► **1981 szeptemberében: harminc éves vagy, gyakorló kétgyermekes családapa, háromkötetes költő, folyóirat-szerkesztő, írószövetségi tag.**

– Igen, harminc évesen túl vagyok már a huszonéves kor dilemmáin, megtorpaná-

sain, aprónak tűnő, de fontos személyes válságain, amelyek, nyilván, elsősorban a hivatáshoz kapcsolódnak: hogy ki tudom-e magamat teljesíteni az irodalom és a vers által... igen, a húsz éves és a harminc éves kor között sok dilemmát meg kellett nekem is élnem: vajon jól választottam-e hivatást, vajon tudok-e érvényesülést alkotni ebben a hivatásban? Meg kell mondanom, hogy nekem az emlékezetem nagyon szelektív: hangulatokra, közérzetekre emlékszem, tapintásélményeim, illatélményeim sokkal inkább vannak, mint például adatok a fejemben – tehát fogalmam sincs, hogy 1981 szeptemberében harminc évesen hogyan ünnepeltem, de az biztos, hogy akkor már bizonyosnak tűnt számomra a pályaválasztás, akkor már úgy látszott, hogy szerkesztőként és íróként, költőként megtaláltam a magam helyét, már az első irodalmi díj is mögöttem van, mögöttem vannak már méltató, értékelő, fontos kritikák a verseimről, és család van, gyermekek vannak körülöttem, ennek következtében megjelenik a gyermekvers is az életművemben, és a tankönyv is, hiszen pontosan ezekben az években írtam a Magyar irodalom tankönyvet, miközben a világ körülöttünk nagyon cudar. Akkor már lassan-lassan érződik az anyagi nyomor is körös-körül.

► **1991 szeptemberében: negyven éves vagy, RMDSZ alapító tag, vezetőségi ember, Maros megyei szenátor. Az eltelt tíz évben további nyolc köteted jelent meg. Nemcsak a rendszerváltás eufóriáján, de a marosvásárhelyi „fekete március” okozta megrázkódtatás is túl...**

– Én azt hiszem, hogy 1991 szeptemberében fiatalabb-

nak éreztem magam, mint akár 1981-ben, és legalább annyira, mint 1971 szeptemberében. 1991-ben ugyanis hatalmas idő van már mögöttünk 1989 decemberéhez képest. Azok olyan évek voltak, amikor megtapasztaltam, hogy a népmesei fordulatban, amely azt mondja, hogy három nap egy esztendő, nagy igazság rejtőzik. 1991 szeptemberében már mögöttem volt az RMDSZ-alapítás, természetesen másokkal együtt, mögöttem volt sok-sok remény, rengeteg illúzióvesztés, reggeltől estig tartó munka sok-sok hónapra át, Marosvásárhely márciusa. Egy egész történelem – nekünk abban sűrűsödött az egész életünk... Fiatalkor is voltam, és nagyon öreg is 1991 szeptemberében. Ha 1989 előtt a körülöttünk levő életben alig történt valami, és alig változott valami, és ilyen értelemben az akkori rendszer minket erőszakosan fiatalnak tartott meg, nem engedte, hogy minden szempontból felnőhessünk, akkor legalább annyira igaz, hogy 1989 decembere után villámgyorsan öregedtünk a felelősség terhe alatt. Úgyhogy én nem is tudom, hogy politikailag nekem ez a most betelt hatvan évem mennyi. Úgy véltem, hogy – ha biológiaiilag nem is – politikailag sokkal több, és azért is döntöttem úgy, hogy abba kellene hagyni. 1991 szeptemberében – mindenképpen és összességében – mégis nagyon fiatal voltam, mert megint csak pályaválasztás előtt álltam. Igaz ugyan,

hogy 1989 decemberében teljes energiával beleártottam magam a politikába, de legalább annyira igaz, hogy ugyanakkor az irodalomhoz is felelősséget vállaltam: az addigi lapot, az Igaz Szót átalakítottuk, az lett a Látó, én voltam a főszerkesztője, és éles választás állt előttem, hogy a politikát rövid kitérőnek tekintem-e és folytatom az irodalmi hivatásomat, vagy pedig egy időre a politika lesz a legfőbb felelősségem. Meg kell mondanom, hogy akkor én rövid kitérőnek szántam – még 1991 szeptemberében is – a politikát, és tulajdonképpen csak 1992 második felében lett ez másként, amikor az 1993-as januári RMDSZ-kongresszusra készülve el kellett döntenünk, hogy ki vállalja az elnöki tisztséget, és végül is kollégáim feltették nekem a nagy kérdést, és meglehetősen sok érvvel és vehemensen győzködtek, hogy vállaljam el. Tehát 1991 szeptemberében még úgy tudtam, hogy a politika szép, embert próbáló, de rövid kitérő az életemben.

► **2001 szeptemberében: ötven évesen hét esztendeje vagy szövetségi elnök (kétszer újraválasztva, majd 2003-ban harmadszor is), napvilágot látott összegyűjtött verseid reprezentatív kötet. 2000-ben megszületett harmadik gyermeked, Balázs fiad is. Nélküled nincs román és romániai magyar politika.**

– Már 1991-ben vagy akár 1981-ben is, ha éppen szám-

vetést készítettem, az irodalomra gondolhattam vissza elégtétellel, és valamennyire a szerkesztői munkára is, hiszen nekem az irodalomhoz való viszonyomat nemcsak az írás határozta meg, hanem az is, hogy szerkesztőként mindenképpen irodalmi mozgást próbáltam kiváltani, és ez nagyon sokszor sikerült is: fiatal, tehetséges embereket behozni a közfigyelembe, a reflektorfénybe... Ilyen elégtételeim voltak nekem azelőtt. 2001 szeptemberében, azt hiszem, ahogy visszagondolok, a politikai elégtételek voltak az elsődlegesek. Akkor már mögöttünk volt két óriási eredmény: az egyik az új oktatási törvény elfogadása 1999-ben, amelyet aztán meg kellett változtatni, rá több mint tíz esztendőre, de jóval tágabb keret adott az anyanyelvi oktatásnak, 2001 elején pedig elfogadtuk azt a közigazgatási törvényt, amely a húsz százalékos nyelvhasználati szabályozást bevezette Romániában. 2001-ben tehát, ha volt időm és energiám a magam számvetését elkészíteni, ezekre az eredményekre gondoltam vissza, és minden bizonnyal némi elfojtott fájdalommal az irodalomra, mert 1994–1995 után hosszú-hosszú évekig – beleértve 2001-et is és még utána néhány évet – semmi verset vagy szépirodalomnak tekinthető szöveget nem vettem papírra. És persze, éppen fiatal apa voltam, ez is igaz.

Folytatása a 14. oldalon

Fotó: Tofán Levente

Mozivászón

Kapcsolatok kék rezgései

Farkas István

Nem tudom, ki hogy van ezzel, de én valamiért viszolygok az olyan giccsgyanús könyvektől, amelyek címében benne van a „boldogság” szó. Így John M. Gottman *A boldog házasság hét titka* című, majd mindenki szerint nagyszerű könyvét is csak hosszas huzavona után vettem kézbe. Hasonlóan álltam hozzá azokhoz a (javarszt) hollywood-i filmekhez is, amelyek házasságról, szerelemről, boldogságról/boldogtalanságról szólnak, mézesmázos jelenetekkel zsúfoltan. Derek Cianfrance legújabb, Oscar-, Golden Globe- és Sundance-jelöléssel büszkélkedő filmje, a *Blue Valentine*, mondhatni, rácsfolt elítéleteimre: egy kapcsolat tündöklését és bukását mutatja be, az érzelmek széles skáláját vonultatva fel, a kétségbeesett szeretettől az undoron és a vágyon át a csalódottsáig, de pillanatig sem vált ki ellenszenvet a nézőből. A Gottman „szeretetlaborjának” munkatársai által „szakmailag felügyelt” film minden tekintetben remekbe szabott alkotás, amelyet a jegyesség

időszakában kötelezővé kelene tenni a házasságra készülők számára.

Főszereplői, Cindy és Dean évek óta házastársak, de kapcsolatuk zátonyra futott, egyre inkább elsodrónak egymástól, „elélnek” egymás mellett. Míg Dean megmaradt annak az egyszerű embernek, aki megismerkedésükkor volt, Cindy az évek során egyre nagyobb dolgokról álmódzott és egyre több mindent ért el – ha úgy tetszik, befutott. A pár eldönti, adnak még egy utolsó esélyt maguknak, egy kétes motel kék szobájában. Eközben a néző előtt kibontakozik a házastársak érzelmi válsága: a flash-backekkel teletűzdelt alkotásban egymást váltja Dean és Cindy megismerkedésének és kapcsolatuk leépülésének bemutatása. A rendező eközben fantasztikusan jeleníti meg „az apokalipszis négy lovát” (Gottman kifejezése a „bírálat, megvetés, védekezés és falépítés” négyesére), minden tekintetben eltérve a tengerentúli fősodortól. A szerelmi történet azonban csak a hollywood-i minta szerint atipikus. Elég Hemingway-re, Gogolra,

Magasra célozhat Derek Cianfrance *Blue Valentine* című filmje: remekbe szabott „elemzés” az emberi kapcsolatok anatómiájáról

Stendhalra, Laclosra vagy épp Mikszáthra gondolni, és máris előttünk az önmagát lassan megemésztő, leépítő szerelem. A „kékgalléros Valentin”, a kétkezi munkát végző Dean és az ápolónőként dolgozó Cindy viszonya a romantikus-fergeteges-től az elszürkülésig alakul, és közben csak a lassú ritmusú idősíkváltások révén érzékeli a néző a Dean-ék családi éle-

tében bekövetkező változásokat. A szerelem ragyogásából a kifulladásba való átmenet több éves, és ezt csak a bravúros vágásokkal kiemelt időcserék jelzik, más-különböben a néző sem venné észre ezt a leépülést – ugyan-úgy, ahogy ők sem érzékelik a közties fázisokat. A néző számára ez a finom stilizáltság adja meg a külső nézőpont érvényesítésének lehe-

tőségét, ugyanakkor ez az el-távolítás az, amely közel visz bennünket a kitűnő érzékkel megjelenített jellemekhez. A pár közeledési és távolodási fázisai képileg is kitűnően érzékeltetettek, de annyira természetesen hatnak, hogy egyes jelenetknél mintha dokumentumfilmbe illőek lennének.

A címbeli „blue”-ra (kék) rímelve a film kulcsjelenetei-

ben uralkodik a kék szín – ám nem a reggeli ég harsány kékje vagy a napnyugta mélysötét tükreje, hanem inkább az eső előtt szürkésre fakuló mennybolt szomorúsága terül szét és tükröződik még a szereplők őszinte, de naiv mosolytól fénylő szemében is. Az „összebujós” vonatkozások, a futurisztikus „szerelem-motel”, a félromantikus-féltragikus, homályos órákban megejtett séták mind-mind kék alapreztűsűek. Dean nem a tipikus melós: finomlelkű, eléggé tájékozott, szürkés-kék környezetből való elvágyódása azonban nem tud konkretizálódni, mert egyszerűen nem rendelkezik azzal az erővel, hogy vörös sebet ejtsen a föléje boruló kékeszürke semmin. A nő, természetesen, elégedetlen ezzel a világgal: ő fényt akar – és egy idő után nem elég neki az, amit kedvese szelíd szemei tükröznek rá. A pátoszatlan vég azonban katartikus.

A film nem egy shakespeare-i Romeo-Júlia, de lelkét vesztő világunk számára talán sokkal megfelelőbb, mint a brit drámaíró műve. Látni kell, egymás után többször is.

Betű- és számvetés között

Folytatás a 13. oldalról

– Sokszor fiatalodtam és sokszor öregedtem én meg ezekben az általam idézett korszakokban, tehát hol hirtelenjében megfiatalodtam, és harminckilenc-negyven évesen ifjú politikusként kellett tapasztalat nélkül megtanulnom egy hivatást, hol aztán megfiatalodtam mint családapa, és most megint próbálok fiatalodni mint költő.

▶ **2011. szeptember 8.: hatvanadik születésnapod. Köteteid száma a harmadik iksetapossa. Már nem vagy az RMDSZ szövetségi elnöke, de – hét éve, kis megszakítással – a román kormány miniszterelnök-helyettese, második embere, mérvadó vélemények szerint a Kárpát-medence legnagyobb formátumú magyar politikai vezetője. Érdemes volt? Ha újakezdehetné, mit tennél másképpen? Mikor fogsz már neki a naplód-nak?**

– Mindenképpen érdemes volt. Egyébként rám az jellemző, hogy nem szoktam hosszan rágódni a saját hibáimon. Tudom őket, ismerem, azt is tudom, hogy mikor hoztam jó döntést, mikor nem, fölmérem, elemzem ezeket, de általában irtózom az olyan közérzettől, hogy akkor most valamit is újra kellene kezdeni. Ezt egyébként az eredményekkel

kapcsolatosan is így gondolkodom. Nekem nagyon fáj, ha valamit lerombolnak, valamit, amit már felépítettünk, vagy elrontanak valamit, amit már felépítettünk, de ilyenkor is meg tudom teremteni magamnak azt a közérzetet, hogy ne omoljak össze, mert mindig azt mondom, hogy ami volt, az volt, azt nem lehet megsemmisíteni. Tehát ami jó példa megtörtént velünk, azt nem lehet utólag megsemmisíteni, akkor sem, ha lebontják, ha elrontják a törvényt, az intézményt, amit létrehoztunk – ez nagy baj, nagyon fáj –, de a múltat ilyen szempontból nem tudják megsemmisíteni, s ami jó történet velünk, azt sem tudják ilyen értelemben megsemmisíteni. Így, most, hogy élelem tetted ezeket a kérdéseket és ezeket az évfordulókat, azon gondolkodom, hogy érdekes alkat bontakozik ki belőle, és hogy én minden bizonnyal olyan ember vagyok, aki időről-időre a pályamódosítást szeretem, tehát az ilyen fajta változásokat: az irodalomból hirtelen a politikába, aztán egy idő után, amikor úgy érzem, hogy át kell venni másoknak a stafétabotot, vissza az irodalomba. Egyébként az irodalmon belül is mindig így voltam, sohasem hittem azt, hogy húsz évesen az ember megtalál egy hangot, egy stílust, és akkor azt hatvan évesen is művelni kell; időről-időre vál-

tottam, kísérleteztem, kerestem a formát, az új stílust, az új műfajt, de emögött – bízom benne – egy nagyon is kiszámítható és átvilágítható alkat van. Vagyis én nem gondolom úgy, hogy az irodalomban mást csináltam, mint a politikában, vagy mást csinálnék, ezek ugyanannak a jó vagy rossz alkatnak, világlátásnak, világszemléletnek a lecsapódásai. Nem gondolkozom azon, hogy ha újakezdeném, akkor mit tennék másképpen. A legnagyobb nyereség abból, hogy politikára vállalkoztam, hogy semmilyen értelemben nem vagyok fatalista – most hirtelenjében ez a kifejezés ötlött az eszembe, de megfogalmazhatnám ezt másképp is, közelebb vagy távolabb a teológiától vagy akár a filozófiától is –, más szóval nagy nyereségem, hogy jól láthattam azt, hogy mennyi minden függ tőlünk, és hogy az ember befolyásolhatja a világ menetét. Ma már egy pillanatnyira sem hiszek abban, hogy ki vagyunk szolgálatva a történelemnek, azt gondolom, hogy a történelmet emberek csinálják – persze, bizonyos adottságokból nem tudunk kilépni –, de ami a legfontosabb: tudom, hogy nagyon sokszor gyarló, gyenge, nem is mindig jól felkészült emberektől mennyi minden függhet, és hogy milyen fontosak egyéni döntéseink a jövő szempontjából. Nem biz-

tos, hogy ezt korábban, 1981, 1991 szeptemberében is így gondoltam, de most így gondolom. Ennek ellenére egy pillanatig sem kísért az a gondolat, hogy valamit is másként kellett volna tennem. Én is ismerem Ray Bradbury népszerű sci-fi novelláját, hogy, ugye, ha a múltba visszatérünk és véletlenül eltapsunk egyetlenegy pillangót, akkor attól megváltozik az egész történelem. Aki arról kezd el gondolkodni, hogy mi történik, ha eltapsa vagy nem tapsa el a pillangót, annak azon is gondolkodnia kell, hogy jó, de akkor ettől mennyit változott volna a világ – ezt pedig magam sem tudom és nem is tudhatom megmondani. A naplómát nem fogom megírni, mert nincs naplóm, hanem sok-sok feljegyzésem van. Ezek nem azzal a céllal készültek, hogy valamikor könyv lesz belőlük, hanem a napi munkám eszközei voltak, az előjegyzési naptáraktól elkezdve el egészen addig, hogy nyilván tárgyalásokról, beszélgetésekről rövid vázlatokat én magam is ott helyben írtam. Tehát naplót nem fogok írni, de ennek a több mint két évtizednek a személyes történetét megírom, természetesen.

▶ **Játsszunk mi is az idővel, ha már ő játszik velünk. 2021 szeptembere: Markó Béla hetven éves. Hol van a politika? Hol van**

Markó Béla

Ujjongó kertem

Azt mondják, mintha húzná valaki, talán az Isten, úgy nőnek az égbe, körték, meggyek, cseresznyék ágai kapaszkodnak egy láthatatlan kézbe,

amely kacagva, szaladva viszi a gyámoltalanokat, helyben s mégis előre az időben, s azt hiszi mind, hogy sietni kell, azt hiszem én is,

ujjongva méricskélem sorra őket, hogy izmosodnak, egyre fennebb nőnek, tavaly az árnyék még csak térdig ért

nekem, s idén, igaz, hogy csak leülve, de végig eltakar már nyári hűse, mert nő az is, szorítja ki a fényt.

a költészet? Vagyis hát hol lesznek ezek az életedben?

– Ahogy a változó múlttal nem szeretek eljátszozni, ugyanúgy a jövőt sem szeretem kísérteni. Tehát, hogy hetven évesen hol leszek, és leszek-e, ez már nem tartozik a saját döntések körébe, amiről az imént beszéltem. De ha szándékomtól és akaratomtól is függ majd ez, akkor meg kell mondanom, hogy hetven évesen nagyon távol lesz tőlem a politika – nem mintha a világ nem lenne körülöttünk tele hetven éves politikusokkal, de én nem fogok akkor közéjük tartozni –, és remélem, nagyon közel a költészet és az irodalom. Ha úgy megy minden, ahogy én gondo-

lom, akkor jó néhány kötetettel gyarapszik a könyvespolcomnak az a része, ahol a saját köteteimet tartom, és remélhetőleg ez nem csak mennyiségi, hanem minőségi gyarapodást is jelent. Van, mit megírom, úgy gondolom, hogy tudom, hogyan kellene megírnom, de ez nem olyan egyszerű. Meg kell mondanom, hogy a politikai döntések is örlik, gyötrik, morszolják az embert – ugyanúgy az irodalomban is az írás előtti és az írás utáni pillanatok a fontosak és felemelőek. Írni nehéz, gyötrődést jelent a számomra. Remélem, hogy hetven évesen sok újabb gyötrődés lesz mögöttem.

Lágerben kötött irodalmi barátság

Cseke Gábor

Egyikük, a Nobel-díjas remekíró, Ivan Gyenyiszovics egy napjának utólréteget ismerője, a Gulág szigetvilágnak velejéig kiismerője és megörökítője – halott. De másikuk, a magyar tanítvány, akit fiatalemberként sodort az író mellé a sors, tovább folytatja azt, amire fogása idején kimondatlanul is fölesküdt: papírra vetni azoknak a magyar embereknek a sorsát, akik a szovjet lágerekben sínylődtek és pusztultak el. Ehhez a példát és a kellő tudást, a módszert barátjától, Szolzsenyicintől tanulta, s emellett, hogy kilenc évi fogságának megírta legkegyetlenebb fél esztendőjét, mintegy ötezer magyar fogolysorsból összeállította a Gulág-lexikont is, s ezért 2001-ben magas állami kitüntetésben részesült.

Az elmúlt napokban Rózsás János Erdélyt s különösképpen a Székelyföldet járva, amelyre mindig nagyon kíváncsi volt, felelevenítette az őt megismerni óhajtó népes hallgatósága előtt a lágerélet és a rendkívüli irodalmi barátság halhatatlan történetét.

A Gulág szigetvilágból már tudhattuk, hogyan látta Rózsás Szolzsenyicin baráti szemével:

„... Észreveszem, hogy engem és könyvemem gyakran figyelmesen néz, oldalvást oda-odapillant, de megszólalni mégis vonakodik egy sovány, hosszú orrú, nyurga fiatalember, aki szembetűnő, kívülről hozott jólneveltséggel, nagyfokú szerénységgel kelti fel a figyelmemet. Megismerkedünk egymással. Halk, elfogódott hangon beszél, az orosz kifejezésekkel bajlódik, mulatságos szófordulatokat használ, melyekért bocsánat kérőleg mosolyog. Kiderül, hogy - magyar, és Rózsás János a neve. Megmutatom neki Dalj nagy értelmező szótárát, és a lágeri nélkülözésektől elcsigázott arcával helyeslően bólint. Igen, igen. Kívülálló dolgokra kell terelni a figyelmet, nemcsak az evésre gondolni szüntelen.

Csak huszonöt éves, de hiányzik a fiatalos pír az arcáról. A szél által kicserzett száraz, vékony bőr mintha egyenesen a koponyájának hosszúság, keskeny csontjaira volna húzva. Fájn az ízületei, égető reuma kínozza, melyet Északon, erdőirtás közben szerzett.

Van itt a lágerben még két-három honfitársa, de azokat napról napra csak egy foglalkoztatja: hogyan lehet túlélteni? Hogyan lehetne jóllakni? János pedig zúgolódás nélkül megeszi azt, amit a brigádfőnök kiírat a számára.

Fotó: Ferenczy Krisztina

Rózsás János a csíkszeredai sajtótálaláson

Éhen marad ugyan, de nem engedi meg magának, hogy ételszerzés után járjon. Mindig éberen szemlélődik, odafigyel a beszélgetésekre, mindent meg akar érteni. És mi az, amit meg akar érteni?... Minket, oroszokat akar megérteni!...

...Északra szállították, ahol erdőirtáson dolgozott, majd leromlott és bekerült a kórházba. Mind ez ideig Oroszország csak az egyik oldalról fordult feléje, azzal az oldalával, amelyik leülteti az embereket, - most pedig bemutatkozott a másik oldalról is.

Szolikamszk városának közelében, a Szimszk-i lágerkerület kis kórházában volt ápolónővér Duszja, egy negyvenöt éves asszony. Köztörvényes elítélt, szabad mozgással a környéken, öt éves büntetés idővel. Duszja nem csak abban látta munkájának az értelmét, hogy magát fenntarthassa, hogy a büntetésideje valahogy leteljen (ami nálunk rendkívül gyakori jelenség, és a maga rózsaszínű szemüvegén keresztül János nem volt képes észrevenni ilyesmit), hanem abban, hogy a haldokló és már senkinek a számára nem szükséges embereket talpra állítsa. De azzal, amit a láger kórháza nyújtott, nem lehetett az embereket megmenteni. És Duszja nővér a saját 30 dekás reggeli kenyérfejadagját cserélte be a faluban fél liter tejre, és ezzel a tejjel hozta vissza Jánost (és öelötte még másokat is) az életbe...

Duszja nővér személyén keresztül szerette meg János országunkat és mindannyiunkat. És igyekezettel kezdte tanulni a láger börtönőreinek és őrkatonáinak a nyel-

vét - a roppant gazdag orosz nyelvet. Kilenc esztendő ült le lágerünkben, Oroszországot csupán a börtönvagon ablakából, kis képeslapokról és a lágeren keresztül láthatta meg. És mégis - megszerette.”

Rózsás János pedig ekképpen beszélt nekünk Szolzsenyicinről a csíkszeredai polgármesteri hivatal fogadótermében:

„Közös lágerben voltunk Kazahsztánban, és haláláig tartó barátság szövődött köztünk. Csodabogaroknak számítottunk, akik nem a konyha, hanem a könyvtár körül sündörögtek. Kis illegális irodalmi társaság alakult körülötte, sokszor olyan szerzőkkel foglalkoztunk, akik ugyanúgy ültek,

mint mi. Ő korábban szabadult, én később, címet nem cserélhettünk, mert akkor kaptuk volna rögtön a következő tíz évet kémkedésért, merthogy ezáltal kölcsönösen beszerveztük egymást. Amikor az Iván Gyenyiszovics egy napja című könyve megjelent 1962-ben a Novij Mir irodalmi folyóiratban, sok részlete visszaköszött belőle közös életünknek, hiszen én is ültem abban a táborban. Én rajtuk keresztül felvettem a kapcsolatot Szolzsenyicinnel, levelezni kezdtünk irodalmi témákról. Aztán mikor politikailag kényelmetlen személyé vált, a leveleimet a feleségének címeztem. Azt hittük, hogy kicselezzük a KGB-t; naiv dolog volt. Amikor 1974-ben kiutasították a Szovjetunióból, megkeresett engem Moszkvából a politikai kiadó, hogy írjam meg az emlékirataimat a számukra. Abban bíztak, hogy én Szolzsenyicinnel ellentétben jól fogok írni a lágeréletről, mert szeretem az orosz kultúrát, foglalkozom az orosz irodalommal, együtt érzek a világ legtöbbször szenvedett népével. Rákérdeztem, hogy mindezt honnan tudják. Közölték, hogy olvasták a Szolzsenyicinnel írt összes leveleimet. Úgy gondolták, hogy én majd ellenpontja leszek a barátomnak. Eleinte nem akartam megírni, de aztán mégis megírtam, persze nem kaptam érte dicséretet. Nem azt kapták, amit vártak. Szerencsémre éppen közbejött a gorbacsovi korszak. Később kikerült Münchenbe a kéziratom, ahol meg is jelent. Közölték velem illetékes elvtársak, hogy belőlem nem csinálnak mártírt, nem leszek magyar Szolzsenyicin.”

Később azért mégis csak elvégezte azt, amiért megérdemli a magyar Szolzsenyicin elnevezést: a Gulág lexikonba átmentette a szovjet lágerekben szenvedő ártatlan magyar foglyok élet-történeteit. Különösen kényes arra, hogy sokan összetévesztik a gulág fogalmát a lágerrel. Leszögezi:

„A Gulág az a különleges intézményrendszer, az ügyosztályt jelenti, ami a lágeret működtette, szervezte. Szolzsenyicin adatai szerint közel 40 ezer lágerben 6-7 millió lágerlakó raboskodott. Ebből körülbelül 100 ezer volt magyar. Elfogásunk pillanatában szovjet állampolgároknak minősítettek és ilyen minőségben hazaárulással ítélték el tíz évre. Én akkor úgy tudtam, hogy soha nem léphetek többé a hazám földjére. Amikor kiderült, sőt bizonyossá vált, hogy 1953 nyarán összeszedett, Lembergben összegyűjtött körülbelül ezeröt száz magyar, nők és férfiak, hazajöhetnek, - az első szívfájdalmunk az volt, vajon mire jövünk haza? Ugyanis, mint külföldi állampolgárok, nem levelezhettünk hozzátartozóinkkal, nem tarhattuk a kapcsolatot szeretteinkkel. Mi történt velük az elmúlt nyolc-tíz évben? Hogyan ért véget a háború a mi vidékünkön? Ki és hogyan élte túl a front és megszállás borzalmaikat? Ki fogad bennünket, és lesz-e, aki hazafogad minket? A Lembergben várakozás hónapjaiban mindenkit hívtak a parancsnokságra. Meg kellett neveznünk, hogy hová és kihez akarunk hazamenni. Jaj volt annak, akit másodsor is hívtak és közölték vele: az általa megadott cím nem jó, nem megfelelő, nevezzen meg másikat! Vagy akinek végül azt

mondták: majd kijelölt lakhelyre megy haza. Idegőrlő hónapok voltak, amit várakozással töltöttünk a gyűjtőtáborban. Néhányan megzavarodtak közöttünk...”

A hazaérkezésről:
„Két csoportban indították útnak a hazatérésre váró, volt magyar rabokat. A-tól P-ig, majd R-tól Ja-ig, az orosz ABC sorrendje szerint. A második csoportba kerültem, amely az első csoportot egy hét múltán követte, 1953 november 24-25-én. A szovjet kísérők nem zárták be a vagonok ajtaját, nem félték szökéstől. Engedélyezték, hogy a magunk varrta nemzetiszín zászlókkal feldíszítsük mind a mozdonyt, mind pedig a vagonokat. November 25-én délelőtt történt az átadás-átvétel még a szovjet oldalon, Csap állomáson. Minden huzavona nélkül átolvastak minket név szerint a vagonokból a magyar, keskeny nyomtávú síneken várakozó személykocsikba. Délben indult el a szerelvény, a fegyvertelen kísérő orosz katonák leugráltak, és sapkájukkal integettek, szerencsés utat kívánva... Átértünk a magyar oldalra, és a vonat lassan gördült tova, majd hirtelen lefékezett. A töltést szegélyező fűzbokrok fedezékéből orosz egyenruhás katonák rohantak meg a szerelvényt, de magyarul rivalltak ránk: - Felhúzni az ablakokat, az előtérből bemenni, és leülni a kupéban! És láttuk, ahogy az állig fegyverzett marcona katonák lövésre készen tartott géppisztollyal ácsorognak a vasúti kocsik lépcsőin... Szinte megkövültünk, némán ültünk a helyünkön, a vonat pedig robogni kezdett, most már a magyar rónán át, ragyogó napsütésben... A Nyíregyháza melletti Sóstófürdő egyik üdülőjébe kísérték lehorgasztott fejű csapatunkat... Ott a belügyi kormánybiztos kemény beszédet tartott: mire jöttünk haza, és mihez tartunk magunkat. Aztán helyrevergődünk a kijelölt, bútor nélküli szobákban. Örök állták körül az épületet, szoros csatárláncban. Kibiztosított géppisztollyal ellenséges vagy talán riadt tekintettel lesve mozdulatainkat...”

Rózsás János nyolcvanöt éves korában, annak ellenére, hogy súlyosan mozgássérült, vállalta az élete nagy élményének számító erdélyi-székelyföldi körutat, melynek állomásai: Kolozsvár, Gyimesek, Csíkszereda, Székelyudvarhely, Barót és Gyergyószentmiklós voltak, s megosztotta velünk a gulág-lét tanulságait és a lágerben kötött irodalmi barátság történetét. Köszönet érte.

Fotó: archív

A Gulág szigetvilág orosz kiadásának fedőlapja, a szerző gulágbeli lágerfotójával

Übü király mennyországa

Kövér László,
a két macska

Aczél Endre
NÉPSZABADSÁG

Egy erdélyi barátommal, aki parlamenti képviselő Bukarestben, azon viccelődünk a kettős állampolgárságról szóló magyarországi törvény hallatán, hogy ő, ha felvenné a magyar állampolgárságot, papíron akár két parlamentnek is lehetne elnöke. A bukarestinek és a budapestinek: egyidejűleg. Miért is ne? Valóban világtörténelmi jelentőségű eseménynek számítana, ha két szomszédos ország parlamentjét egyugyanazon ember vezetné, körülbelül Karinthi modorában: „Álmomban két macska voltam és játszottam egymással.”

Kövér László, a magyar Országgyűlés fideszes elnöke nem álmában lett Karinthi-epigon, hanem a nemzetegyesítés „véres valóságában”: tiszteletbeli elnökké választotta őt egy romániai (inkább székelyföldi) magyar párt, az MPP. Mely, ellentétben a kétharmados Fidesz-szel, még csak nem is ugrotta meg az ötszázalékos parlamenti küszöböt, azaz nincs képviselete Bukarestben, ráadásul vezére, Szász Jenő még a székelyudvarhelyi polgármesteri tisztét is elveszítette a legutóbbi választásokon. (Viszont az Erdély és Órománia egyesítéséről szóló nemzeti ünnepen, december 1-jén vidáman pezsgőzött Basescu elnökkel a Cotroceni-palotában. Medgyessy? Ugyanaz egy budapesti szállodában, ugyanakkor? Mit kapott érte idehaza, tetszenek emlékezni?) Ha Kövér valóban a Fidesz második embere, akkor ez a marosvásárhelyi esemény különösnek mondható. Tudniillik a Fidesz és Orbán száz százalékos elkötelezte magát Tőkés László mellett, aki azonban Szászt körülbelül annyira szereti, mint Petőfi a tejfőlös tormát. Tőkés a minap – nemcsak az RMDSZ, hanem Szász MPP-je ellenében is – pártot kívánt alapítani Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) néven. A támogatók cédulák körül visszásságok (keményebben: csalások) azonban majdnem kilátástalanná teszik az EMNP bejegyzését, ilyenformán az MPP marad egy darabig az RMDSZ „hivatalos” alternatívája. De ebben a minőségében elég agresszív. Szászék felszólították a magánéleti botrányokkal terhelt Tőkést, hogy éljen tisztességes családi életet, és ne „rágalmazza” az MPP-t; másfelől közölték, hogy az erdélyi magyarság 85 százalékát képviselő RMDSZ mint kormánytényező „közösségáru, népszerű és cianos”. Azt megszoktam, hogy az RMDSZ, mert nem táncol a Fidesz karmesteri pálcájára, ellenséges. Az azonban új, hogy a

nagy magyar kormányzó erő olyan fokon vegyen pártfogásába egy jelentéktelennek is mondható romániai magyar politikai erőt, mint Kövér tette. Arról mindig is tudtam, hogy létezik Kövér–Szász tengely, de azért Tőkés püspök, EP-alelnök talán többet érdemelne, mint azt, hogy a Fidesz az ő pártcsírájával szemben lehorgonyozzon a „reménytelen” MPP mellett. Csak nem az van, hogy Tőkés és Szász a magyar kormány pénzbeli támogatásáért versenyez, és az MPP Kövért lengeti maga előtt, mint szponzort? Mindegy. A lényeg az, hogy csak ne az RMDSZ nyerjen. Inkább bukjanak a törpepártok együtt, az egyik Orbán-, a másik Kövér-kitűzővel.

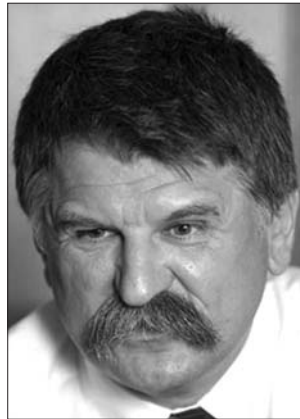
Csukda-projekt

Megyesi Gusztáv

A Foglalkoztatási Hivatal jelentése szerint a Fővárosi Közterület-fenntartó Vállalatnál meghirdetett tíz utca-seprői állásra több mint ezren jelentkeztek, köztük tíz százalékos diplomások, vidékről is. Ugyanennél a vállalatnál legutóbbi szepi-pályázatot hirdettek iskolások számára, hogy írjanak verseket, derűs történeteket „a kukásember, az utcaseprő vagy a hídmosó életéről, a kukásautó kalandjairól”; eredményhirdetés október közepén. Minthogy a tapasztalatok szerint nincs emberfia, aki a nemzeti együttműködés rendszeréből ki tudná vonni magát, mégoly passzív rezisztencia esetén is mutatkozni fognak rajta bizonyos elváltozások, e sorok írója egyre inkább belátja, hogy ha a jelenbe esetleg de facto beledöglök is, a jövője ettől még szép lehet. Ebből adódóan a fenti két hír virágos jövőképhe konvergál a fejében, s szent meggyőződése, hogy már a közeljövő iskolájában minden gyerek elsősorban utcaseprő akar lenni, a költők pedig véget nem érő balladákban dolgozzák fel a kukásautó kalandos útját a Nagyszombat utcától egész a Bécsi út végéig. (...) A kérdés csak az, hogy megvannak-e ehhez a személyi feltételek, és pedig tömegméretekben, mondhatni osztálytartalommal. Most nem csupán Demján Sándorra gondolunk, aki immáron hetente jelenti be, hogy a fejlett gazdasághoz, a magas szintű újratermeléshez dolgos kezekre van szükség, nem pedig művészettörténészekre s hasonlókra. Ami azt illeti, az ő aggodalma lassan okafogyottá válik, hiszen ha az iskolák ma még képeznek is értelmiségieket, ezek a diploma átvétele után elég hamar a közterület-fenntartó felvételi irodáján, majd kudarc esetén valamely közmunka-brigád-

ban kötnek ki, így végül is helyreáll az egyensúly; a Matolcsy-féle program ezt már eleve garantálja. Ugyanezt szolgálja a közmunka-program mellett a hét elején a hvg.hu-n ismertetett terv is, amit háromnegyed éve finomított a Pintér Sándor vezette Belügyminisztérium, és a jól hangzó Csukda-projekt nevet viseli. Ennek lényege, hogy a hajléktalanokat, miután összeszedték őket a város különböző pontjain, üres ingatlanokban, kihasználatlan MÁV-raktárakban helyeznek el a külvilágtól elzárva, ahol dolgoznak is, erős rendőri felügyelet mellett természetesen. Csak Pesten mindjárt nyolcszáz hajléktalan lehetne ily módon visszavezetni a munka világába. (...) A Népszabadság cikke szerint Pintér miniszter utasította a belügyi szerveket, hogy ezután az egyenruhákat, cipőket, sapkákat, papírokat, irodabútorokat, egyes élelmiszereket a börtönüzemekről szerezék be. Tudni kell, hogy a börtönmunka még a közmunkánál is kifizetőbb, s nemcsak azért, mert „az emberek a minimálbér harmadáért dolgoznak, sosem kés-

Kövér László – országgyűlési, valamint tiszteletbeli elnök

nek el, és lógni se tudnak”, hanem mert nincs szükség hülye gépekre, újfajta technológiákra, számítógépekre, robotokra, ahogyan az árokásás is fölöslegessé teszi az egyébként is zajos markológépeket. Sőt a pálházi bv-intézet már ott tart, hogy legutóbb 45 ezer tonnányi széndioxid-kvótát exportált Ausztriába, ami nagy szó, főleg, hogy a kvóta a magyar gazdaság szinte egyetlen versenyképes terméke. Nincs az a megveszekedett és ördögtől való liberális közgazdász, aki ebből következően ne az ügyészségek és a bíróságok gazdaságélénkítő szerepét hangsúlyozná, érteve ezen, hogy minél több ember kerül börtönbe, annál nagyobb esélye van a gazdasági növekedésnek, ergo a gyűjtőfogház voltaképpen a magyar gazdasági csoda előszobájának tekinthető, és ha majd sikerül újra bevezetni a közvesztélyes munkakerülés intézményét is, munkanélküliek százezrei juthatnak hatékony munkához a börtönökben. A hatékonyság a lényeg. Ezért értelmetlen az a szintén e heti hír, hogy még kormánypárti körökben sem tudják értelmezni Sziijártó Péter leg-

utóbbi kijelentését, miszerint az oktatást azért kell átalakítani, mert „egyike azon nagy rendszereknek, amelyek folyamatosan újratermelik az adósságot”. Az akadémikusok azért merő oktalanság, hiszen a nemzeti ügyek kormányza azt is megtehetné volna az oktatással, amit a másik államadósság-termelő ágazattal, az egészségügygel, hogy gyakorlatilag úgy, ahogy van, megszünteti (NB. hatékonysági szempontból a temetkezés is elég drága mulatság), az oktatásban azonban reformok jönnek, még ha a kormány maga se tudja, hogy micsodák. Annyit már mindenesetre tudunk, hogy tíz-tizenöt év múlva az iskolából kikerülő gyerekek például angolul egyáltalán nem fognak beszélni, tudniillik az túl könnyű és túl népszerű nyelv, leginkább majd az ainu nyelvet forszírozzák, tudniillik ezt kizárólag Szahalin szigetének déli részén beszéli pár száz ember, s ez sokkal kifizetőbb. Emellett mélysegesen lenézik dél-koreai társaikat, akik 2015-től – friss hír ez is – eldobhatják a tankönyveket, mert kizárólag számológépen

Pióker Ignác – magyar sztahnovista, valamint előfutár

lesz a tananyag, mi viszont a szépirásra koncentrálunk. Amit csak azért említettünk, mert az lehet, hogy a nemzeti ügyek kormányza teljesen megzavarodva és ad hoc hozza a törvényeit, ám azok szép lassan nagyon is koherens rendszerré állnak össze. Demján Sándor mindenesetre nem is olyan régen még esztergályosnak meg pékmesternek adott volna Kosuth-díjat, az új kor munkásideálja viszont immáron az árokásó, utcaseprő ember, akit ha még le is csuknak, kész Pióker Ignác.

Szinonimák

-él

Sziijártó Péter szerint nincsenek és nem is lesznek megszorítások, „a Fidesz szótárában ez a szó nem is szerepel”. A kétharmad hűségese tollforgatóinak szótárában ugyancsak nem, a különbség csak annyi, hogy Sziijártó beszél, ők meg írnak. (...) Mivel azonban végképp nem akarnak hülyét

csinálni magukból, és gazdálk miatt nem is mondhatnak nyíltan ellent Sziijártónak, szinonimákkal dolgoznak. (Hátha nem veszi észre valaki a trükköt.) Magyar Nemzet, aug. 30.: „Ez a ragaszkodás [mármint a költségvetési hiány lefaragásához] azt is jelenti, hogy alkalmasint tovább kell húzni azt a bizonyos nadrágszíjat.” Magyar Hírlap, aug. 30.: „Más kérdés, hogy a szükséges, és minden bizonnyal fájdalommal is járó kiigazításoknak a választópolgárok aligha fognak örülni.” Ha most ezt a két mondatot „összehúzzuk”, kiderül, hogy a nadrágszija továbbhúzása fájdalommal jár. Alkalmasint és minden bizonnyal. A megszorítás nem, mert az nincs.

Kereszténység Ádám és Éva nélkül?

Barbara Bradley Hagherty,
National Public Radio

A Biblia és a tudomány összeegyeztetésén munkálkodó protestáns kutatók azt javasolják, hogy a keresz-

Sziijártó Péter – kormányzóvivő, valamint agytrósz

ténység tekintse afféle metaforának, ami a Teremtés Könyvében olvasható. Ellenfeleik szerint ez már a kereszténység lényegét ingatná meg. „Az evolúció körül zajló összecsapás alighanem a mai kor Galilei-ügye” – idézi az egyik protestáns reformert Barbara Bradley Hagherty az amerikai közszolgálati rádió, a National Public Radio honlapján. Karl Giberson, aki több könyvet is írt azzal a cíllal, hogy közös nevezőre hozza az evolúciós tudományt a kereszténységgel, úgy nyilatkozott Bradley Haghertynek, hogy „ha a tudományról nem veszünk tudomást, a végén sok tojást vágnak majd a képünkbe. A katolikus egyház évszázadokon át nem győzte letörölni arcáról a sok tojást. A protestánsok igazán okulhatnak a példából.” Giberson egyelőre Galilei sorsában osztozik, mivelhogy elbocsátották a Boston környéki keresztény főiskoláról, ahol fizikát tanított. Továbbra is a Trinity Western University tanára azonban Dennis Venema bilológus, pedig azt állítja, hogy az emberiség nem származhat egyetlen emberpártól. A ma már ismert emberi gén-

térkép sokfélesége legalább tízezer őst feltételez, mégpedig a néhány ezer éves bibliai távlatnál sokszorta régebbre visszamenőleg. Minden más megoldás képtelenül gyors mutációs sebességet feltételezne. Kollégája, John Schneider, aki viszont elvesztette teológianári állását a michigani Calvin Főiskolán, ennél is messzebb megy: szerinte édenkert sem volt, alma sem volt, kígyó sem volt. „A kereszténységnek – vallja – újra kell fogalmaznia az ember létrejöttéről alkotott képét.” Érdekes módon a cikkíró e nézetek hirdetőit is „evangéliumiaknak” nevezi, márpedig ezzel a szóval (angolul: evangelicals) protestáns fundamentalistákat szokás illetni, akik a Biblia szó szerinti értelmezését hirdetik. Mindenesetre az igazi „evangéliumiak”, és nemcsak ők, hanem fundamentalistának nem nevezhető keresztény gondolkodók közül is sokan, úgy vélik, hogy Ádám és Éva története nem adható fel egykönnyen. Fazale Rana biokémikus, a Reasons to Believe nevű „evangéliumi” kutatóintézet igazgató-helyettese elismeri, hogy a Szentírás egyes részletei tévesek lehetnek. De az eredendő bűn nélkül azt kellene hinnünk, hogy Isten az evolúció révén fejlesztette ki a gonoszt. Ehhez Albert Mohler, a Louisville-i baptista teológiai szeminárium elnöke azt teszi hozzá, hogy Ádám és Éva nélkül az evangélium nehezen értelmezhető. Jézus ugyanis, amikor „elveszi a világ bűneit”, Pál apostol leírása szerint az eredendő bűnt, Ádám és Éva bűnét váltja meg. Erre válaszolja a már említett Debbs Venema, hogy ha a Bibliát költészetnek és allegóriának is tekintjük, nem pusztá történelemkönyvnek, akkor felfedezhetjük Isten kezét a természetben és az evolúcióban. (...) Fuzale Rana szerint viszont „a vita egyszerűen arról folyik, vajon igazak-e a kereszténység kulcsfogalmai”. A Galilei-hasonlatot már csak azért sem tartja helyénvalónak. Hiszen nem egy adott természeti tényről van szó, mint annak idején a Föld pályájának és fogságának esetében, hanem Isten és az ember természetéről, a bűnről és a megváltásról. A Calvin Főiskolán tanító Dan Harlow óva inti az „evangéliumiakat” attól, hogy a homokba dugják a fejüket, és a Teremtés Könyvének szó szerinti értelmezése érdekében ne vegyenek tudomást az emberi géntérképről és a régészet eredményeiről, mivel ennek csakis teljes intellektuális hitelvesztés lehet a vége. „Ha kell, megfizetjük azt az árat” – feleli erre Albert Mohler. „Ha a világ megbecsüléséért mondunk le a teológiánkról, akkor végül mindkettőt el fogjuk veszíteni: a Bibliához való hűségünket éppúgy, mint az emberek megbecsülését.” (metazin.hu)

A fűtéstámogatás rendszeréről

Czédly József

Tételesen két jogszabályról van szó, a *Hivatalos Közlöny* szeptember 2-i, 625., illetve 629. számaiban megjelent törvényerejű sürgősségi kormányrendelet (O.G. 69/2011) a lakosság központi hőenergia ellátásának működését szabályozó egyes intézkedésekről, valamint a téli időszakban a lakosság szociális támogatását biztosító intézkedéseket tartalmazó törvényerejű sürgősségi kormányrendelet (O.G. 70/2011). Az elsőnek említett szabályozás október 1-jével lép életbe, a másik szeptember 5-étől, de ez utóbbinak gyakorlatba ültetése függ a törvény módosítási alkalmazását előíró kormányhatározat megjelenésétől, melynek kidolgozására 30 napi határidőt szabtak az illetékes minisztériumoknak.

A 69/2011 sz. jogszabály megszünteti a hőenergiát előállító és szállító vállalatok lakosság számára végzett szolgáltatásainak állami támogatását. Ennek mértéke eddig, országos átlagban, az előállítási ár kb. 60%-át tette ki. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a jövőben a lakóhelyek fűtésére és melegvíz ellátására felhasznált hőenergiát a felhasználóknak az előállító és szállító vállalatok által megállapított, és az illetékes hatóságok által jóváhagyott árban kell kifizetni. Ezek az árak között megyénként és előállítóként nagy a különbség, függően attól mennyire sikerült korszerűsíteni és

hatékonyabbá tenni a hőenergiát termelő és szállító berendezéseket.

A helyi közigazgatási hatóságoknak joguk van az előállítási árnál alacsonyabb színvonalú vételi árat jóváhagyni a lakosság számára, de ez esetben a különbözetet saját költségvetésükből kell fedezniük. Ezt a különbözetet kifizetik előleg formájában a hőenergia előállítóknak annak érdekében, hogy ezek készleteket hozzanak létre a szükséges fűtőanyagokból. A helyi közpénz kezelését szabályozó törvény előírásaitól eltérően a helyi hatóságoknak alárendelt hőenergiát előállító és szállító vállalatok esetleges veszte-

ségét fedezni lehet az illetékes helyi hatóság költségvetése keretében keletkezett évi feleslegről.

A 70/2011 sz. jogszabály könnyíteni kíván az előbbiekben ismertetett kormányrendelet által a lakosságra hárított többletköltségek miatt hátrányos helyzetbe kerülő családokon, illetve egyedülélő személyeken. Ennek érdekében létrehoz egy, az állami költségvetésből fedezendő fűtéstámogatási rendszert azok számára, akiknek a havi, egy személyre eső nettó átlagjövedelme kisebb mint 786 lej. Ezen kívül, azoknak, akiknek a jövedelme ennél nagyobb lehetőséget teszi, hogy a fűtési költségei

ket a tényleges hőfogyasztás árának 12 hónapra elosztott átlagszintjén fizessék ki. Ez utóbbi fizetési módszert a helyi közigazgatási hatóságok november 4-ig, határozat formájában kell szabályozni, melynek alapján az érdekeltek a hőenergiát szállító vállalattal kötött szerződésüket/egyezményüket (contract/convenție) kiegészítik a fizetési feltételeket megállapító pótszerződéssel (contract adițional).

A kormányrendelet pontosítja mit ért a jogszabályban használt egyes kifejezések alatt. Ezek közül a fontosabbak:

– Havi átlag fogyasztás (consumul mediu lunar). A

jogszabály első mellékletében lakások méretei, a téli időszak és a zónánkénti átlaghőmérséklet figyelembe vételével megállapított, gigakalóriában kifejezett fogyasztási határértékek, melyeknek túllépéséért nem jár támogatás. Az ország megyéinek hőmérsékleti zónába való besorolását a 2. számú melléklet tartalmazza.

– Család (familie). Férj, feleség és minden olyan személy, rokonai kapcsolattól függetlenül, akik együtt laknak, ott van bejelentett állandó vagy ideiglenes lakhelyük, szerepelnek a lakók nyilvántartásában (cartea de imobil), és figyelembe veszik őket a lakásfenntartási közös

Egy főre eső jövedelem	A fűtéspótlék aránya
– 155	90%
155,1–210	80%
210,1–260	70%
260,1–310	60%
310,1–355	50%
355,1–425	40%
425,1–480	30%
480,1–540	20%
540,1–615	10%
615,1–786	5%

költségek kiszámításában.

– Egyedül élő személy (persoană singură). Az a személy, aki betöltötte 16-ik életévét, egyedül lakik és saját háztartása van.

– Téli időszak (sezon rece). November 1. és március 31. közötti 5 hónap. Ezt meg lehet hosszabbítani kormányhatározat alapján, ha egy esetleges zord időjárás ezt indokolja.

A fűtés költségeinek részbeni átvállalására szolgáló segély nagyságának a megállapításánál a táblázatban olvasható adatokat veszik figyelembe.

Fontos határidők: a fűtési segélyek igényléséhez szükséges formanyomtatványokat a hőenergiát szolgáltató vállalatok október 5-ig kell eljuttassák az egyéni felhasználókhöz vagy a lakótársaságok adminisztrátoraihoz. A kitöltött igényléseket október 25-ig kell eljuttatni a polgármesteri hivatalokhoz.

A fűtési költségek segélyezésével kapcsolatos további információk ismertetésére a törvény módosítási alkalmazásának közzététele után térünk vissza.

A végrendeleti hagyomány visszavonásáról

Deák Levente

Az alábbi jogeset régebbi ugyan, de tanulságokkal teli, olyanokkal, amelyeket ajánlott megismerni és megvizsgálni. Az özvegyen maradt, gyermektelen idős asszony eltartására, gondozására többen is vállalkoztak volna. Ő egy olyan házaspár mellett döntött, akik rövid idő alatt bizalmába férkőztek és akik az értékes családi ház fejében vállalták a háztulajdonos özvegyasszony haláláig tartó eltartását. Előbb tartási szerződést szerettek volna kötni, de miután a felkeresett közjegyzői irodában megtudták, hogy ennek „ára” van, akár csak az adásvételi szerződésnek, végül a sokkal olcsóbb, igaz, nem az azonnali tulajdonvesztést kiváltó végrendelet mellett döntöttek, egészen pontosan egy olyan végrendelet mellett, amelybe csak az ingatlan foglalták bele. Az egyedi hagyománynak minősülő végrendelet birtokában a házaspár alkalmanként ezt-azt, főleg élelmet vitt a végren-

delkezőnek, távolról sem annyit és olyan értékben, ami egy megkötött tartási szerződés alapján elvárható lett volna. Rövid idő múlva a végrendelező megmondta magát. Elmondása szerint családott hagyományosaiban, s a végrendeletet hitelesítő közjegyzőt egy, előbbit visszavonó közokirat megfogalmazásáért és hitelesítéséért kereste fel.

A közjegyző eleget tett az özvegy kérésének, miután meggyőződött arról – szakorvosi igazolás beszerzése és bemutatása után –, hogy a végrendelező a végrendeletét visszavonó okirat aláírása és hitelesítése napján bizonyítottan megfelelő ítéletképeséggel rendelkezett. Az özvegy elhunyt után a hagyatékot, benne a családi házzal az asszony egy oldalági vérrokona, törvényes örököse szerezte meg. A visszavont végrendeletben hagyományosként kijelölt házaspár – mit is tehetet volna?, végül belenyugodott a végrendelező döntésébe, nem is vitte perre az ügyet, és az alkalman-

ként nyújtott eltartásért sem kért kártalanítást.

A Román Polgári Törvénykönyv (tovább csak Ptk.) 802. szakasza szerint a végrendelet alapvetően visszavonható jogi aktus, amit, mármint a visszavonást semmi nem korlátozza, s ha erre sor kerül indokolni sem kell. A visszavonás viszont csak akkor lesz érvényes – mondja ki a Ptk. 920. szakasza –, ha ezt közokiratba foglalják, illetve akkor is, ha ezt egy olyan új végrendelet tartalmazza, amelynek formáját maga a törvény érvényesnek ismeri el. Ezt tehát akár magánvégrendeleti formában is el lehet készíteni.

Ha a végrendeletet visszavonják, és nem készül új végrendelet, az örökséget a törvényes örökösök kapják majd meg, a törvényes öröklés rendje szerint. Erről már nem egy esetben volt szó rovatunkban. Ha viszont a visszavonási kitétel is tartalmazó új végrendelet – a végrendelező akarata szerint – a vagyont másnak juttatja majd, természetesen csak előbbi elhunyt után, előfor-

dulhatnak olyan esetek és helyzetek, amikor a régebbi végrendelet egyes rendelkezései továbbra is érvényben maradnak. Ezeket az eseteket az örökösödési jog az összeférhetetlenség, valamint az ellentétesség kifejezéssel illeti (incompatibilitate, contrarietate). Akkor van ilyen helyzet, amikor a két végrendelet se nem összeférhetetlen, se nem ellentétes rendelkezéseket nem tartalmaz. Az első esetre, tehát az összeférhetetlenségre egy példa – a Ptk. 922. szakasza szerint – az az eset, amikor a második, azaz a visszavonó végrendeletben szereplő hagyományos (nouă legatar) a hagyományt, magát az örökséget visszautasítja. De mivel az előző végrendelet visszavonását a végrendelező kifejezetten kívánta, okiratba foglaltatta, ebben az esetben ennek visszavonását a második hagyományos lemondása nem érinti, azaz az első végrendelet végérvényesen visszavontnak tekintendő. Csak részleges a visszavonás, így az összeférhetetlen-

ség sem teljes akkor, ha mondjuk az első végrendelettel a hagyományosnak egy ingatlan feletti tulajdonjogot ígérnek oda, majd egy későbbi végrendeletben ugyanannak az ingatlannak az állagtulajdonát, a pusztai tulajdonjogot (nuda proprietate) egy más hagyományosnak ígérnek. Ebben az esetben, ha mindkét végrendelet a végrendelező haláláig kifejezett visszavonás nélkül érvényben marad, az első alapján a pusztai tulajdonjog a második, a hasznélvezeti jog pedig az első hagyományost illeti majd.

Ténykérdésnek tekintik, és mindig az eset konkrét körülményei alapján dönthető el az, hogy két eltérő időben készült, egyetemes hagyományost kijelölő végrendelet ellentétesnek tekinthető-e vagy sem. Ha például az első végrendelet, amelyben egy valakit neveznek meg egyetemes hagyományosnak (legatar universal), és ezt a második végrendelettel, amelyben más a hagyományos, kifejezetten nem vonták vissza, a

bíróság mérlegelésén múlik az, hogy a két végrendeletet ellentétesnek tekinti-e vagy sem. Ezt azért, mert villeg (jogilag) nincs akadálya annak, hogy egy-egy hagyományost két egyetemes hagyományost jelöljünk ki végakarunkban, akik aztán egyenlő arányban osztják el az örökölt vagyont.

Nem zárhatom e rövid ismertetőt a Ptk. 923. szakaszában foglaltak említése nélkül. Itt olvashatjuk azt a szabályt, hogy a végrendeletben szereplő vagyontárgyaknak a végrendelező által történő elidegenítése a hagyománynak (a végrendeletnek) a visszavonását jelenti még akkor is, ha maga a rendelkező jogügylet semmis lesz, és akkor is, ha a vagyontárgy visszakerült a végrendelező tulajdonába.

Mindezeket azért foglaltam itt össze, a teljesség igénye nélkül, hogy az elsiertett, az egy idő után megbánt végrendelet visszavonhatóságát, visszavonását, mint lehetséges, kezünk ügyében levő jogi megoldást érdekelt olvasóinknak bemutassam.

Bőrbarnító implantátum vethet véget a szoláriumkorszaknak

Nap- és UV-érzékenyeknek akartak kifejleszteni egy olyan szert, ami barnítja az érzékeny, világos bőrűek bőrét, hogy kevésbé hassanak rájuk az erős napsugarak – ehelyett viszont egy kozmetikai csodachipet találtak fel. A Clinuvel nevű cég azt állítja, egy rizsszem méretű chip beültetése után automatikusan beindul a szervezetben a melanintermelés, ami olyan kellemesen barna bőrszín eredményez, mint ha valaki rendszeresen szoláriumba járna.

A terméket a Clinuvel gyógyszerészeti cég fejleszti, Scenesse a neve. A Scenestet érzékeny bőrű betegek, valamint bőrbetegségek kezelése miatt fejlesztették, hogy el-

lenállóbbá tegyék a bőrt a napfényvel és az UV-vel szemben. Egy olyan gyógyszerrel van szó, ami beindítja a melanin-termelést serkentő hormon termelődését, ami a bőr barnulását, ezáltal jobb ellenállóságát okozza.

A Clinuvel eddig 80 millió dollárt költött a Scenesse implantátum, egy fénytől védő gyógyszer kifejlesztésére azon betegek számára, akiket a legjobban veszélyeztetnek az UV- és napsugarak. A Scenesse felezési ideje viszonylag rövid, ötven perc, és az eddigi tesztek nem mutatnak biztonsági kockázatot. A páciensek jól bírták a gyógyszert.

A cég kiemelte, hogy az új, kb. rizsszem méretű implan-

tátum azoknak is segíthetne, akik valamilyen szervátültetésen estek túl, és a kilökődést gátló gyógyszerük megnöveli a bőrrák kockázatát. A bőrbarnító beültetés viszont az igazi áttörést talán a szépségiparban hozhatja, ahogy például az eredetileg izomlazítóként alkalmazott botox is itt futotta be a nagy karrierjéért, mint ráncok elleni készítmény.

A beültetés teljesen véget vethet a szoláriumkorszaknak, ha bárki berakathat a bőre alá egy kis rizsszem, amiből olyan anyag szabadul fel, ami működésbe hozza a bőrbarnító hormont. Akár a kereskedelmi forgalomban lévő bőrbarnítóknak is az alternatívája lehet.

Amitől nevetséges lesz egy férfi: divatbakik

Minden nő el tudja képzelni, hogy mi az, amitől kirázza a hideg, ha meglátja egy férfin. Egy nő ruhatárát nap mint nap kivesézik a férfiak. Mi az, ami jól áll neki, és mi az, amitől feláll a szőr a hátukon. Most lássuk fordítva, mi az, ami előnytelen egy férfi számára.

Mielőtt elkezdjük a férfi stílus büntető törvénykönyvének összefoglalását, le kell szögezni azt az alapszabályt, miszerint nincsenek olyan szabályok, amelyek minden esetben érvényesek. Ismerünk olyan férfit, akinek jól áll a remés garbó-zakó kombó, sőt olyat is, aki annyira dögös, hogy még a tiltólistára tett rövidujjú ing sem csökkenti jelentősen a vonzerejét.

Zokni, szandál...

Az első szörnyű párosítás a zokni-szandál. Ez csak kisfiúk esetében fogadható el. Utána hagyjanak fel. A lábszárközépig felhúzott zoknihoz hasonlóan ciki a ti-

tokzokni is. Nem könnyű eltalálni a mindenki számára elfogadható hosszt, és aki a kánikulában azzal védekezik, hogy egyáltalán nem vesz fel zoknit, és flip-flopban indul útnak, az is megnehezíti magát. Van egy fundamentalista irányzat, amely borzadva utasítja el a pántok és a szőrös férfiláb érintkezésének a látványát. Visszatérít a fehér zokni, sötét nadrág kombó is.

Váltópapucs, műbőr félcipő, vasalócipő

A fázós papucsosoknál már csak a műbőrben izzadók ijesztőbbek, amikor 40 fokban is öltönyben senyvedő irodisták választják a jel-

legzetes hosszított fazonú műbőr félcipőt, tipikusan enyhe repedésekkel abban a sávban, ahol a cipő minden lépésnél meghajlik. A másik véglet, a lazaság félreértése. Súlyos büntetést vonhat maga után a deszkás vasalócipő is.

A hereelszorítástól a háremnadrágig

Nincs kínosabb, mint pipaszár, rosszabb esetben hereelszorító csónadrág. A túl szűk nadrágnál már csak a túlzott bőség rosszabb, amikor a piszkafa lábak egy térd alá érő zsebes rövidnadrág szárában vesznek el. A sort folytatva következnek az ejtett ülepű férfinadrág – a hárem-

nadrág férfi megfelelője –, főként a tréning anyagból készült példányok veszélyesek.

Rózsaszín, rövidujjú ing felhajtott gallérral

Van, akit izgalomba hoz az a feszültség, ami egy szép férfi test és a leglányosabb szín ellentétéből fakadóan vibrál – mostanra kicsit bi-

zarr figura lett a rózsaszín inges macsó. Valamiért nagyon erősen beragadt ez a furcsa szokás a valóságba, beépült a nyári utcaképbe. Szerinte a rövidujjú ing is fő bűnnek számít – és valóban, van benne valami kínos, hiszen az eleganciával nem fér össze a csupasz kar látványa – ha meg nem kell elegáns-

nak lenni, megteszi egy egyszerű póló is.

A rosszul megválasztott ingeknél már csak egy rosszabb eset van, ha egy férfi nem vesz inget – viszont Vnyakú pulóvert visel. Jó esetben egy férfi csupasz mellkasa legfeljebb egy nyári ing alól sejlik fel vagy a strandon mutatkozik meg teljes valójában.

Giccs és XXL

Ilyen például a selyem nyaksál, amit nyitott ingnyakkal vesznek fel. Ide tartoznak a nagyméretű gyűrűk, elsősorban a pecsétgyűrűk, amelyek valahogy senkinek nem passzolnak. A garbó-zakó kombó is ebbe a kategóriába tartozik. A másik leggyakoribb hiba a túl bő ingek, pólók viselése.

A férfiak kedvence a felhajtott gallér és az izompóló. A férfiak gyakran gondolják úgy, hogy ez a viselet bizony megdobogtatja a női szívet, ez azonban nincs így.

Programajánló

Faludy György Irodalmi Fesztivál

Helyszín: Gyergyóalfalu, Faludy Café, a Petőfi Sándor Művelődési Ház.

Ezen a hétfőn ér véget a Faludy György emlékére rendezett fesztivál. A mai szeptember 9.-i program: 15.00 óra csoportos irodalmi vetélkedő.

Képeslap a semmiből..., a Próba Után Lacikánál Borozunk (P. U. L. B.) és a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház produkciója, majd: Whisperblast concert. szeptember 10., szombat: 15.00 óra Nemes Nagy Ágnes és

Pilinszky János (dr. Elek Tibor József Attila-díjas irodalomtörténész, műkritikus, a Bárka folyóirat főszerkesztője előadása). *Boldogság, gyere haza...* (Vidovenyec Edina zenés előadása). Élő Irodalom: meghívott Kelemen Hunor író, költő, kulturális miniszter, emlékidézés Márkus Barbarossa Jánossal, gálaműsor, díjazás, tábortűz és gitárest.

Verses-zenés műsor Wass Albert műveiből

Helyszín és időpont: Márkod, Református Templom szeptember 10., szombat, 18

óra, valamint Miháza, Katolikus Templom szeptember 11., vasárnap, 18 óra.

Wass Albert írásaiból összeállított egyéni műsort mutat be Mustármag címmel Kulcsár Székely Attila, a Tomcsa Sándor Színház társulatának tagja. Zene: Kormorán.

Ajtót nyitok – verses előadást Székelyudvarhelyen

Helyszín és időpont: Városi Könyvtár olvasóterme, szeptember 9., 18 óra.

József Attila, Dsida Jenő és Márai Sándor verseiből összeállított előadástre invitálják az érdeklődőket, Turi Bálint vendégművész produkciójára. A szonettkos-

zorú József Attila születésnapjának köszöntője, ajándéka mesterének és barátjának Juhász Gyulának 40. születésnapjára. Az előadás a mesterszonett létrejöttét mutatja be a színész alkotófolymatán keresztül, megfogalmazva ars poeticáját, bepillantást engedve legbelőbb mikrokozmoszába. Helyfoglalás kapcsán érdeklődni a színház székhelyén, Székelyudvarhelyen, a Tamási Aron u. 15 szám alatt, vagy a 0266-212131-es telefonszámon lehet. E-mail: office@szinhaz.ro

Fábián Juli, Sárík Péter – Erdélyi turné

Helyszín és időpont: Székelyudvarhely, G. Café,

szeptember 10., szombat, 21 óra, valamint Sepsiszentgyörgy, Múzeumkert szeptember 11., vasárnap, 19 óra 30 perc. Sárík Péter világszerete ismert és elismert jazz zongorista Magyarországról ezúttal a műfaj egyik legkifinomultabb tehetségével, Fábián Julival látogat el Erdélybe.

550 perc az egészségért

Helyszín: Sepsiszentgyörgy – Benedek Elek utca, 2. Szám, A Pro Sana gyógyszertár tetőtéri tornatermében.

Időpont: 2011. szeptember 10-én, szombaton, 10 – 21 óra között

A belépés díjmentes, de

regisztráció szükséges: 0724278407. A helyek száma korlátozott.

10 óra dr. Máthé Zsolt: A gasztroenterológia ma – endoszkópiás diagnosztika és terápia, 11 óra dr. Nagy-Rozsnyai István: A sterilítás korszerű kivizsgálása és kezelése, 12 óra dr. Nagy-Rozsnyai Annamária: A prevenció szerepe a gyermekgyógyászatban, 13 óra „A tűz nélkül is finom” – ebéd-szünet, 14-17 óra Stottó alapelvek és testtartás analízis Stottó Pilates módszerrel, 17 óra Pilates gyerektor-6-12 éveseknek, 18 óra nagylabdás Pilates torna kismamáknak, 19 óra kislabdás Pilates torna szülés után 3 hónappal, 20: óra Pilates talajtorna felnőtteknek.

Sárgarépa: vitaminbomba

A sárgarépa egyike a legismertebb, a legnagyobb mértékben fogyasztott zöldségeinknek, s minden ételmezési szempontból számos előnnyel rendelkezik: a sárgarépát az emberi szervezet tökéletesen tolerálja, rostjai szabályozzák a bélrendszerben lezajló tranzitot, illetve elegendő mennyiségben tartalmazza az A-vitamin előállításához szükséges provitamint.

A többi zöldséghez és gyümölcsökhöz hasonlóan a sárgarépa jótékony szerepet játszik a szív- és érrendszeri megbetegedések megelőzésében, illetve egyike azon ételismisereknek, amelyek a leghatékonyabbaknak tűnnek egyes rákos megbetegedések kivédésében. Elkészítése rendkívül változatos, nyersen, reszelve vagy főzve, köretként vagy levesben egyaránt ízletes. Íme néhány finomság, amit elkészíthetünk belőle.

Sárgarépa-sütemény

Hozzávalók: 20-25 dkg finomra reszelt sárgarépa, 20 dkg cukor, 20 dkg sütőmargarin, 1 db sütőpor, 1 citrom reszelt héja, 40 dkg liszt, 1 kis üveg lekvár.

Elkészítés: A sütot előmelegítjük. A margarint megolvastjuk, majd hagyjuk hűlni. A sárgarépát kislyukú reszelőn lereszeljük. A tepsit kikenjük margarinnal és liszttel. A lereszelt répát egy keverőtálba tesszük, ráteszünk a citromhéjat, ráöntjük a megolvastott margarint és a cukrot. A lisztet a gyúrás közben kanalanként rakjuk bele, és menet közben beleszórjuk a sütőport is. Amikor összeállt a tészta, két részre osztjuk, és kinyújtjuk akkorára, amekkora a tepsi. Beletesszük a tepsibe, vastagon megkenjük lekvárral, majd kinyújtjuk a másik felét is és rátesszük. Ha megsült porcukorral meghintjük.

Sült sárgarépa fokhagymás tejföllel

Hozzávalók: 1 kg sárgarépa, 2 dl tejföl, 1 gerezd fokhagyma, ízlés szerint só, 1 késhegynyi törött fekete bors, olaj a sütéshez.

Elkészítés: A sárgarépát felkarikázzuk. A nedvességét papírszalvétával leitatjuk és bő, forró olajban ropogásra megsütjük. A felesleges olajat lecsöpögtetjük, és fedetlenül tesszük tálba. Amíg a sárgarépa sül, elkészítjük a mártást: a tejfölbé belekeverjük a megtisztított és zúzott fokhagymát, meg kevés sót és borsot.

Sárgarépa torta

Hozzávalók: 30 dkg sárgarépa, 5 tojás, 15 dkg méz, 10 dkg teljes kiőrlésű liszt, 20 dkg mogyoró/dió/mandula, 1 teáskanál őrölt fahéj, 1 csipet őrölt szegfűszeg.

Elkészítés: A sárgarépát megtisztítjuk, lereszeljük. A mogyorót megőröljük. A tojássárgákat összekeverjük a mézzel, sárgarépával, liszttel, mogyoróval és fűszerekkel. Óvatosan keverjük bele a tojások felvert habját. Kb. 35-40 percig süssük előmelegített sütőben 200 fokon.

Sárgarépa-krémleves

Hozzávalók: 3 közepes sárgarépa, 1 dl tejszín, 1 dl tejföl, 1/2 dl. könnyű fehérbor, csipetnyi só, cukor (ízlés szerint), 1 evőkanál liszt.

Elkészítés: A megtisztított sárgarépát kisebb dara-

bokra vágjuk, és enyhén sós vízben puhára főzzük. A tejszínt, a tejfölt, kevés cukrot, a lisztet simára keverjük a fehérborral. Az egészet összeturmixoljuk és újraforraljuk.

Rozmaringos sárgarépa főzelék

Hozzávalók: 1 kg sárgarépa, 1 hagyma, 1 szál friss rozmaring, 3 dkg vaj, só, tört színes bors, víz, 2 dl tejföl, 1 ek kukoricakeményítő.

Elkészítés: A répákat vágjuk 3-4 mm vastag karikákra. A hagymát vágjuk kisebb karikákra. A vajon kezdjük el dinsztelni a hagymát, majd 1-2 perc után tegyük rá a sárgarépákat is. Dobjuk bele egybe a rozmaringágat is. 5-6 percig dinszteljük a zöldségeket, majd öntsük fel 3-4 dl vízzel, fűszerezünk, és fedő alatt alacsony hőfokon pároljuk puhára. Ha megpuhult, vegyük ki a rozmaring ágat, és habarjuk be a keményítővel kikevert tejföllel.

Sárgarépa fasírt

Hozzávalók: 1 kg sárgarépa, 4 db tojás, 15 dkg trappis-

ta sajt, 1 csipet őrölt fekete bors, 1 csipet só vagy vegeta, őrölt szerecsendió, zsemlemorzsa, étolaj.

Elkészítés: Lereszeljük a répát, sajtot. Beletesszük a 4 tojást. Megszórjuk sóval, borsal, paprikával, szerecsendióval. Kis gombócokra szedjük, zsemlemorzsaiba forgatjuk. Forró olajban kisütjük.

Csirkemell mézes sárgarépamártással

Hozzávalók: 4 csirkemellfilé, 4 dl tyúkhúsleves, 2 cm friss gyömbérgyökér, só. A kásához: 20 dkg kukoricaliszt, 2 dl zöldségerőleves, 2 dl tej, só. A mártáshoz: 2 szál sárgarépa, 1 fej hagyma, 1 evőkanál méz, 4 evőkanál tyúkhúsleves, 1 evőkanál tejszín, 2 teáskanál olaj, só, bors.

Elkészítés: A levest felforraljuk, felszeletelt friss gyömbérgyökérrel ízesítjük és megfőzzük benne a csirkemellfilét. A kásához felforraljuk a zöldségerőleves és a tejet. Állandó keverés mellett beleszórjuk a kukoricalisztet, sőt és nem túl sűrű

kásával főzzük. A mártáshoz megforrósított olajon üvegesre pároljuk a kockára vágott hagymát. Hozzáadjuk a karikára vágott sárgarépát. 5 percig pároljuk. Felöntjük a levessel és puhára főzzük. Összeturmixoljuk, belekeverjük a tejszínt és a mézet. Sóval, borsal ízesítjük. A főtt csirkemellet a mézes sárgarépamártással leöntjük, kukoricakásával körítjük.

Rakott sárgarépa

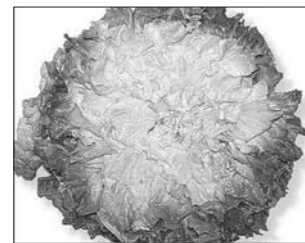
Hozzávalók: 70 dkg sárgarépa, 2 db burgonya, 3 dl sós tej, bazsalikom, snidling.

Elkészítés: A répát megtisztítjuk, vékony karikákra vágjuk, majd kevés vízben 10 percig főzzük. A burgonyákat héjában megfőzzük, majd megtisztítjuk és karikázzuk. Tűzálló tálat vagy tepsit kiolajozunk, először a leszűrt répa felét, a burgonya karikákat és a maradék répát egymásra rétegezzük. A sós tejjel meglocsoljuk, tetejére 1 evőkanál bazsalikomot szórunk. Előmelegített sütőben kb. 30 perc alatt kész. Tálaláskor vágott snidlinggel díszítjük.

Kert-ész

Figyeljünk a konyhakertre

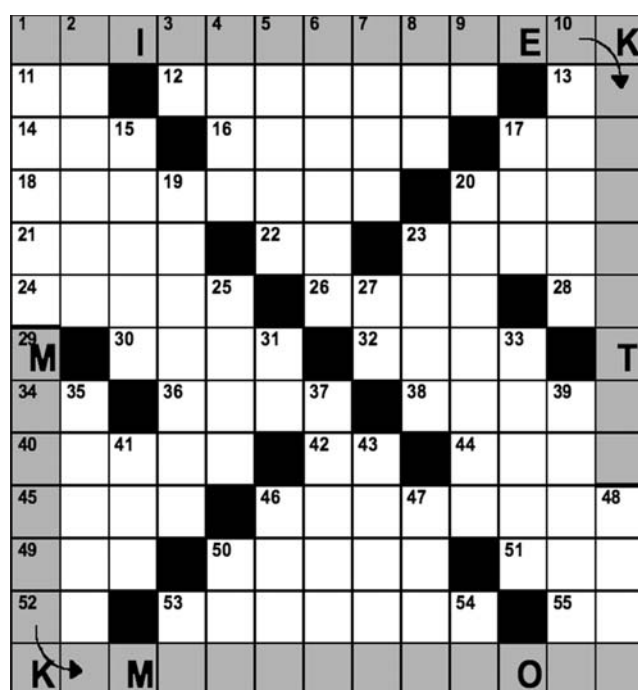
A kis üvegházakból és a fóliasátrakból takarítsuk be a zöldséget, hogy az őszi-téli hasznosításra elő tudjuk készíteni a talajt. A növényi maradványokat gyűjtjük össze, majd lazítsuk fel a talajt. Szükség esetén fertőtlenítsük. Az új telepítés előtt öntözzük meg a földet, négyzetméterenként 30-40 liter vizet juttassunk ki. Őszi termesztésre elsősorban a fejes saláta, a karalábé, a téli

endívia és a retek alkalmas. Az augusztus elején szabadföldi ágyásba vetett növényekből nevelt palántákat legkésőbb szeptember 10 és 15-e között ültessük ki az üvegházba, illetve a fóliasátorba. Ilyenkor csak rövid tenyészidejű fajtákat ültessünk. Szeptember elején még egyszer fejtrágyázzuk a kései karfiolt. Ehhez összetett műtrágya, valamint gyorsan ható nitrogéntartalmú műtrágya 1:1 arányú keverékéből készült 0,3%-os oldatot használjunk. Amint összezsugorodnak és elszáradnak a szárazabb hüvelyei, a növényt közvetlenül a földfelszín felett vágjuk le, vagy tövestől húzzuk ki őket. A növényeket akasszuk fel száraz, levegős helyre, amíg teljesen meg nem száradnak. Így jobban megszáradnak a hüvelyek, mint ha leszednénk őket a növényről. A fejletlen karfiolt védenünk kell a korai fagyoktól fóliatakaróval. Ha nagyobb területen termesztünk karfiolt, húzzunk fölé fóliaalagutat, fóliasátrat. A takarást csomagolópapírral is megoldhatjuk.

Sármási-Bocskai János
kertész-mérnök

Pontos idő

Egy ember megszólít valakit az utcán:

– Elnézést, meg tudná mondani, hogy mennyi az idő?

– Öt óra, tíz perc.

– Hát ez szörnyű, ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A poén első része. 11. ... mit tud? 12. Trambulín. 13. Evangélikus Élet (röv.). 14. Vályú. 16. A tetejére taszít. 17. Ógörög vándornép. 18. Kötött kabátka Lord Cardigan angol tábornok nevének rövidítéséből. 20. Vívóeszköz. 21. Nem arra. 22. Rangos előtag! 23. Mozgékony. 24. Városi szállítóeszköz. 26. Német autómárka. 28. ... van ezt kell szeretni. 30. Peru fővárosa. 32. Régi harcos. 34. Sima rész! 36. Katekizmus. 38. Orrához. 40. Vízitündér. 42. Tálcán vannak! 44. Elemi parány. 45. Fémzsal. 46. Padlót megtisztító. 49. Szélhárfa. 50. Alácsüng. 51. Lyuk (nép.). 52. Nincs név (röv.). 53. Földdel eltakar. 55. Június közepe!

Függőleges: 1. Amely személyeket. 2. Hímez. 3. Indul a túra! 4. ... csillagok (Gárdonyi). 5. Becses, nagy értékű. 6. Díjazó, javadalmazó. 7. Női becenév. 8. Kocsonyás anyag. 9. Skót nevek előtt áll. 10. ... Washington; amerikai elnök volt. 15. Duzzogva nehezelt. 17. ... es Sáláam; Tanzániai város. 19. Ízletes, finom, ínycsiklandó. 20. Látható forma. 23. Fő a ...; nagy gondban van. 25. Rajong érte. 27. Epizód része! 29. A poén második része. 31. Patkószegek! 33. Parkban járkal. 35. Nemes gesztenye. 37. Eleség. 39. Fejjel jelez. 41. Jót s ... (Kazinczy). 43. Bog. 46. Riga lakosa. 47. Beleegyező válasz. 48. Tanít, nevel. 50. Kukukskál. 53. Szakadt kabát! 54. Érnélküli térd!

4	9	3							1
									6
			4		9				8
6				5					9
	4		1	9					
7							2		
	5	4							
						2			3
9			7	1	8				

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

7	6	5	9	8	2	1	4	3
4	2	3	7	1	5	6	9	8
1	9	8	6	3	4	7	5	2
3	4	2	1	5	6	8	7	9
8	1	7	3	2	9	4	6	5
6	5	9	8	4	7	2	3	1
2	7	1	4	9	3	5	8	6
9	8	6	5	7	1	3	2	4

Hogyan keresett szerencsét?

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy szegény ember. Schogyan sem tudott megélni – nem volt kenyere, a háza is nagyon rossz állapotban volt. Egyszer mondta neki a felesége:

– Elmehetnél valahová, talán megtalálnád a szerencsét. – Rendben van. Elmegyek, megpróbálom – mondta a férfi.

És el is indult, a kezében egy bottal.

Megy, mendegél és rátalál egy öregasszonyra, aki beleesett az árokba. Amikor odaért hozzá, az a nő kérlelni kezdi:

– Jó ember, segítsél rajtam!

A férfi kihúzza az árokból, felállította az úton és mondta neki:

– Anyó, most menjél nyugodtan, jó egészségedben, tovább!

– Ember, és te hová mész? – kérdezte az öregasszony.

– Szerencsét keresni.

– Jól van, adok neked egy kevés, nem friss kenyeret, egy kis üveg vizet és egy nagyon öreg fésűt. Ha útközben találkozol egy éhes emberrel, adj neki ebből a kenyérből, ha szomjással találkozol, adj neki inni, ha nincs mivel rendbe tenni a haját, add oda neki a kefé!

A férfi mindent beletett a táskájába, és elment. Ment, mendegélt, eljutott egy erdőhöz. Látja, hogy az erdőben egy fatöncön ül egy ember, a hasát fogja és jajgat:

Megettem egy fatöncöt, Egy másikat megrágtam – Mégsem laktam jól!

Odament hozzá a férfi és megkérdezte:

– Miért jajgatsz?

Az elismételte:

Megettem egy fatöncöt, Egy másikat megrágtam – Mégsem laktam jól!

– Adok én neked egy kis kenyeret, azzal talán jóllaksz.

Elővette a kenyeret és odaadta az éhesnek. Az megette, és mindjárt jóllakott és boldognak érezte magát. Megköszönte az embernek:

– Mivel fizessem meg?

Adok neked egy tölgyfa botot. Amikor hazamész, kopintsd meg vele háromszor a földet!

Az ember tovább indult. Elért egy tóhoz. Látja, hogy ott fekszik egy ember, a bajusza egyik vége a földön, a másikkal az eget támasztja, és jajveszékél:

Kiittam a tavat,

Kiittam a folyót

Mégis szomjas vagyok.

Az ember megkérdezte:

– Miért jajveszékelsz ilyen nagyon?

Az csak ordította a magát: Kiittam a tavat, Kiittam a folyót, Mégis szomjas vagyok.

– Adok én neked egy kis vizet, idd meg, és biztosan többet nem akarsz majd!

Az ember elővette a kis üveget, és átadta a szomjazónak.

Miután jót húzott az üvegből, el is múlt a szomja, és a bajusza mindkét vége az ég felé meredezett.

– Köszönöm, köszönöm, jó ember, hogy megittattál. Adok neked egy kis zacskót homokkal és kavicsokkal. Ha bármire is szükséged lesz, rázd csak meg ezt a zacskót, és mindent megtalálsz!

Az ember megint tovább indult. Az erdőnél meglátott egy lányt, aki egy fa ágaiba akadt, és jajveszékél:

Fésülnek engem az északi szelek,

Fésülnek engem a heves esők,

De a hajam mégis mindig kócos!

Odament hozzá az ember és megkérdezte:

– Miért jajveszékelsz ilyen

nagyon?

A lány csak ismételte a magát:

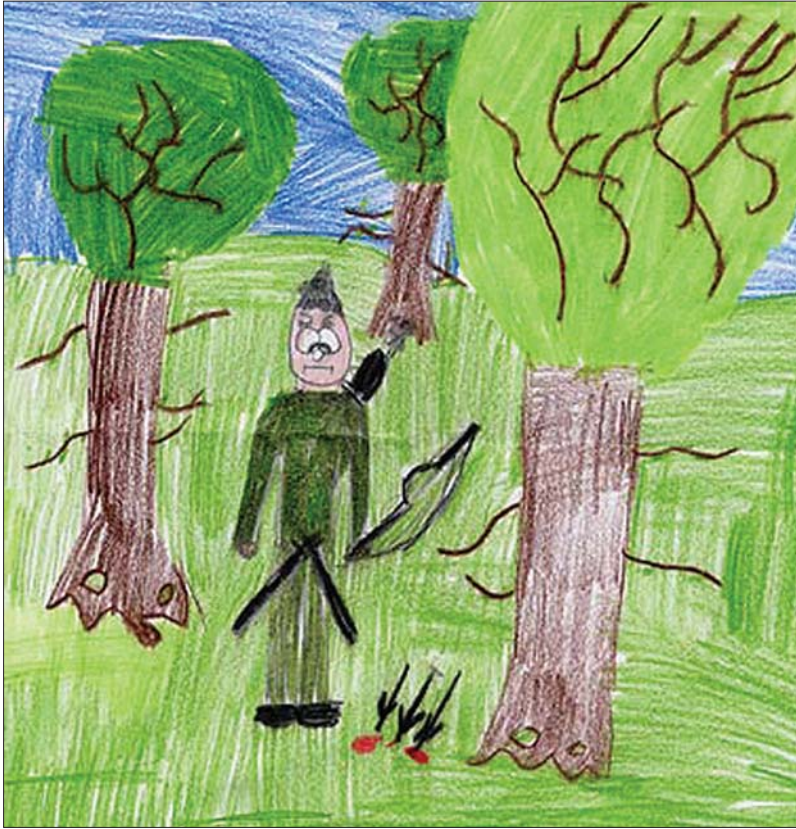
Fésülnek engem az északi szelek,

Fésülnek engem a heves esők,

De a hajam mégis mindig kócos!

– Adok én neked egy fésűt, hogy megfésülködj.

Odaadta a lánynak a fésűt. Az nagyon szépen megfésül-

tal háromszor megkopogtatta a földet. Nagyon szép pillantott meg maga előtt, és a felesége pedig a legsebbebb nővé változott. A férfi meglepődött.

– Hol voltál? Nézz csak körül, micsoda házad lett! – mondta a nő.

– Ez a bot építette fel a házat. Még más ajándékot is hoztam – mondta és megmutatta a zacskót.

Csak megrázta, és látja, tele van arany pénzzel, még a tetején is szóródik kifelé. Ezen a pénzen mindenféle ételt, italt vettek maguknak. Ettek, ittak, amire csak kedvük támadt.

– Van még egy ajándékom – mondta a férfi.

Megmutatta a három falevelet, és a feleségére parancsolt, hogy nyissa ki a szekrényt. A szekrényben a nő viseltes ruhája, a férfi nadrágja, mellénye volt. Betette azokat a falevelet, becsukta a szekrény ajtaját, majd a feleségéhez fordult:

– Eredj, nézd meg, mi van ott, és vedd ki magadnak, ami megtetszik!

A nő kinyitotta a szekrényajtót, még meg is rémült – se-lyem, posztó anyagok fekszenek ott, mindenféle ruha, öltöny.

Mindketten felöltöztek, meghívták a szomszédokat, nagy lakomát rendeztek. Énrólam sem feledkeztek meg. Én is ott voltam, ettem, ittam annyit, amennyi csak a számba fért.

Litván népmesék
(Válogatta és fordította:
Dabi István)

Tizenkét hónap a természetben

Kedves gyerekek! A nagyvakáció utolsó hétvégéjére még ajánlanám, hogy sétáljatok ki a természetbe, de mivel valamikor én is voltam diák, tudom, hogy ezekben a napokban az iskolakezdés, az osztálytársakkal való találkozás, akikkel a nyári élmények beszámolója vár, izgalmasabb, jobban foglalkoztat még olyan diákokat is, mint amilyen én voltam, aki jobban szerette a vakációt, mint az iskolát.

Azonban az iskolakezdés után, hétfőre, ha szép időjárás van, ne hagyjátok ki a természetjárást. A pompába öltözött őszi táj, bármerre jártok is, felejthetetlen látnivalót nyújt. Sárgulnak a falevelek, remek alkalom a különböző színes példányok begyűjtése, érik a peccs (csipkebogyó), szüretelhetek bodzabogyót, amiből szörpöt, dzsemet vagy üdítőt készíthettek, de aki szereti a gombát, gyűjthető az ízletes vargánya. Szóval a természet őszi arca sokszínű mint a szivárvány.

Javában zajlik a madárvo-
nulás, látványosan felduz-

Vörös vércse

zadt seregélycsapatokat figyelhetek meg, és ha még fotózni is szerettek, akkor izgalmas órákat tölthettek el a pöttyös madarak társaságában. Ilyenkor a nappali ragadozó madarak gyakrabban kerülnek szem elé, érdekes madárhatározót vinnetek magatokkal, hogy tudjátok beazonosítani a látottakat. Legtöbbször egerész-ölyvek tűnnek fel elsőként, a magasba körözve „híe” kiáltásuk árulja el őket. Út mentén, a mezők fölött szítálva lebegő vörös vércse jóval kisebb természetével könnyen megkülönböztethető az ölyvektől. Aki már látott a természetben vörös vércsét és egerészölyvet, annak már nem kell a határozó után nyúlania, de jó, ha ott van a könyv.

A madármozgás mellett fellendül a vadak mozgása is, nyúl, őz gyakran kerül szem elé, de még az óvatos vörös bundás róka is, ezért a távcső nélkülözhetetlen. Tehát hátizsákot a vállra és irány a természet!

Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület

Őszi fa magokból

Szükséges eszközök: kartonlap, színes ceruza, ragasztó, színes temperák, tökmag (vagy bármilyen mag).

Elkészítés: Egy A4-es kartonlapt színezz ki tetszés szerint, egyszínűre. Keverj ki minél több színt és egyenként ferd be a magokat, minél több árnyalatot használva, de hagyj be-

festetlen magokat is. Rakd sorba, és hagyd megszáradni. Mikor megszáradtak, a képen látható forma (vagy tetszőleges fa forma) szerint kezd felragasztgatni a kartonlapra. A fa törzsének hagyd natúr színű magokat, a koronáját pedig a színes magokból rakd ki. Jó szórakozást!

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait
Orosz Anna szerkesztette